

puukkurat kannat Supt. Kauppalaissa

KOMMUNISTI

v. 1925

15 p. Marraskuuta

No 11.

Vuosi 1905.

Vuoteen 1905 saakka oli Venäjän proletariaatinkin keskuudessa luotettu uskotteluun että muka tsaari itse on hyvä ja tahtoo työväen parasta ja että kaikki paha johtuu vain hänen ympärillään olevista. Luuloteltiin että kun vain tsaari saa tietää työväen ahtaan aseman niin muuta ei tarvita, kaikki muka silloin tulee mahtikäskyllä korjatuksi.

Tämän luottamuksen tsaari poisti perinpohjin ammuttamalla aseetonta, nöyrää anomusta hänelle tuovaa kuluetta. Tammikuun 9 päivä osoitti yksinkertaisimmallekin, että on sula hulluus odottaa tsaarilta mitään hyvää. Selvisi että ennen kaikkia on itsevaltius kukistettava.

Verisunnuntain johdosta seurasi kautta Venäjän sarja vastalauseleikkoja. Lakot uudistuivat pian, luonteeltaan poliittisina tai taloudellisina. Siihen saakka oli suurin lakkojen vuosi ollut 1903, jolloin lakkoihin otti osaa noin 87 000 työläistä ja lakonalaisten liikkeitten lukumäärä oli 3,2 prosenttia.

V:na 1905 otti lakkoihin osaa lähes kolme miljoonaa ihmistä ja lakon alaisina oli 93 prosenttia laitoksista. Noin neljästätoista tuhannesta lakotapauksesta katsottiin poliittisiksi 4,388, joihin osanottajain lukumäärä oli tilaston mukaan 1.051.209 henkilöä.

Lakot silloisissa oloissa merkitsivät sotakantaa hallitusta vastaan. Missä vain voimia riitti, siinä hallitus käytti aseita lakkolaisia vastaan. Tunnettuja ovat tapaukset Ivanovo-Vosnesenskistä, Lodsista, Varsojasta ym., joissa käytettiin kasakkajouk-

koja lakkolaisia vastaan tai joissa käytiin vieläpä barrikaaditaisteluita.

Vuoden loppupuolella lakkoliike muodostui koko maata käsittäväksi yleislakoksi, jolloin myös liikenne rautateillä keskeytyi. Lakon kärki oli kohdistettu hallitusjärjestelmää vastaan. Myöskin keskivarakas porvaristo ja intelligenttiväestö oli tyytymätön monarkiaan ja halusi itselleen valtiollista valtaa.

Lakkojen aika loi joukkojen yhteistoimintaa varten uuden muodon. Syntyi Työväen edustajain Neuvostoja, jotka monin paikoin eivät ainoastaan päättäneet lakkoasioista mutta asiallisesti olivat kaiken toiminnan johtajina.

Suurriistäjain ja niiden takana olevan hallituksen asemaa ei ainoastaan työväestön nousu uhannut, vaan heikensi sitä myös kuuhunta talonpoikaiston keskuudessa. Keväästä alkaen levisivät talonpoikaislevottomudet niin että marraskuulla niiden alaisena jo oli 161 ujestia ja jatkuivat niin että seuraavana keväänä käsittivät 215 ujestia.

Talonpoikain liikehtimiseltä tosin puuttui yhtenäisyyttä ja keskitettyä johtoa, mutta se oli siinä määrässä tuhoavaa, suoraa toimintaa, että hallituspiireissä jo suunniteltiin talonpoikain omavaltaisesti hovinherroilta ottamien maiden jättämistä talonpojille myös laillisesti.

Lyhyessä ajassa oli syksyllä 1905 hävitetty yli 2,000 kartanoa, ja tilanomistajain tappiot laskettiin kymmenessä läänissä yhteensä 29 miljoonaksi kultaruplaksi.

Kapinoita oli myös armeijan keskuudessa. Mustanmeren laivastosta oli osa jonkun aikaa kapinallisten hallussa, eikä ollut mitään varmuutta jällellä olevan uskollisuudesta. Kronstadtissa puhkesi myös syksympänä kapina, joka, vaikka tulikin pian likvideeratuksi, osoitti kumouksellisuuden omaavan hyvän maaperän myös Itämeren laivaston ja linnoitusten miehistön keskuudessa.

Kaikilta puolin puristetun hallituskoplan täytyi käydä myönnytyksiin. Työväkeä se koettiin peittää lupauksilla ja komiteoilla, porvaristoa lahjoja myönnytyksillä. Näkyvimmäksi näytteeksi järjestettiin varakasten kerrostön eräänlainen edustuslaitos, n. s. Bulyginin duuma.

Tsaarihallituksen kireimmän tilan osoitteena on kuuluisa Lokakuun 17 päivän manifesti, jossa itsevaltiias lupasi laventaa duumaan valitsemisoikeutta sekä antaa kansalleen sellaisia oikeuksia kuin henkilöllisen koskemattomuuden, sanan-, kokoontumis- ja liittoutumisvapauden, joista siihen saakka ei ollut saanut edes kuuluvasti puhua.

Erikoinen merkitys vuoden 1905 historiassa on Leningradin ja Moskovan tapauksilla. Näissä keskuksissa oli työväen toiminta voimakkainta ja enimmäkseen sos.-dem. leniniläisen suunnan vaikutuksen alaista.

Leningradin Työväen edustajain Neuvosto muodostui lokakuussa, suurlakon alkaessa. Johtava osa siinä oli alussa menshevikeillä, jotka kuitenkin askel askeleelta menettivät auktoriteettiaan bolshevikien eduksi.

Vastoin menshevikien tahtoa saivat jo toisessa Neuvoston kokouksessa kaupungin duumalle esitettäväksi hyväksytyt vaatimukset kumouksellisen sisällön. Bolshevikien painostuksesta lisättiin vaatimuksiin että duuman on osotettava proletariaatin ja sen puolelle liittyneiden ylioppilaiden aseistamiseen tarvittavat varat ja että kumouksellisen

armeijan johto on oleva itsensä proletariaatin käsissä.

Neuvosto suhtautui päättävästi hallituksen kuristusyrytyksiä vastaan. Kun Kronstadtin kapinallisia matruuseja odotti kenttäoikeuden kuoleman tuomio ja kun Puola oli julistettu sotilasdiktatuurin alaiseksi, tulivat nämät kumpikin estetyksi vain Neuvoston Toimeenpanevan komitean toimenpiteiden kautta. Kun myöhemmin hallitus alkoi hyökkäilemään, vastasi Neuvosto siihen julistuksella, jossa kehoitti väestön ottamaan pois säästönsä kassoista ja vaatimaan kaikki saatavansa metallirahassa.

Toimintansa alussa tapahtuneesta proletariaatin aseistamisvaatimuksesta alkaen toimintansa lopulla antamaansa finanssimanifestiin saakka oli Neuvoston toiminta hyökkäilyä vallassa olevia vastaan.

Moskovassa eivät työväestön ja taantumuksellisten väliset suhteet olleet vähemmän kireät. Proletariaattia ei lamauttanut tieto että yleinen taantumus on lujittumassa ja että Leningradin Työväen edustajain Neuvosto on vangittu. Joulukuulla ryhtyi se aseilla puolustamaan itseänsä.

Taisteluita Moskovan kaduilla käytiin parin viikon ajalla. Ellei hallitus olisi saanut muualta kuljetuksi itselleen kuuliaista sotaväkeä, se tuskin olisi selvinnyt voittajana.

Moskovan kapina oli ensimmäinen työväen järjestetty aseellinen ryntäys itsevaltiutta vastaan. Se päättyi tappiolla, mutta tappiolla, jonka antamat opetukset ovat voiton arvoisia.

Opetuksen ja kokemuksen kannalta yleensä vuoden 1905 tapauksilla on korvaamaton merkitys. Puhumattakaan käytännöllisestä kumous- ja taistelutoiminnasta, selvisivät hämärinä olleet luokkakäsitteet.

Tsaarihallitukseen tyytymätön porvaristo tapausten alkuasteella kannatti useita työväen poliittisia vaa-

timuksia. Porvaristo kuvitteli työväen avulla pääsevänsä vallan johtoon tilanherrojen kanssa.

Mutta porvariston kannatus jatkui vain määrätulle asteelle. Niin pian kun se tuli vakuutetuksi, että työväestö ei ole itsetiedottomana aseena käytettävissä ja että on mahdollisuuksia sen valtaan asettumiseen, kääntyi se työväestöä vastaan. Ja kadettipuolueen perustava kokous ilmoitti pidättävänsä itselleen täyden vallan ryhtyäkseen kaikkiin sen käytettävissä oleviin keinoihin pitääkseen kumousaaltoa sille itselleen edullisella tasolla.

Läheinen porvariston kannalle oli sivistyneistön, n. s. intelligenttivyöväestön suhtautuminen. Pieni osa siitä tuli pysyväisesti kumouksellisen työväestön mukaan, mutta suurin osa vaikeuksien ja vainojen masentamina vetäytyi pian syrjään tai asettui vastustajain puolelle.

Talonpoikaiskapinat kävivät rajuilman tapaisena ryöppynä, jolta puuttui lähempi yhteys ja yhtenäisyys työväen toiminnan kanssa, esserrit ja mensheviikit, joilla silloin talonpoikaistoon oli enemmän vaikutusvaltaa, eivät tätä yhteyttä todella halunneetkaan luoda. Muodostettu Talonpoikaissiitto jäi sekä vähaarvoiseksi tekijäksi.

Talonpoikaisto joutui sekin kapinainansa takia raskaasti kärsimään. Rangaistusretkikunnat mellastivat noin 4.000 kylässä. Mutta kuri ei muuttanut mielialaa. Usko tsaarin hyvyyteen ja hallituksen apuun häipyi. Talonpoikaisto myös alkoi ajatella omatakeisemmin, kypsyy toimimaan liitossa työväen kanssa.

— Proletariaatti on käyttävä valtiollista valtaansa vähitellen porvaristolta riistääkseen kaiken pääoman, keskittääkseen kaikki tuotannonvälineet valtion, se on vallitsevaksi luokaksi järjestäytyneen proletariaatin käsiin ja mahdollisimman nopeasti lisätäkseen tuotantovoimien mää-

Venäjän sos.-dem. puolue ei ensimmäisen vallankumouksen aikana ollut kiinteä kokonaisuus. Leniniläisen suunnan vastapainona oli aina ja kaikkialla porvareita tukeva menshevikien joukko.

Menshevikien johtosakki oli toisen puoluekokouksen jälkeen vallannut puolueen määräävät paikat ja esiintyi niin vihamielisenä bolsheviikeille, että 1905 pidetyn kolmannen puoluekokouksen aikana järjesti omien kannattajainsa kokouksen, joka suunnitteli sovitteluohjelmaa edessä olevien kumoustapausten varalle.

Ensimmäisen vallankumouksen aika osoitti sovittamattomaksi bolshevikien ja menshevikien välisen ristiiriidan. Tämä puolestaan edisti bolshevikien v:na 1912 toimittamaa leikkausta, jolla menshevikit erotettiin puolueesta ja joka leikkaus kävi välttämättömäksi kumousvuoden jälkeisistä sovitteluyrityksistä huolimatta.

Vuoden 1905 kapinat onnistui tsaarihallitus likvideeraamaan. Se sai tämän ohella uusia kannattajia työväen nousua pelästyneistä keskikerroksista. Mutta entistä valtansa varmuutta se ei saavuttanut.

Vuosi 1905 oli alkanut uuden jakson vallankumouksen historiassa. Silloin selvitettiin todelliset voimasuhteet, tarkistettiin kuka kuului kuhunkin leiriin ja hankittiin käytännöllisen toiminnan kokemusta.

Ilman kaikkea tätä olisi kaksitoista vuotta myöhemmin tapahtunut Lokakuun kumous ollut paljoka vaikeampi toteuttaa.

J. A. Komu.

rää. — Marx ja Engels Kommunistisessa manifestissa.

— Samalla kuin kansakunnan keskuudesta häviää luokkien välinen vastakohitaisuus, samalla häviää myöskin kansakuntien vihamielinen suhde toisiinsa. — Kommunistenten manifesti.

V. 1905 vallankumouksen vaikutus ja merkitys Suomessa.

Ahnaasti olivat Suomen työväen katseet tähdätyt Venäjän proletariaatin v. 1905 voimallisiin liikkeisiin. Pitkin vuotta tapahtuneet poliittiset lakot, niiden laajeneminen ja myllertäminen yli Venäjän kohotti proletariaatin mielialaa, vallankumousliike sähkötti mieliä Suomessakin.

Kun sitten lokak. 27 p:nä saapui tieto, että Pietarikin on lakossa, vallankumouksen vyöry saavuttanut itse tsaarin pääkaupunginkin, syytti se suurien toiveiden liekin Suomen työmiesten povissa, johti ajatukset suoraan siihen, että taisteluun Venäjän proletariaatin mukana on käytävä, sen turvissa hyökättävä Suomessa vallitsevaa tsaarin järjestelmää ja kotimaisten kapitalistien säälimätöntä riistoa ja sortoa vastaan.

Vallankumouksen puhkeamista Suomenkin aktiivisempien työläisten keskuudessa oli odoteltu, oli vähin sen varalta toimittukin. Kotimaisten kapitalistien räikeät riistomuodot tehtaissa ja työpaikoilla, järjestyneitten työläisten ahdistelut, kokoontumis- ja sanavapauden ankara vaino, tsaarin kenraalien järjestämä näännyttävä ja inhoittava poliisikomento, ne kaikki ärsyttivät, kiihoittivat ja karaisivat työväkeä, niin vanhempaa kuin nuorempaakin polvea ja työnsivät vallankumouksen poluille.

Poliittisia lakkoja ja taisteluita puhkesi Bobrikovin vaikeimpinakin päivinä. Työläiset taistelivat yhdistymisvapauden puolesta rohkeasti ja sitkeästi esim. v. 1903 Varkauden, Fiskarsin ja Pinjaisten tehtailla. Valtava ja koko maan työväkeä kuohuttava poliittinen lakko puhkesi Voikan paperitehtailla v. 1904 ns. Sehmidtin jutusta. Äänioikeustais- telua käytiin sitkeästi, kannettiin

tunnuslauseita, joissa oli kirjoituksia: „alas porvarit“, „alas luokka- edut“, „kansanvalta on kansan turva“, „alas matelijat jne“. Kiihtymys saattoi puhjeta joskus tekoihinkin. Käräiltiin pahimpia työläisten kihoja työpaikoilta pois. Äänioikeustais- telujen aikana olivat mielet kiihtyneet niin, että säätytaloa piirittäneet joukot — 36,000 henkilöä — olivat hyökätä säätyjen huoneisiin aikomuksella viskata niin aatelit kuin ritaritkin, papit ja porvarit kadulle. Tähän hommaan kiihotteli Mikko Piirainen, (sittemmin erosi puolueesta, rupesi kiertelemään „työväen puhujana“ omaan laskuunsa ja sai siitä kerjäläissaarnaajan nimen). Valpas sai kuitenkin kiihtyneet joukot rauhoittumaan, ja hyökkäyksen estetyksi. Ennakolta kyllä tehtiin harkittuja suunnitelmia, miten meneteltäisiin silloin kun säädyt käsittelevät äänioikeuskysymystä, miten vaikuttavimmin säätyjä painostettaisiin. Mitä kaikkia toimenpiteitä ne sisälsivät, en tarkoin muista, mutta allekirjoittaneen näissä „valmistelukokouksissa“ laatimat pöytäkirjat lienevät vielä tal- lella, vaikka eivät nyt olekaan käsillä.

Maanalaistakin toimintaa ennen v. 1905 tapahtumia yriteltiin. Muodostui pienempiä ryhmiä Helsingissä ja muillakin paikkakunnilla, jotka pohtivat vallankumouksellisia toimenpiteitä. Kokouksia pidettiin Helsingissä kahvilain yksityisissä huoneissa. Tarpeellista ja keskit- tävää johtoa kuitenkin näiltä ryh- miltä puuttui. Vasta suurlakon ta- pausten jälkeen muodostui pääkau- pungissa ns. suurlakkokomitea, Pie- tarin työläisten neuvostoa jäljitte- levä elin. Se oli kokoonpantu jär- jestöttäin, ei työpaikottain. Edus-

tettuna siinä kuitenkin oli työväki ja punakaarti. Ja taisi olla silloinen puoluejohtokin edustettuna. Tästä laitoksesta tuli maanalaisen työn keskuselin, mutta koko maata käsitteävää johtoa ei siitäkään syntynyt. Kaikissa tapauksissa intoa ja harrastusta vallankumoustyölle työväestön keskuudessa siihen aikaan oli jo runsaasti.

Kun siis ensimmäiset tiedot Pietarin lakoista olivat saapuneet, syntyi vilkas liike Helsingin työväentalolla. Tuli ja meni työläisiä „torpalleen“. Huoneet olivat täynnä väkeä. Keskustelut tulistuiivat, tappeluinnosta hehkutaan, nyrkit paukkuvat pöytiin, aseiden puutetta valitellaan. Jokapäiväiset kysymykset haihtuvat olemattomiin, puhutaan vain pian lähestyvistä ja tapahtuvista „mullistuksista“. Kiihtyneinä odotetaan tapausten kehitystä.

Aktiivisimmat pitävät jo kokouksiaan, puhutaan suurlakon julistamisen välttämättömyydestä. Yleensä sitä kannatetaan.

Maanantai-aamuna työläiset menivät vastahakoisesti työpaikoilleen, mutta työ ei maistu. Rakennustyöläiset eräällä rakennuksella Lapinlahdenkadun varella päättävät lopettaa työnsä ja lähteä agiteeraamaan työn lopettamisen puolesta toisillekin työmaille. Lakkoliike leviääkin kulona. Puoleen päivään mennessä on monilla suurilla tehdas- ja työpaikoilla työ tauonnut. Klo 2 päivällä kokoonnutaan tuhansin joukoin Rautatientorille, jossa pidetään kokous, ilman että sitä häiritseivät poliisi-, santarmi- tai kasakkajoukot. Tilaisuudessa selostetaan Venäjän proletariaatin valtavaa nousua taisteluun sortajiaan vastaan ja sitä mitä velvollisuuksia se asettaa Suomen työväelle.

Kokouksessa hyväksytään päätöslauselma, jossa annetaan „sydämelinen kannatus Venäjän kansan taistelulle vapautensa ja inhimillisten oikeuksiensa puolesta sekä kokous

päätää kehoittaa Suomen työväestöä yli maan lakkaamaan työstä“.

Helsingin työväen päätöstä ja kehoitusta seurasiikin työväki ympäri maan. Ja niin syntyi maassa täydellinen suurlakko.

Työväki otti alotteen tehtaissa ja työmailla lähtiessään mukaan Venäjän köyhälistön suureen vapaustaisteluun. Sen sijaan silloinen Suomen sos.-dem. työväenpuolueen johto tuli yllätetyksi ja tuli — kahta puolueitoimikunnan jäsentä lukuunottamatta kokonaan eristetyksi suurlakkotoiminnan johdosta.

Kun työväestö ei jäänyt odottelemaan puolueensa raskasta päätä, valitsi se keskuudestaan toimeenpanevan komitean, ns. kansallislakkokomitean, jota asiain ja tarpeitten vaatimusten mukaan täydennettiin ja järjestettiin jaostoja pääkaupungin asujanten tarpeista huolehtimaan. Miksikään neuvostoksi ei tämäkään laitos muodostunut, eikä sen merkitystä tajuttukaan, mutta kaikessa tapauksessa muodostui se ei ainoastaan pääkaupunkia hallitsevaksi voimaksi, vaan myöskin koko maan tärkeimpiä hetken kysymyksiä johtavaksi elimeksi Helsingin työväen tukemana.

Pääkaupungin yliopiston, polyteknikkojen oppilaat, porvarilliset opettajain järjestöt, poliisit ym. ilmoittivat, työväen päätettyä alkavansa suurlakon, lähetystöjensä kautta tälle työväen elimelle ryhtyvän lakkoon ja kannattamaan työväen vaatimuksia. Tällä tavalla ja voimakkaalla otteella kaappasi proletariaatti häilyvän pikkuporvariston ja osan porvarillista sivistyneistöäkin heti ympärilleen.

Suomen kapitalismi, joka vielä eilen räikkäsi työväkeä 10 — 14 tunneilla työpäivillä, kielsi monilla työpaikoilla työstä erottamisen uhalla työläisiä kuulumasta paikkoihinsa työväenyhdistyksiin, hyväksyi tsaarin kenraalien ja ruhtinaitten lähetämien santarmien ja urkkijain läsnäolon työväen kokouksissa, kielsi

vielä äsken paperin myynnin työvään lehdelle, ja porvaristo, joka hääti Työmiehen toimituksen kadulle, sylki kaduilla työvään toimitsijain silmille, hätkähti työvään rohkeasta esiintymisestä, mutta vielä enemmän oli peloissaan siitä, mitä tulee tapahtumaan Venäjällä.

Suomettarelaiset, suurokapitalistien ja maapohattain puolue, joka täydessä yhteisymmärryksessä työskenteli kenraalikuvernööri Bobrikovin määräysten toteuttajana ja lailistajana, - sittemmin Bobrikovin ammuttua v. 1904 ruhtinas Obolenskin apurina — jotka tarkoittivat Suomen itsenäisen autonomian hävittämistä, Suomen sulattamista yleisvenäläisen lainsäädännön alaisuuteen ja imperialististen suunnitelmien toteuttamista Suomen ja sen rautatieverkon kautta sulan valtameren rannoille, vallankumousliike herpautui tämän puolueen ja pani sen johtajat vakavasti horjumaan. Suomettarelaiset menettävät yhä maineensa palvellessaan auliimmin tsaarillista politiikkaa sekä taas ruotsikko- ja perustuslaillisten porvarien silmissä sen vuoksi, että suomettarelaiset olivat anastaneet heiltä korkeimmat ja lihavatuoisimmat virkapaikat, olivat suurlakon aikana valmiit myönnötyksissä menemään pisimmälle. He esittivät „laillisen kansalliskokouksen“ valitsemista yleisellä äänioikeudella, jolle vielä pystyssä oleva nelisäätyinen eduskunta luovuttaisi valtansa, Suomettarelaiset osottivat tässä kaukonäköisempää politiikkaa kuin toiset porvaripuolueet. He olivat valmiit porvarillisen valtion korjaamiseen kansanvallan harhakuvan mukaan, siten jälleen pelastaakseen asemansa.

Nuorsuomalaisilla oli ollut venäläisen virkavallan puristuksen aikana ohjelmassaan häikäisevän pettävä kyltti, „kansallinen vapaus“. Taistelu tsarismia ja suomettarelaisuutta vastaan pukeutui perustuslaillisuorsuomalaiselle porvaristolle oma-

laatuiseen taistelumuotoon, pukeutui isänmaallisiin mielenosotuksiin, kutsuttujen kokouksiin, kukkaskuvalmiin Aleksanteri II ja Runebergin patsailla, adressipuhailuihin ja lähetystöjen lähettämisiin tsaarin luo. Riidassa suomettarelaisen puolueen kanssa heittelivät se kutsuvia silmäyksiä nuorelle taistelu- toiselle proletariaatille saadakseen siitä reserviä tarkoituserilleen.

Vastassa oli vieras, inhoittava imperialistinen vihollinen, Venäjän tsaari. Sen liehakoitsijana, sortomääräysten täytäntöönpanijana näki työväästä suomettarelaiset. Vieläpä työväästä näki niinkin, että kotimaiset riistäjät eivät olisi uskaltaneet temmeltää työvään selässä niinkuin ne nyt uskalsivat tsaarin kenraalien, santarmien ja poliisinyrkien vallassaollen. Suomettarelaiset näin olivat hankkineet myös työvään erikoisen vihan päälleen sekä olivat menettäneet työväänkin moraalisen luoton.

Perustuslaillisten silmäykset ja lähentelyt vaikuttivatkin osiksi. Useissa maaseutukaupungeissa oli työväästä paikkakuntiansa nuorsuomalaisen porvarien kanssa sopinut ja yhtynyt esim. eduskuntakysymyksessä perustuslaillisten esittämään kantaan, joka tarkoitti että vaaditaan vanhan säätyeduskunnan kokoonkutsumista, joka muka sitten päättäisi työvälle annettavista uudistuksista, jos edellytyksiä sellaiselle ilmenee ja luovuttaisi valtansa uudelle edustuslaitokselle.

Helsingin työväästä ei monista perustuslaillisten järjestämistä neuvotteluista huolimatta suostunut „sovinnoilliseen yhteistyöhön“. Vieläpä lähetti edustajiaan korjailemaan asioita kohdalleen toisillekin paikkakunnille, missä työvään päät olivat menneet pyörälle perustuslaillisten „laillisuus“-lauuista ja sopineet perustuslaillisten kanssa yhteistoiminnasta.

Ja aivan oikein. Kun tsaarin manifesti marrask. 4 p:nä saapui,

mutta jonka lakkokomitea antoi painattaa 5 p:nä, jossa porvaristolle palautettiin vanhat valtiosäännöt, pyyhittiin pois Bobrikovin aikana annetut tsaristisimperialistiset venäläisyyttämisääräykset, olivat perustuslailliset porvarit täysin tyydytettyjä. Tämän jälkeen eivät he enää katsoneet voivansa antaa edes „takeita“ tsaarin manifestissa määrättyistä porvariston luokkakoneiston uudistuksistaan. Niin pöyhistyivät he. Olivatpa he lakon viimeisinä päivinä valmiita käymään asevoimin työväen kimppuun, kun työväesto tsaarin manifestista huolimatta ei lopettanut lakkoa, vaan jatkoi sitä vielä 2 päivää senkin jälkeen. 1).

Sitä ennen oli käsikähmää ylioppilaitten ja työläisten välillä Stoekmanin kaupan edustalla.

Näin perustuslailliset nuorsuomalaiset porvarit paljastivat joukkojen edessä itsensä, kansanvaltaisuutensa ja vapaamielisyytensä. Kaikki heidän aikaisemmat liehakoimisensa, kan-

sanvaltaiset puheensa ja lupauksensa työväelle tekivät nyt vararikon.

Työväki asiain kehitystä seurattaessaan Venäjällä oli asettanut vaatimuksikseen: vanhan säätyparlamentin hävittämisen, sen tilalle yksikamarisen eduskunnan, johon edustajat valitaan yhtäläisen, salaisen äänioikeuden perusteella, paino-, kokoontumis- ja puhevapauden, 8-tuntisen työpäivän, vanhuudenvakuutuksen, koulupakon, väkijoumain kieltolain ym. Kun tsaarin manifestilla ei tyydytetty työväen vaatimuksia, vaikka nekin pysähtyivät porvarillisen valtion puitteisiin, päätettiin lakkoa jatkaa.

Ennenkuin lakko lopullisesti julistettiin päättyneeksi, ryhtyivät etupäässä Eetu Salin, Yrjö Mäkelin ym. puuhaamaan kokoomus senaattia, jonka valinnan toimittaisi helsinkiläiset — yleinen kansalaiskokous. Senaatin valittua ilmoitettaisiin ulkovalloille — Venäjäänkin siihen luetuna — että Suomen kansa on asettanut hallituksen. Ja siinä kaikki.

1) Yhteentörmäys oli syntyä luonnatti Theslevin ylioppilaista muodostaman revolvereilla aseistetun lahtarikaartin ja kirjaltajain sekä erään sekatyöväen punakaartin osastojen välillä Aleksanterin- ja Unioninkatujen kulmassa. Theslev lähti joukkoineen ylioppilastalon edustalta. Sotahuutona lausui hän lähtijöille: „meillä ei ole aseita, mutta me otamme jokaiselta kaatuneelta. Valehteli. Sulinkäsin eivät ylioppilaspojat olisi uskaltaneet työläisten päälle tulla. Porvareilla oli aikomuksena pakottaa työväki lopettamaan lakon, siepata vältä työväen käsistä, lopettaa suurlakko ilman työväen loppulausuntoa ja hajottaa työväen joukot. Samalla hetkellä kun tämä ensimmäinen aseistettu lahtarikaarti lähti liikkeelle, piti alkaa kirjaltajain kokous ylioppilastalolla. Allekirjoittanut kokoukseen mennessään joutui Theslevin puheen kuulijaksi ja ylioppilaiden lähdon näkijäksi. Riensin jo alkaneeseen kokoukseen ja tein ilmoituksen asiasta. Kokous keskeytettiin heti, punakaartiin kuuluvat miehet järjestäytyivät nopeasti riveihin ja lähtivät kiihuttamaan Aleksanterinkatua pitkin keskuspoliisiasemalle. Ylioppilastoukko kulki Esplanadin kautta, Kirjal-

tajain osastoa ennen oli jo mainittujen katujen kulmaan saapunut eräs pienempi osasto. Siltä Theslevin joukot olivat jo sulkeneet tien. Kirjaltajille kävi samoin. Samaan aikaan kun kirjaltajain komppanian päällikkö Ellenberg vaihtoi muutamia sanoja uhkaavana esiintyvän Theslevin kanssa pyysivät yhteentörmäystä välttämään piirilääkäri Reijovaara, prof. J. Mikkola ja kirjailija Maila Mikkola, jotka vaativat ylioppilaita poistumaan heti kadulta ja luopumaan aikeistaan. (Siihen aikaan Mikkolat lähentelivät työväkeä). Ellenberg komensi komppaniansa eteenpäin ja pysähtyneet osastot lähtivät painamaan ylioppilaitten suljettuja rivejä kohti. Ylioppilaat aukaisivat rivinsä ja punakaartilaisosastot marssivat näin muodostuneen osakuntanauhoilla koristettujen ylioppilaitten kujanteen läpi poliisiasemalle revolverien ollessa ampumiasennossa ylioppilaiden vapisevissa käsissä. Porvariston aikeiden tunnetuksi tultua annettiin hälyytys kaikille punakaartin osastoille ja pian ne täyttivätkin poliisiaseman pihamaan ja läheiset kadut. Theslev katsoi parhaaksi luopua aikeistaan ja vetäytyä joukkoineen Unioninkadulta pois.

Taisi olla marrask. 4 p:n vastainen yö kun edellämäinitut ja eri puolueisiin kuuluvia herroja saapui Työmiehen toimitukseen neuvottelemään mainitusta kysymyksestä. Syntyi väittelyä. Eetu Salin esitti että kokous asettaisi Suomen hallituksen uudet ehdokkaat, jotka seuraavana päivänä yleinen kansalaiskokous hyväksyisi. Suomettarelainen valtioneuvos Danielson-Kalmari pani kuitenkin heti kyseenalaiseksi, voiko ensinkään asettaa hallitusta esitetyllä tavalla, koska valtiosäännön mukaan hallituksen nimittää vain keisari. Salin ja Mäkelin puolustivat tomerasti vallankumouksellista meininkiään, eivät antaneet perään, vaan nojautuivat perusteluissaan vielä olevaan vallankumoukselliseen tilanteeseen. Seurauksena olikin, että suomettarelaiset lähtivät kokouksesta pois. Valpas selitti kantanaan, että vallankumous ei ole vielä kukistanut keisari Nikolaita, eikä valta ole siirtynyt kansalle. Näin ollen ei siis voida julistaa Suomea irti Venäjältä, jota merkitseisi hallituksen asettaminen ja siitä ilmoittaminen ulkovalloille.

Ei Eetu Salin eikä Yrjö Mäkelinkään pysyneet loppuun asti kannallaan, vaan taipuivat huonoon välitysehdotukseen, joka sisälsi, että torikokouksessa asetettaisi ainoastaan hallituksen ehdokkaat, jotka alistettaisiin kenraalikuvernöörin ja keisarin hyväksyttäväksi. Tässä toiminnassa esiintyi kansallista itsenäisyystouhua. Jos toiminta lähtikin mukana olleiden työväen miesten taholta vallankumoukselliselta pohjalta, ilmenee se päämäärältään sekavana ja yhteistoimintaan johtavana porvariston kanssa sekä antautumisena porvaristoa palvelemaan. Sekavuus johtui luonnollisestikin proletarisen vallankumousteorian ja takuukan tuntemisen puutteesta.

Hallituksen vaalin toimitti yleinen kansalaiskokous, mutta sillä ei ollut sen enempää merkitystä. Se

hukkui loppuselvittelyissä muiden kysymysten joukkoon.

V. 1905 piti työväki valtaa käsissään viikon ajan. Venäjän proletaariaatin mukana ollessaan vallankumouskuohuissa saattoi se sen tuloksina merkitä, vaikka vielä jatkuvien ponnistusten kautta, saaneensa valtiolliset oikeudet, nelijakoisen säätyeduskunnan hävitetyksi, puhe-, kokoontumis- ja painovapauden. Nämä voitot rajoittuivat porvarillisen yhteiskunnan puitteisiin.

Mutta tapauksista saatiin muutamia tärkeitä opetuksia vastaista luokkataistelua varten. Ensinnäkin suurlakko osottautui vallankumouksen kouluksi siinä, että se osoitti kokemusperäisesti suurlakon olevan laajojen proletaarijoukkojen mobilisoi- ja organisatsioonikeinon lähdeittäessä taisteluun kapitalismia vastaan.

Proletariaatti huomasi myös, miten se tarmokkaalla ja nopealla esiintymisellään tempasi häilyviä porvarillisia väliluokkia vaikutuksensa alaisuuteen. Minkä seurauksena taas oli että työväenliike vahvistui ja työväenluokan merkitys yhteiskuntaelämässä kasvoi. Sen uskollisiksi liittolaisiksi jäivät aina v. 1918 tapausten loppuun saakka osa köyhempää talonpoikaistoa, torpparit, mäkitupalaiset ja maaseudun köyhälistö. Jos talonpojan merkitys proletariaatin liittolaisena olisi silloin selvinnyt niinkuin se tällä hetkellä Leninin opeustusten valossa on selvinnyt, olisi porvariston ollut paljon vaikeampaa saada talonpoikaistosta „maalaisliittonsakaan“ avulla itselleen valtansa perustukivoimia.

Suurlakko selvitti proletariaatille himmeinä olleita luokkarajakäsitteitä. Selveni nyt että esiintyköönpä porvari minkälaisen tunnuslauseen kanssa tahansa, on porvaristo sittenkin työväen pahin ja julmin vihollinen, sekä että se on samanlainen kaikissa maissa ja on liittosuhteissa keskenään. Tästä ope-

tuksena on työväestönkin solmittava kansainvälisiä suhteita keskenään.

Tältä pohjalta lähtien myös työväki näki tarpeelliseksi säilyttää suurlakon synnyttämän punaisen kaartin, muodostaa eri osastot koko maata käsittäväksi aseelliseksi järjestöksi ja keskitetyn johdon alaiseksi, opettaa joukkoja aseitten käyttöön ja sotilaalliseen kurinalaisuuteen. Työväelle selvisi entistä paremmin, että porvaristoa ei voida kukistaa etuoikeutetuista asemistaan muuten kuin pakkokeinoilla.

Samalla kun työväki pyrki luokkataistelutyötään järjestämään aseellisinkin voimin, suuntasi se toimintaansa maan allekin. Syntyi maana-

laista toimintaa, se keskittyi ns. suurlakkokomitean alaisuuteen. Mutta tämä tärkeä työ jäi kuitenkin yhdistämättä koko maata käsittävässä mittakaavassa, samoin kuin se jäi vaille vallankumouksen teoriaa ja taktiikkaa ymmärtävää johtoa. Eipä vielä Viaporin kapinaan antanut tätä tärkeintä opetusta. Vallankumouksellisen puolueen — kommunistisen puolueen merkitys työväen ja talonpoikain vapauttamiseksi — kapitalismin sorrosta ja riistosta ymmärrettiin täydellisesti vasta v. 1918 verilöylyn saatua.

Otto Vilmi.

Tov. Leninin kirje Lokakuun vallankumouksen aattopäivinä.

Allaoleva tov. Leninin kirje kuuluu niiden kirjeiden sarjaan, joilla hän maanlaisena ollessaan kääntyi puolueen puoleen Lokakuun vallankumouksen aattopäivinä agiteeraten aseellisen kapinan puolesta. Pohjoisen alueen Neuvostojen Edustajakokous pidettiin Leningradissa (sill. Pietarissa) 11—26 päivinä lokakuuta v. 1917. Kokous, jonka enemmistö oli bolshevikien puolella, hyväksyi kaikki bolshevikien taistelutunnuslauseet.

Kirje Pohjoisen alueen Neuvostojen Edustajakokoukseen osaataville tovereille bolshevikeille.

Toverit! Vallankumuksemme elää mitä kriittillisintä aikaa. Tämä kriisi sattuu juuri silloin, kun maailman sosialistisen vallankumouksen nousu ja yleismaailmallisen imperialismin sitä vastaan tähdätty taistelu ovat tärkeässä ratkaisukohdassa. Puolueemme vastuunalaisten johtajien edessä on jättäjäastehtävä, joka, ellei sitä toteuteta, uhkaa täydellisellä vararikolla

kansainvälistä proletaarista liikettä. Hetki on sellainen, että viivyttelyminen on toisesta samaa kuin kuolema.

Silmäilkää kansainvälistä tilannetta. Yleismaailmallisen vallankumouksen nousun aika on kiistämätön. Tshekkiläisten työläisten vihanpurkaus on tukahdutettu uskomattoman julmasti, mikä osoittaa hallituksen äärimmäistä pelkoa. Italiassa on myös tapahtunut joukkopurkaus Turinossa. Mutta tärkein kaikista on kapina Saksan laivastossa. Vallankumouksen täytyy nähdä uskomattomia vaikeuksia sellaisessa maassa kuin Saksa vielä nykyisissä olosuhteissa. On mahdotonta epäillä, että kapina Saksan laivastossa merkitsee suurta vaihetta maailman vallankumouksen nousussa. Jos shovinistimme, jotka julistavat Saksan häviötä, vaativat siltä työväenkapinaa samanaikaisesti, niin me venäläiset vallankumoukselliset internatsionalistit tiedämme vv. 1905—1917 kokemukista, että syvällisempää vallankumouksellisen nousun merkkiä kuin kapina sotaväessä ei voi kuvitellakaan.

Ajatelkaa minkälainen on asemamme nyt saksalaisten vallankumouksellisten edessä. He voivat sanoa meille: meillä on yksin Liebknecht, joka kutsui avoimesti vallankumoukseen. Hänen äänensä tukahdutettiin pakkotyövankeudella. Meillä ei ole ainoatakaan sanomalehteä, joka avoimesti selittää vallankumouksen välttämättömyyttä, meillä ei ole kokoontumisvapautta. Meillä ei ole ainoatakaan Työläisten ja Sotilaiden Edustajain Neuvostoa. Meidän äänemme tuskin saavuttaa todella laajoja joukkoja. Ja me teimme kapinayrityksen, nähden jonkin yhden toiveen sadasta. Mutta teillä, venäläiset vallankumoukselliset internatsionalistit, on takananne puoli vuotta vapaata agitatioita, teillä on kokonainen joukko Työläisten ja Sotilaiden Edustajain Neuvostoja, te olette voittaneet kummankin pääkaupungin Neuvostossa, puolellanne on koko Itämeren laivasto ja koko venäläinen sotaväki Suomessa, ja te ette vastaa kapinakutsuunne, ette kukista imperialistianne Kerenskiä, vaikka teillä on 99 mahdollisuutta sadasta voittoa kapinanne.

Niin, meistä tulee todella Internatsionalen peppureita, jos me tällaisella hetkellä, näin suotuisissa olosuhteissa vastaamme saksalaisten vallankumouksellisten tällaiseen kutsuun vain... päätöslauselmilla.⁴

Lisätkää tähän, että me kaikki hyvin tiedämme, miten nopeasti kasvaa kansainvälisten imperialistien salaliitto Venäjän vallankumousta vastaan. Tukahduttaa se keinolla millä tahansa, tukahduttaa se sekä sotilaallisilla toimenpiteillä että rauhalla Venäjän laskuun, — tähän pyrkii kansainvälinen imperialismi yhä enemmän. Tämä se on joka erikokoisesti kärjistää maailman sosialistisen vallankumouksen käännehetkeä, tämä se on joka tekee meidän puoleltamme sangen vaaralliseksi, voin melkein sanoa: rikolliseksi — kapinan viivyttämisen.

Katselkaa edelleen Venäjän sisäistä tilannetta. Pikkuporvarillisten sovittelijapuolueiden, jotka olivat lausuneet joukkojen itsetiedottoman luottamuksen Kerenskille ja yleensä imperialisteille, vararikko on täysin kypsänyt. Vararikko on täy-

dellinen. Neuvostokuurian äänestäminen Demokraattisessa Neuvottelukokouksessa kokoomusta vastaan, paikallisten talonpoikain Edustajain Neuvostojen enemmistön äänestäminen (vastoitiin niiden Keskusneuvostoa, jossa istuvat Avksentjev ja muut Kerenskin ystävät) kokoomusta vastaan; vaalit Moskovassa, missä työväki on lähimpänä talonpoikia ja missä yli 49 pros. äänesti bolshevikkien puolesta (ja sotilaita 14 tuh. ja 17 tuh.), — eikö tämä ole kansanjoukkojen Kerenskille sekä Kerenskin ja K^o sovittelijoille osoittaman luottamuksen täydellinen vararikko? Voidaan kuvitella, että kansanjoukot jotenkin vielä selvemmin kuin tällä äänestyksellä voisivat sanoa bolsheveikeille: johtakaa meitä, me kuljemme perässänne.

Mutta me odotamme, vaikka tällä tavoin olemme saaneet kansanjoukkojen enemmistön puolellemme, valloittaneet molempien pääkaupunkien neuvostot. Mitä odotamme? Että Kerenski ja hänen kornilvilaiset kenraalinsa luovuttaisivat Pietarin saksalaisille, tehden näin suoran tai välillisen, avoimen tai peitetyn salaliiton sekä Büchenerin että Vilhelmin kanssa tukahduttaakseen Venäjän vallankumouksen täydellisesti.

Eikä siinä kylliksi, että kansa Moskovan äänestyksessä ja Neuvostojen uusintavaaleissa on lausunut luottamuksen meille. On merkkejä haluttomuuden ja välinpitämättömyyden lisääntymisestä. Tämä on ymmärrettävää. Tämä ei merkitse vallankumouksen rappeutumista, niinkuin huutavat kadetit ja heidän apurinsa, vaan luottamuksen rappeutumista päätöslauselmiin ja vaaleihin. Vallankumouksessa vaativat joukot johtavilta puolueilta tekoja eikä sanoja, voittoja taistelussa, eikä keskusteluja. Hetki lähestyy, jolloin kansassa voi ilmaantua se mieliala, etteivät bolshevikitkaan ole muita paremmat, sillä he eivät osanneet toimia silloin, kuin me ilmaisimme luottamuksen heille...

Kaikkialla maassa leimahtelee talonpoikaskapinoita. Selväkin selvemmin näkee, että kadetit ja kadettien hännänkantajat kaikin tavoin pienentävät niitä, rinnastavat niitä „pogromeihin” ja „anarkiaan”. Tämä valhe paljastuu jo siinä,

että kapinakeskuksissa on ryhdytty luovuttamaan maita talonpojille: ei koskaan vielä „pogromit“ ja „anarkiat“ ole johtaneet näin mainioihin poliittisiin tuloksiin! Talonpoikaiskapinain valtavaa voimaa todistaa se, että niin sovittelijat kuin eserrät, **vieläpä** Breshko-Breshkovskaja ovat alkaneet toimia „kansan asioilla“, puhua maan luovuttamisesta talonpojille, tukahduttaakseen liikkeen, niinkauan kun se vielä on mahdollista.

Ja me odotamme, onnistuvatko Kerenskin (jonka juuri itse eserrät ovat viime aikoina paljastaneet kornilovilaisuudesta) kornilovilaiset kasakkajoukot kukistamaan tämän talonpoikaisliikkeen **pala palalta**.

Nähtävästi monet puolueemme johtajat eivät ole havainneet sen tunnuslauseen **erikoista** merkitystä, jonka me kaikki olemme tunnustaneet ja toistaneet loppumatomiin. Tämä tunnuslause on: kaikki valta Neuvostoille. On ollut ajanjaksoja, on ollut hetkiä vallankumouksen puolen vuoden aikana, jolloin tämä tunnuslause ei merkinnyt kapinaa. Ehkä nämä ajanjaksot ja hetket ovat sokaisseet osan tovereita ja saattaneet heidät unohtamaan, että nyt, ja meille ainakin jo syyskuun puolivälistä lähtien, tämä tunnuslause merkitsee **samaa kuin kutsu kapinaan**.

Tässä laskelmassa ei voi olla epäilyksen varjoakaan. „Kansan Asia“ selvitti tämän askettain „helppotajuisesti“ sanomalla: „Kerenski ei missään tapauksessa alistu!“ Tietysti!

Tunnuslause «Kaikki valta Neuvostoille» ei ole mitään muuta kuin kutsu kapinaan. Ja syy lankeaa ehdottomasti kokonaan meidän päallemme, ellemme me, jotka kuukausia olemme kutsuneet joukkoja kapinaan, luopumaan sovitteluaisuudesta, johda näitä joukkoja kapinaan, silloin kun vallankumous on vararikon partaalla ja joukot lausuneet meille luottamuksensa.

Kadetit ja sovittelijat peloittelevat heinäkuun 3—5 päivien esimerkillä, mustasotnialaisen agitatsionin lisääntymisellä yms. Mutta 3—5 päivät heinäkuuta, jos silloin olisi jotain virhettä, niin olisi se vain siinä, ettemme ottaneet valtaa. Minä luulen ettei tätä virhettä ollut silloin, sillä silloin emme vielä olleet enemmistönä,

mutta nyt se olisi turmiotatuottava virhe, ja vielä pahempi kuin virhe. Mustasotnialaisen agitatsionin kasvu on käsitettävissä siten, että äärimmäisyydet ovat kärjistyneet nousevan proletaaris-talonpoikaisvallankumouksen ilmakehässä. Mutta johtopäätöksen vetäminen tästä kapinaa vastaan on naurettavaa, sillä kapitalistien lahjomien mustasotnialaisten voimattomuus, mustasotnian voimattomuus taistelussa ei kaipaakaan edes todisteluja. Taistelussa se on selvä nolla. Taistelussa voivat Kornilov ja Kerenski nojautua vain villiin divisionaan ja kasakkoihin. Ja nyt on hajoaminen alkanut myös kasakkain keskuudessa, ja sitäpaitsi uhkaavat talonpojat sisältäpäin heidän kasakka-alueitaan kansalaissodalla.

Minä kirjoitan näitä rivejä lokakuun 8 p:nä, te luette ne aikaisintaan 10 p:nä lokakuuta. Kuulin eräältä matkustelvalta toverilta, että matkustajat Varsovan tiellä puhelevat: Kerenski vie kasakoita Pietariin! Tämä on täysin uskottavaa, ja on suorastaan meidän syyimme ellemme **kaikin puolin** tarkista tätä ja ota selville Kornilovien joukkojen toisen kutsunnan, voimia ja sijoitusta.

Kerenski on jälleen tuonut kornilovilaisia joukkoja Pietarin lähistölle, ehkäistäkseen vallan luovuttamisen Neuvostoille, ehkäistäkseen tämän vallan pikaiset rauhantarjoukset, ehkäistäkseen luovuttamasta kaikkea maata heti talonpojille, luovuttaakseen Pietarin saksalaisille ja pötkiäkseen itse Moskovaan.

Ei voida odottaa Neuvostojen Yleisvenäläistä Edustajakokousta, jonka Toimeenpaneva Keskuskomitea voi lykätä aina marraskuuhun saakka, ei voida vitkastella ja sallia siten Kerenskin tuoda lisää kornilovilaisia joukkoja. Neuvostojen Edustajakokouksessa on edustettuna Suomi, laivasto ja Rääveli, jotka yhdessä voivat antaa pikaista apua Pietarille kornilovilaisia rykmenttejä vastaan, siirtää Pietariin laivastoa ja tykistöä ja kuularuiskuja ja 2—3 korpusta sotilaita, jotka kuten esim. Viipurissa ovat osoittaneet koko vihansa Kornilovin kenraaleja kohtaan, joiden kanssa Kerenski on jälleen salapuhissa.

Olisi mitä suurin virhe olla heti hävittämättä Kornilovin toisen kutsunnan rykmenttejä sen kuvittelun vuoksi, että jos Itämeren laivasto menee Pietariin, niin se muka avaa rintaman saksalaisille. Kornilovilaiset herjaajat puhuvat tätä, niinkuin he yleensä puhuvat valetta, mutta vallankumouksellisille ei ole ansio-kasta antaa valheiden ja herjausten pe-loittaa itseään. Kerenski luovuttaa Pietarin saksalaisille, tämä on nyt selväkin selvempi, mitkään päinvastaiset vakuutet-lut eivät poista meidän täyttä varmuut-tamme tästä, se johtuu tapausten koko kulusta ja Kerenskin koko politiikasta.

Kerenski ja kornilovilaiset luovuttavat Pietarin saksalaisille. Ja juuri Pietarin pelastamiseksi on Kerenski kukistettava ja vallattava valta molempien pääkaupunkien Neuvostoille, nämä neuvostot tarjoovat heti rauhaa kaikille kansoille ja täyttävät täten velvollisuutensa saksalaisia vallanku-mouksellisia kohtaan, ryhtyvät täten rat-kaisevasti särkeämään Venäjän vallanku-mousta vastaan tähdättyjä salaliittoja, kansainvälisen imperialismin salaliittoja.

Vain sillä, että pikaisesti vedetään Itämeren laivasto, Suomen sotaväki, Rääveli ja Kronstadt Pietarin lähistöllä olevia Kornilovin joukkoja vastaan, kyetään pelastamaan Venäjän ja koko maailman val-lankumous. Ja tällä liikkeellä on 99 mah-dollisuutta sadasta pakottaa **muutamien päivien sisässä** toisen kasakkaosaston antau-tumaan, hävittää täydellisesti toinen osas-to ja kukistaa Kerenski, sillä molempien

pääkaupunkien työläiset ja sotilaat tuke-vat tätä liikettä.

Viivyttelyminen on samaa kuin kuolema.

Tunnuslause: kaikki valta Neuvostoille, on kapinan tunnuslause. Se joka käyttää tätä tunnuslausetta tajuamatta ja ajatte-lematta sitä, syyttäköön itseään. Mutta kapinaan on osattava suhtautua kuin **taitoon**, — tätä painostin minä Demokraat-tisen Neuvottelukokouksen aikana ja painostan nytkin, sillä tätä opettaa marxilai-suus, tätä opettaa koko nykyinen tilanne Venäjällä ja koko maailmassa.

Kysymys ei ole äänestämistä, ei «vasemmisto-eserrien» puoleensavetämisestä, ei provinssineuvostojen täydentämisestä eikä niiden edustajakouksista. Kysymys on kapinasta, jonka Pietari, Moskova, Helsinki, Kronstadt, Viipuri ja Rääveli voivat ja jonka niiden täytyy ratkaista **Pietarin lähistöllä** ja Pietarissa, — siellä voi-daan ja täytyy ratkaista ja toteuttaa tämä kapina mahdollisimman harkitusti, mahdol-lisimman valmistuneesti, mahdollisimman nopeasti, mahdollisimman tarmokkaasti.

Laivasto, Kronstadt, Viipuri, Rääveli voivat ja niiden täytyy mennä Pietariin, tuhota Kornilovin rykmentit, nostattaa kapinaan molemmat pääkaupungit, harjoit-taa joukkoagitatsionia sen vallan puoles-ta, joka heti antaa maata talonpojille ja heti tarjoo rauhaa, kukistaa Kerenskin hallitus, luoda tämä valta.

Viivyttelyminen on samaa kuin kuolema.

N. Lenin.

8 p. lokakuuta v. 1917.

«Kommunistisen yhteiskunnan korke-ammalla asteella, sen jälkeen kuin katoaa ihmistä orjuuttava ihmisen alistuminen työnjakoon, jolloin tämän mukana häviää henkisen ja ruumiillisen työn vastakoh-taisuus, jolloin työ lakkaa olemasta aino-astaan elämisen välineenä, ja tulee itse elämisen ensimmäiseksi tarpeeksi, jolloin yksilöitten kaikinpuolisen kehityksen mu-

kana tulevat kasvamaan tuotantovoimat kin ja kaikki yhteiskunnallisen rikkauten lähteet tulevat virtaamaan vuolaana vir-tana, — vasta silloin voidaan kokonaan voittaa porvarillisen oikeuden ahdas nä-köpiiri ja yhteiskunta voi kirjoittaa lip-puunsa: «jokainen kykyjensä mukaan, jokaiselle hänen tarpeittensa mukaan».

— Karl Marx.

Työläis - talonpoikaisen Tarkastuksen Kansankomissariaatti.

Kun Venäjän proletariaatti Lokakuun vallankumouksen jälkeen ryhtyi luomaan omaa valtiokoneistoaan hävitetyn porvarillisen valtiokoneiston tilalle, järjestettiin myöskin Työläis - talonpoikaisen Tarkastuksen Kansankomissariaatti (TTTKK) paikallisine elimineen. Se vastasi porvarillisen valtion kontrolliministeristöä. Sen tehtäväksi tuli valtion varain käytön valvominen ja taistelu virkavaltaisuutta ja virastohitautta—byrokratiaa ja volokiittaa—vastaan. Näitä tehtäviään suoritti se valtion laitosten ja kaikkien tilitysten aika ajottaisten tarkastusten avulla. Yksikään laitos ei saanut varoja ilman sen hyväksymistä ja se myöskin hyväksyi kaikkien valtion laitosten tilitykset. Sanalla sanoen: siitä tuli vasta järjestettyjen laitosten „njan-ka“, kasvattaja ja ohjaaja.

Tällaisella toiminnalla oli kuitenkin varjopuolensa. Monasti se haittasi toisten laitosten toimintaa, oli rinnakkaista esim. finanssielimien toiminnan kanssa, usein menetti joustavuutensa, takertui muutoseikkoihin. Koko valtiokoneistomme tuli kalliiksi, se oli raskas ja epätäydellinen, uhkasi muodostua esteeksi työväen ja talonpoikain liitolle, josta riippuu koko vallankumouksemme kohtalo. Mitä oli tehtävä?

Toveri Lenin vastasi tähän kysymykseen: „Meidän täytyy yrittää rakentaa valtio, jossa työväki säilyttäisi johtoasemansa talonpoikiin nähden, talonpoikain luottamuksen itseensä nähden ja suurimmalla säästäväisyydellä karkoittaisi yhteiskunnallisista suhteistaan ylellisyyden jäljetkin. Meidän täytyy saada valtiokoneistomme mahdollisimmansäästeliäksi. Meidän täytyy karkoittaa siitä kaikki ylellisyyden jätteet, joita siihen on niin paljon jäänyt tsaarin

Venäjästä, sen byrokraattiskapitalistisesta koneistosta“...

Työväen ja talonpoikain liiton lujittamisessa pitää siis Lenin yhtenä tärkeimmistä tehtävistä valtiokoneiston kunnolliseksi järjestämistä. Valtiokoneiston supistaminen, sen kustannusten vähentäminen helpottaa luonnollisesti talonpoikaiston asemaa, sillä talonpoikaisto joutuu osan sen ylläpidosta. Valtiokoneiston täydellisentäminen, sen järjestäminen työväen ja talonpoikaiston etuja vastavaksi vahvistaa työväen johtoasemaa talonpoikaistoon nähden, lujittaa työväen ja talonpoikain liittoa.

Mutta tätä suurta jättiläistehtävää ei luonnollisesti voida yhdellä reformilla suorittaa. Se vaatii sitkeää ja järjestelmällistä toimintaa. Se vaatii erikoisen elimen, joka valvoo proletariaatin ja talonpoikaiston suhteiden kehittymistä, edistää ja lujittaa työväen ja talonpoikaiston liittoa.

Tämän tehtävän asetti toveri Lenin TTTKK:lle.

Voidakseen tieteellisesti järjestää valtiokoneiston työn täytyy TTTKK:lla olla korkea auktoriteetti ja mallikelpoinen koneisto, sillä sen työllä on suuri merkitys ei ainoastaan Neuvostovallan sisällä, vaan myöskin kansainvälisessä mitassa.

Jotta TTTKK saisi mallikelpoisen koneiston ja riittävän auktoriteetin toiminnassaan esitti Lenin, että TTTKK yhdistettäisiin puolueemme auktoriteettisimman elimen, Keskus-Kontrollikomitean (KKK:n) kanssa ja että TTTKK:n koneistoa supistettaisiin. Leninin ajatuksen mukaan tuottaa tällainen uudelleen järjestely yhtä paljon hyötyä puoluekoneistollekin, sillä näin syntynyt elin ottaa osaa puoluekoneiston toimin-

taan ja valvoo puolueen yhtenäisyyttä ja eheyttä.

VKP:n XII puoluekokous hyväksyi Leninin esityksen, päätti yhdistää TTTKK:n ja KKK:n. Tämän päätöksen mukaan vapautui TTTKK valtion elinten kaikkien raha-asiaiden muodollisesta silmällä pidosta—se jäi raha-asiaiden komissariaatin tehtäväksi. TTTKK:n tehtäväksi jätettiin valtiokoneiston järjestely ja parantelu tieteen pohjalla sekä siihen tähtäävien laitosten ja järjestöjen toiminnan valvominen ja ohjaaminen. KKK:n ja TTTKK:n koneistot yhdistettiin organisaatorisesti, KKK:n puheenjohtajan ja TTT kansankomissaarin toimet yhdistettiin, huomattava osa KKK:n jäsenistä komennettiin TTTKK:n käytettäväksi paikkakunnilla. TTTKK:n henkilökunta tarkistettiin ja supistettiin noin kahdella kolmasosalla.

Näin luodun niin sanoaksemme uuden TTTKK:n koneiston rakenne tuli seuraavaksi:

TTTKK:n johdossa on VKP:n KKK:n puheenjohtaja, TTT kansankomissaari, ja eri hallintojen ja osastojen johdossa toimivista KKK:n jäsenistä koonpantu kollegio. Sen alaisina toimivat KKK:n jäsenten johdolla:

1) yleinen hallinto, joka jakautuen alaosastoihin hoitaa hallinto-, kanslia-, ohjaus-, järjestö- ja raha-asiat;

2) valtiokoneiston järjestelyn hallinto, joka samoin alaosastoihin jakautuen tutkii hallintokoneistoa ja suunnittelee toimenpiteitä sen parantamiseksi sekä ohjaa tähän päämäärään pyrkivien laitosten toimintaa;

3) eri tarkastusjaostot, jotka tutkivat kukin alaansa kuuluvia laitteita, harkitsevat ja laativat toimenpiteitä niiden parantamiseksi: a) taloudellinen, b) raha-asiaiden, c) liikenne- ja yhteysasiain, d) sota- ja meriasiaiden ja e) jaosto, joka toimittaa tilapäisiä, toimintasuunnitelman ulkopuolella olevia tarkastuksia.

Kaikkien tarkastusjaostojen ehdotukset ja selostukset käsittelee kol-

legio, joka ne vahvistaa. Tärkeissä tapauksissa on selostukset ja ehdotukset jätettävä puhemiehistölle ja vasta sen hyväksymisen jälkeen annetaan vastaaville elimille täytäntöön pantaviksi.

4) lakitieteellinen osasto, jonka tehtävänä on alansa tarkkailu ja tutkiminen sekä TTTKK:n nostamien oikeusasialain valvominen ja ajaminen;

5) tiedotus- ja julkaisuosasto, jonka tehtävänä on tiedotusten antaminen TTTKK:n toiminnasta, sitä ja eri aloja koskevien julkaisujen toimittaminen ja levittäminen, ohjeiden julkaiseminen jne.;

6) valitusasiain toimisto, joka ottaa vastaan työläisiltä ja talonpojilta valituksia valtiokoneistosta ja sen henkilöistä, taistelee virkavaltaisuutta ja virastohitautta vastaan, yleensä kaikkia epänormaaleja ilmiöitä vastaan valtiokoneistossa.

Tällainen on SSSR:n yhdistetyn kansankomissariaatin koneistokaava. Liittotasavaltojen (RSFSR, Ukraina, Valko - Venäjä, Taka - Kaukaasian Liitto, Turkmenistan ja Usbekistan) TTTKK:t ovat samankaavaiset. Autonomisten tasavaltain ja alueiden TTTKK:t toimivat liittotasavaltain tarkastuskomissariaattien alaisina, mutta saavat myöskin tehtäviä ja ohjeita suoraan SSSR:n TTTKK:lta, eivätkä niiden koneistot ole yhtä laajat, vaan on niillä ainoastaan operatiiviset osastot ilman osastopäälliköitä. Edelleen on lääneissä Työläis-talonpoikaisen tarkastuksen osastot.

Autonomisten alueiden ja tasavaltain kansankomissarit ja heidän sijaisensa sekä läänien tarkastusosastojen johtajat ja heidän sijaisensa valitaan neuvostojärjestyksessä vastaavien VKP:n kontrollikomiteain jäsenistä. Sitäpaitsi toimii huomattava määrä kontrollikomiteain jäsenistä TTTKK:n koneistossa. Luonnollisesti on kontrollikomiteain jäsenet puoluejärjestyksessä valittu niin auktoriteettisista tovereista, että heidät valitaan myöskin neu-

vostojärjestyksessä eikä heidän valintansa TTTKK:n elimiin millään tavalla loukkaa neuvosto-demokratiaa.

Toimintasuunnitelman SSSR:n TTTKK:lle hyväksyy KKK:n laajennettu täysistunto. Autonomisten tasavaltain ja alueiden sekä läänien TTTK:n toimintasuunnitelmat vahvistetaan ylemmissä elimissä sekä vastaavissa kontrollikomiteoissa. Sitäpaitsi hyväksytään kaikki toimintasuunnitelmat vastaavassa neuvostojärjestyksessä, vastaavissa kansankomissarien neuvostoissa. Tärkeimmät kysymykset TTTK:n toiminnassa ratkaisee vastaavan kontrollikomitean puhemiesistö.

Näin on luotu elimellinen yhteys kontrollikomiteain ja työläis-talousoikeudellisen tarkastuksen elinten välille.

Samalla kun uudesti järjestäminen suoritettiin samalla tarkastettiin TTTKK:n henkilökunta. Jotta TTTKK voi muodostua Leninin suunnitelmaksi auktoriteettiseksi ja mallikelpoiseksi laitokseksi, täytyy sen toimitsijain olla kehittyneitä, ammattitaitoisia ja poliittisesti tietoisia henkilöitä. Jotta TTTKK:n päätökset voisivat muodostua valtion laitoksille ehdottoman velvoittaviksi, täytyy TTTKK:n toimitsijain omata korkein tieto voidakseen terveesti arvostella muita laitoksia ja suunnitella toimenpiteitä niiden parantamiseksi. Kaikki vaatimukset täytäviä toimitsijoita on vielä ollut mahdoton saada proletariaatin keskuudesta ja siksi on täytynyt ja täytyy toistaiseksi käyttää apuna porvarillisia spesialisteja. Vissinä haittana on ollut myös se, että TTTKK:n toimitsijain palkat ovat olleet perin

vaatimattomat heille asetettuihin vaatimuksiin nähden.

Toimitsijoita oli ryhdyttävä kasvattamaan. Siksi järjestettiin Sverdlovin Kommunistisen Yliopiston yhteyteen erikoiset kurssit, joilla kasvatetaan TTTKK:ta varten kunnollisia työntekijöitä proletariaatin keskuudesta.

Kaikista ponnistuksista huolimatta voitiin vuoden 1924 loppuun mennessä kiinnittää SSSR:n TTTKK:n koneistoon VKP:n jäseniä vain noin 30% ja paikkakunnilla vieläkin vähemmän, sillä, kuten jo edellä huomautettiin, vaatii TTTKK:n toiminta erikoistietoja, erilaisten teknillisten alojen tuntemusta jne., ja tällaista väkeä ei VKP:n jäsenistä ole vielä voitu riittävästi kasvattaa, kun toiminta vaatii puoluevoimien kiinnittämistä kaikille aloille. Mutta VKP:n jäsenen kiinnittäminen TTTKK:n koneistoon on ehdottoman välttämätön, sillä sen täytyy aina olla elimellisessä yhteydessä laajojen joukkojen kanssa voidakseen täyttää sille asetetut tehtävät ja estääkseen koneistonsa byrokratisoitumasta.

TTTKK on jo tutkinut sekä keskuksessa että kautta koko SSSR:n suuren joukon valtion laitoksia, jopa kokonaisia kihlakuntia ja läänejä. Näiden tutkimusten tuloksista voisi kirjottaa laajoja teoksia. Ryhtymättä kuitenkaan tässä selostamaan TTTKK:n toimintaa toteamme vain, että se on työllään saavuttanut huomattavia tuloksia ja että siitä on jo tullut yksi auktoriteettisimmista elimistä SSSR:ssä. Leninin viitottama suunta on tässä — niinkuin aina — osottautunut käytännössä toteutettavaksi, hyödylliseksi ja ainoksi oikeaksi.

A. M-re.

«Vasta kommunistisessa yhteiskunnassa, kun kapitalistien vastarinta jo on lopullisesti murrettu, kun kapitalistit ovat kadonneet, kun ei enään ole olemassa luokkia (s. o. ei ole eroa yhteiskunnan jäsenten välillä heidän suhteessaan yhteis-

kunnallisiin tuotantovälineisiin), — vasta silloin häviää valtio ja voidaan puhua vapaudesta». Vasta silloin käy mahdolliseksi ja tulee toteutetuksi todellakin täydellinen demokratia, ilman mitään poikkeuksia». — Lenin.

Valtion Suunnittelukomitean „kontrolliluvut“.

Ensi kerran on neuvostojen maassa päästy kansantalouden kaikki alat käsittävään taloussuunnitelmaan koko vuodeksi etukäteen. Sen sisältävät Valtion Suunnittelukomitean «kontrolliluvut» talousvuodelle 1925/26.

Kontrollinumerot ovat ensimmäinen yrite esittää koko talouselämän liikkuvat voimat konkreettisina numeroina, vetää numerolliset tulokset eri taloustekijäin suhteista koko vuodeksi eteenpäin ja auttaa neuvostohallitusta mahdollisimman nopeasti järjestämään nuo eri tekijät oikeisiin suhteisiin keskenään. Näitä «kontrollinumeroita» on paljon arvosteltu. Ja kun ne ovat vasta ensimmäinen näin suurenmoinen koe, on luonnollista että täsmälleen niiden mukaisia tuloksia eivät eri talousalat anna. Mutta jo yksistään se tosiasia, että

tuollainen koko talouselämän ennakkolas-kelma on SSSR:ssä suoritettu, osoittaa selvästi että uusi talouspolitiikka ei ole siirtymistä «sotakommunismista» takaisin kapitalismiin, vaan eteenpäin sosialismiin.

Kontrollinumeroita laadittaessa on mahdollisimman tarkoin punnittu eri tuotantoalojen teknilliset mahdollisuudet, markkinain mielemyskyky, kotimaisten raaka-aineiden saantimahdollisuudet, tuontimahdollisuudet, finanssi- ja luottomahdollisuudet, liikenteen kehittämismahdollisuudet ammattitaitoinen työvoima jne. jne.

Yritämme tässä esittää pääkohdat siitä numeroainehistosta, minkä kontrollinumerot sisältävät.

Maatalouden tuotanto: Numeroainehisto alkaa maataloudellisen tuotannon erittelystä v. 1924/25:

	Tuotanto milj. rpl. sodaned. hint. mukaan.		
	v. 1913	v. 1924/25	
Maanviljelys	11.782	8.106	69%
Metsätalous, kalastus ja metsästys	1.044	1.044	100%
Koko maatalous	12.826	9.150	71%

Suunnittelukomitean laskelmien mukaan tulee nyt kuluvana talousvuonna maataloudellisen tuotannon määrä kohoamaan 26% :lla. Maanviljelyksen edellytetään antavan 87%, metsätalouden, kalastuksen ja metsästyksen 115% v. 1913 tuotannosta. Jo nyt oli perunan tuotanto 116%, ja ensi vuonna edellytetään nousevan 127% :iin v. 1913 tuotannosta.

Se tuotemäärä, minkä maatalous heittää markkinoille, oli v. 1913 4.498 milj. rpl, v. 1924/25 2.857 m. r. ja v. 1925/26 arvioitu 3.369 m. r. (89%). Tavaramäärä koko tuotemäärään verraten on siis edellytetty pienemmäksi kuin se oli v. 1913 (suurmaanomistuksen häviäminen, siitä talonpoikaiston oman kulutuksen lisääntyminen).

Karjatalouden tuotanto kokonaisuudes-

saan pysyy kutakuinkin samalla tasolla kuin v. 1924/25 (80%), mutta sen eri alojen keskinäiset suhteet muuttuvat huomattavasti. Kun tänä vuonna tuli hyvä sato ja talonpoikaisto senvuoksi voi elättää runsaammin karjaa, tulee lihan ja nahkojen tuotanto todennäköisesti vähenemään. Munien ja maitotuotteiden tuotanto sen sijaan nousee.

Teollisuus. Talousvuonna 1924/25 lisääntyi teollisuuden tuotanto kokonaisuudessaan 51% :lla ed. vuoteen verraten. V. 1925/26 edellytetään tuotannon nousevan 34% :lla. Nousu tietysti erilaista eri aloilla. Uuden talouspolitiikan ensi vuosina nousi pien- ja kevyt teollisuus, joka tuotti välittömän joukkokulutuksen esineitä, nopeammin, viime vuosina on raskaan teollisuuden nousu ollut nopeampaa.

	Tuotannon lisääntyminen % :ssa edelliseen vuoteen verraten	
	v. 1924/25	v. 1925/26
1) Valtion suurteollisuus	64%	48%
2) Keskiuuri valtion teollisuus.	55%	26%
3) Valtion pienteollisuus, yksit. ja kon-sessioniteoll. jne	30%	8%

Suurteollisuuden kehityksestä saamme seuraavan ilahduttavan kuvan:

Talonsvuosi	Tuotanto v. 1913 hintojen muk.	% : ssa v. 1913 tuotannosta
1913	5.620 milj. rpl.	100
1923/24	2.570 »	46
1924/25	3.950 »	70
1925/26	5.280 »	94

Tuotannosta markkinoille joutuva osa on nyt pienempi kuin v. 1913. Jos otamme tavarakoeffisientin (tavaramäärän suhte koko tuotantoon) v. 1913 100:ksi, saamme v. 1924/25 89 ja 1925/26 83. Tämän tosiasian selittää valtion teollisuuden ker-

keampi organisatsioni (ennen kulkevat kaikki tavarat markkinain kautta, nyt kulkee osa hallinnollisen jaon kautta).

Koko tuotannon yhteenvetona esitetään kontrollinumeroissa seuraava taulukko:

A. Maatalous.

	Milj. ruplia v. 1913 hint. muk.			% : ssa v. 1913 tuotannosta.	
	1913	1924/25	1925/26	1924/25	1925/26
Maanviljelys	11.782	8.106	10.236	69	87
Metsätalous, kalastus ja metsästys	1.044	1.044	1.200	100	115
Koko maatalous	12.826	9.150	11.436	71	89

B. Teollisuus.

Suurteollisuus	5.621	3.950	5.280	70	94
Pien- ja keskisuuri teollisuus.	1.390	1.050	1.370	76	99
Koko teollisuus	7.011	5.000	6.650	71	95
Koko tuotanto	19.837	14.150	18.086	71	91

Kultaruplissa on tuotanto.

	v. 1913	1924/25	1925/26
Maatalous kokonaisuudessaan	12.826	15.490	17.897
Teollisuus	7.011	9.520	11.520
Koko tuotanto	19.837	25.010	29.417

Hintojen liike. On laskettu, että teollisuustuotteiden hintaindeksi tulee todennäköisesti alenemaan 9%:lla, maataloustuottei-

den 8%:lla, yleisindexi 8,3%:lla. Näin saadaan hintaindeksi:

	1913	1924/25	1925/26 edellyt.
Maataloustuott.	1.000	1.693	1.565
Teollisuustuott.	1.000	1.905	1.733
Yleisindexi	1.000	1.796	1.647
Maataloustuott. % yleisindexiin.	100	94	95
Teollisuustuott. %	100	106	105

Kontrollinumerot sisältävät mielenkiintoisen esityksen edellytetystä hintojen liikkeestä kuukausittain ja tavararyhmittäin. Se täytyy kuitenkin tästä jättää pois.

Työpalkat. Realipalkat saavuttavat talousvuonna 1925/26 keskimäärin v. 1913 tason. Seuraavana vuonna alkaa siis kamppailu työvään elintason kohottamiseksi europa-

laiselle ja amerikalaiselle tasolle ja sitten sen yläpuolelle. Työttömyyskysymyksessä mainittakoon, että jo nyt tuntuu puutetta ammattitaitoisesta työvoimasta.

Ulkomaankauppa jää vielä paljon pienemmäksi kuin v. 1913. Mutta se nousee nopeammin kuin talouden muut alat. Yleiskuvan ulkomaankaupasta antavat seuraavat kontrollinumerot:

	Milj. rpl. v. 1913 hintojen muk.			Milj. kultaruplia.		%% v:een 1913		1925/26 %% ed. v. 1913 kultarupl.	
	1913	1924/25	1925/26	1924/25	1925/26	1924/25	1925/26		
Vienti:									
Maatalous	927	204	559	354	950	22	60	274	268
Teollisuus	378	66	121	108	150	17	32	183	139
Yhteensä.	1305	270	680	462	1100	21	52	252	238
Tuonti:									
Maatalous	297	145	189	255	475	49	64	130	186
Teollisuus	710	194	320	341	475	27	46	170	139
Yhteensä.	1007	339	518	596	950	34	51	153	159

Uudet pääomat. Tuotannon nopea lisäytyminen tekee välttämättömäksi liikenteen parantamisen. Liikennelaitoksen edellytetäänkin saavan 347 miljoonaa kultaruplaa; siitä rautateiden 236 milj. ruplaa, josta remonteihin 136 milj., ja uuden hankintaan 100 milj. ruplaa. Liikenne-

siain kansankomissariaatti käyttää tähän omia varojaan 186 milj. ja saa «jälleenrakentamis-lainasta» 50 milj. ruplaa.

Teollisuuden laajentamiseen edellytetään v. 1925/26 käytettävän seuraavat summat (milj. kultarupl.):

Kokonaissummasta saadaan.

Tuotantoala.	Kokonaissumma.	Siitä uuden hankintaan	Omista varoista	Teollisuusrahastosta	Valtion budjetista ja pitkäaik. lainoina
Sähköistäminen	80,0	80,0	—	—	80,0
Tekstiiliteoll	145,0	35,0	76,0	43,0	26,0
Paperiteoll	42,0	26,0	16,0	15,0	11,0
Kemianteoll	42,5	30,5	23,0	5,0	14,5
Sokeriteoll	51,0	—	25,0	—	26,0
Oljyteoll, (kasv.)	3,5	3,0	1,5	—	2,0
Spriiteoll	10,0	—	—	—	10,0
Tupakkateoll	2,0	—	2,0	—	—
Puuteoll	17,5	11,5	6,5	—	11,0
Naftateoll	116,0	30,0	106,0	10,0	—
Kivihiihteoll	41,5	—	12,5	—	29,0
Sähkötekn. teoll	22,5	14,0	3,0	—	19,5
Lasiteoll	38,0	33,5	4,5	10,5	23,0
Metalliteoll	182,0	34,0	76,0	—	106,0
Rakennusteoll	11,0	6,0	5,0	—	6,0
Muut teoll	75,0	—	25,0	—	50,0
Yhteensä.	879,5 ¹⁾	323,5	382,0	83,5	414,0

¹⁾ Summaa on kohotettu ja jaettu erinäisten teollisuusalojen kesken.

Asuntojen rakennuksen alalla sisältävät kontrollinumerot seuraavan ohjelman talousvuodeksi 1925/26:

Täysin rappeutuneiden talojen kuntoonpanoon . . .	100 milj. kultaruplaa.
Puolittain rappeutuneiden talojen kuntoonpanoon ja alotettujen uusien rakentamiseen	100 » »
Uusien talojen rakentaminen kelpaamattomien tilalle	70 » »
Rakennukset väenlisäyksen vuoksi	105 » »
Yhteensä	375 milj. ruplaa.

Raha- ja luottosuhteista antaa käsityksen seuraava yhteenveto:

Liikkeessä oleva rahamäärä.

Milj. rupl. (sodaned.) % % v. 1913:een Milj. kultarupl. % % ed. v.

	1913	1924/25	1925/26	1924/25	1925/26	1924/25	1925/26	1925/26
Talousvuoden alussa	2.041	379	693	19	34	623	1.157	186
» lopussa	2.076	693	1.261	33	61	1.157	1.973	171
Keskimäärin	2.058	496	950	24	46	890	1.565	176

Verrattaessa kiertokulussa olevaa rahamäärää sodanedelliseen määrään on otettava huomioon, että kansallistuttaminen ja teollisuuden keskittäminen on vähentänyt rahan tarvetta.

Pankkitoiminta osottaa niin ikään nopeaa nousua:

	Milj. rupl. (sodaned.)		% % vuoteen 1913	
	syysk. 1913	syysk. 1925	syysk. 1926	1925 1926
Talletukset ja juokseva tili	4.214	640	1.534	15 36
Luotto- ja vekselit	4.800	1.139	2.428	24 51

	Milj. kultarupl. syysk.		V. 1926 % %	
	1925	1926	1925:een	
Talletukset ja juokseva tili	1.067	2.400	225	
Luotto ja vekselit	1.900	3,800	200	

Valtion budjetin on edellytetty nousevan 3400 miljoonaan ruplaan mikä on 71 % v. 1913 ja 136 % v. 1924/25 budjetista (Nyt jo — marrask. al. on budjetin laskettu nousevan n. 3.700 milj. rpl.).

Erikoisessa luvussa käsitellään SSSR:n kansantalouden yhteiskunnallistumisprosessia. Talousvuoden 1924/25 alussa oli valtion pääomamäärä (paitsi asuinrakennukset) vähintään 11,7 miljardia ruplaa. osuuskuntien pääomamäärä n. 500 miljoonaa rpl., kaikkiaan siis yhteiskunnallista pääomaa 12,2 mlljardia ruplaa, yksityisten (pääasiassa talonpoikais-) talouksien pääoma-

määrä vain 7,5 miljardia ruplaa. Maan pääomista oli siis yhteiskunnallistettua enemmän kuin 62%. Kaupungeissa sijotetuista pääomista, teollisuus ja liikenne mukaan luettuina, oli yhteiskunnallista 97%, koko teollisuuden pääomista 89%, pelkästään suurteollisuuden pääomista 99%, maalouden pääomista vain 4% (maa on kokonaan yhteiskunnallistettu).

Kuinka yhteiskunnallistutettu teollisuus valtaa yhä suuremman osan koko teollisuudesta, se nähdään seuraavasta taulukosta:

Bruttotuotanto (miljoon. kultarupl.):

	Valtion ja osuus- kuntain hallussa oleva teollisuus.	Yksityisten hal- lussa oleva te- ollisuus.	Yhteensä.
1923/24 . . .	5.562 = 76,3%	1.728 = 23,7%	7.290 = 100%
1924/25 . . .	7.550 = 79,3%	1.970 = 20,7%	9.520 = 100%
1925/26 . . .	9.186 = 79,7%	2.334 = 20,3%	11.520 = 100%

Välityskaupassa on valtion ja osuus-
kuntien osuus viimeisten kolmen vuoden
aikana noussut 49,7% : sta 76% : iin.

Yleensä kehittyä teollisuus selvästi so-
sialismia kohden, kulkee yhä korkeampia
talousmuotoja kohden. Maatalouden yh-
teiskunnallistumisprosessi sitävastoin on
vielä aivan alkuisella asteellaan, ja ottaa

pitkän ajan, ennenkuin maatalous on teol-
listutettu, joka on sen yhteiskunnallistut-
tamisen perusehto.

SSSR : n talouselämän tähänastinen nou-
su ja kontrollinumerot osottavat, että
työväen valta kykenee talouden hoitamaan
ja sitä kehittämään.

Asutustoiminta Neuvosto-Karjalassa.

Neuvosto - Karjalassa on runsaasti
viljelykseen kelpaavaa maata. Kar-
jalan alue käsittää yhteensä noin
150,000 neliökilometrin alan. Mutta
tällä laajalla alueella on asukkaita
vain 230,000 eli keskimäärin noin
1,5 henkilöä neliökilometriä kohti.
Väestötiheys on eri kihlakunnissa
seuraava: Kemin ja Uhtuan kihla-
kunnissa 0,4 henkilöä neliökilomet-
rillä, Povenetsin ja Puudosin kihla-
kunnissa 2,4 henkilöä ja muissa
Karjalan kihlakunnissa keskimäärin
3,5 henkilöä neliökilometrillä. Ta-
louksien yhteinen lukumäärä on
37,000 ja viljeltyä maata noin
50,000 hehtaaria. Tämän vähäisen
viljelysmaan ohella on talonpoikaista
laajat luonnonniityt ja verrat-
tain rehevät laidunmaat käytettä-
vänäin. Mutta vaikka näin on, niin
on siitä huolimatta todettava että
Karjalan maatalous on aivan alku-
asteellaan, miltei luonnontilassa.

Tsarismin kirottu perintö, jonka
seurauksena Karjala jäi sekä henki-
sesti että taloudellisesti takapajui-

seksi, kuvastuu selvästi myöskin
maatalousalalla. Vasta Neuvostoval-
ta, joka asukasluvultaan mitättö-
mälle Karjalalle avasi tasa-arvoiset
oikeudet suurten kansojen rinnalla
työätekevien suuressa perheessä,
Sosialististen Neuvosto-Tasavaltojen
Liitossa, on samalla varannut mah-
dollisuudet sekä sivistykselliseen
että taloudelliseen luomistyöhön.
Tässä luomistyössä on kolonisaatsioni
eli asutustoiminta yhtenä osana.

Asutustoiminnan tarkoitus.

Asutustoiminnan tarkoituksena on
Karjalan talouselämän nopea kehit-
täminen. Asutustoimenpiteitten kaut-
ta ei ainoastaan pyritä saamaan
lisää talouksia, lisää viljeltyä maata,
mutta myöskin parantamaan kulku-
laitosta, rakentamaan rautateitä,
maanteitä jne., luomaan ja vahvis-
tamaan teollisuutta sekä kohotta-
maan väestön sivistystasoa. Muuta-
malla sanalla sanoen kohotetaan
asutustoiminnalla Karjalan sivistys-

ja talouselämää nopeammin kuin se muuten olisi mahdollista.

Imperialistisen maailmansodan aikana valmistui Karjalaa teräsnauhana halkaiseva Muurmannin rautatie. Tällä on Karjalalle varsin tärkeä, voipa sanoa — ratkaiseva merkitys. Sen rakentaminen maksoi miljoonia ruplia ja varsin huomattavan määrän ihmishenkiä. Mutta tästä voimia ja varoja kysyvistä työstä oli kuitenkin tuloksena se, että Karjala sai sen kautta ikäänkuin elinhermon, selkärangan talouselämälleen. Rautatie yhdisti Karjalan Tasavallan jäätyttömään Muurmannin satamaan, yhdisti sen ennen eristetyt seudut Leningradin ja muiden Neuvostovaltain Liiton teollisuus- ja liikennekeskuksiin. Karjala tuli luonnonrikkauksinen yhdistettyä Neuvostovaltain Liiton talouselämään.

Rautatiellä on myöskin varsin tärkeä merkitys Karjalan paikalliselle talouselämälle. Kaikki tietävät kuinka rautatien varrella on mukavampi elää ja tulla toimeen, kuinka talouselämä siinä on edullisempää.

Tämän vuoksi alkaa elämä Karjalassakin rautatien varrella vilkastua. Etäisemmistä seuduista siirtyy vähitellen asukkaita rautatien varrelle. Samoin voidaan havaita se yleensä tunnettu ilmiö, että rautatien varrella olevat kaupungit ja kylät kasvavat ja kehittyvät paljon nopeammin kuin etäämpänä olevat.

Ja itse rautatien kannalta on tärkeätä, että sitä ympäröivät seudut tulevat asutetuiksi ja taloudellisesti elpyvät. Liikennehän on ikäänkuin napa, jonka ympärille koko talouselämä kietoutuu. Tämän vuoksi on tarpeen, että kolonisatsioni aletaan lähinnä rautatien varsilla olevien seutujen asuttamisella.

Edelleen on kolonisatsionin tehtävänä kehittää metsäteollisuutta, lisätä ja parantaa kalastusta ja metsästystä, luoda ja lujittaa kaikellaisia sopivat edellytykset omaavia

verstas- ja tehdaslaitoksia, erilaisia käsityö- ym. ammatteja jne.

Asutuksia järjestettäessä otetaan huomioon teollisuus ja liikenne. Asutustoiminnalle Karjalassa voidaan määrittellä seuraavat perustehtävät: alueen asuttaminen, teollisuuden kehittäminen ja liikenteen vahvistaminen.

Asutustoiminnan muodot.

Asutustoiminta Karjalassa suoritetaan kahta eri muotoa käyttäen: Ensiksi asutus, joka tapahtuu Muurmannin rautatielle konsessionioikeudella luovutetulla alueella, ja toiseksi asutus, jota suoritetaan välittömästi Karjalan Tasavallan toimesta.

Muurmannin rautatielle on konsessioniehoilla luovutettu yli kolmen miljoonan hehtaarin suuruinen alue, radan kahden puolen, Karjalasta ja Muurmannin läänistä. Tästä alueesta on Karjalan Tasavallan aluetta yli 1,400,000 hehtaaria. Kyseessä olevalla alueella tapahtuu asutus Työ- ja Puolustusneuvoston 23 p:nä toukok. v. 1923 vahvistaman asetuksen perusteella.

Mainitun lain mukaan on asutustyön johto Luovuisen Alueen Talousneuvostolla, joka on sitä varten asettanut erikoisen elimen, Kolonisatsionikomitean, jossa myöskin Karjalan Tasavalta ja Muurmannin lääni ovat edustettuna. Asutustyön toimeenpanevana elimenä on Muurmannin radan hallinto, jonka puolesta käytännöllisiä asutustoimenpiteitä suorittaa sitä varten asetettu Kolonisatsioniosasto.

Asutustyön paikanpäällä toteuttamista varten on Muurmannin rautatielle luovutettu alue jaettu neljään piiriin, joissa kussakin toimii erikoinen paikallinen kolonisatsionivaltuutettu. Nämä piirit ovat, etelästä pohjoiseen laskettuna seuraavat:

I:nen piiri käsittää alueen 9:ltä pysäkiltä (Unitsasta) Olympian asemalle, valtuutetun asuinpaikkana Karhumäki.

II:nen piiri: 26:ltä pysäkiltä (Sasnovitshista) 50:lle pysäkille Rajakonnussa, valtuutetun asuinpaikka Tsubassa.

III:s piiri: 55:lta pysäkiltä (Rutshista) Saseikan asemalle, valtuutetun asuinpaikkana Kantalahti.

IV:s piiri: Nivan pysäkiltä Muurmannille, valtuutetun asuinpaikkana Kuolan kaupunki

Nämä paikalliset kolonisatsionivaltuutetut toimittavat asukkaiden rekisteröimisen ja kiinnittämisen, siis asuttavat uutisasukkaiksi saapuneet. Sitäpaitsi kuuluu heidän velvollisuuksiinsa lainojen antaminen uutisasukkaille ja uutisasukkaiden avustaminen yleensä kaikessa mikä koskee näiden talouden ja elämän järjestämistä.

Karjalan etujen valvonta.

Paitsi edellämainittua Karjalan Tasavallan edustus ja kolonisatsionikomiteassa, on sillä vielä Karjalan maa-asiain Kansankomissariaatin yhteydessä erikoinen kolonisatsioniasiaain valtuutettu. Tämän Karjalan kolonisatsionivaltuutetun tehtävänä on valvoa mainitun asetuksen ym. toimenpiteiden täytäntöönpanoa, että siinä tulee — niin asukkaiden valintaan kuin asutukseen nähden yleensä — otetuksi huomioon Karjalan Tasavallan edut. Karjalan asutusvaltuutetun asuinpaikka on Petroskoi.

Toinen muoto Karjalassa tapahtuvasta kolonisatsionista suoritetaan välittömästi Karjalan omien elimien toimesta. Käytännössä tätä työtä johtaa Maa-asiain Kansankomissariaatin yhteydessä toimiva kolonisatsioniosasto. Tämä osasto, jonka johdossa on asutusvaltuutettu ja jolle kuuluu valvontatyö myöskin Muurmannin rautatielle luovutetulla alueella, toteuttaa kolonisatsionityötä Karjalassa, Muurmannin rautatielle luovutetun asutusalueen ulkopuolella samoilla perusteilla ja ehdoilla kuin edellä oli osoitettu Muurmannin rautatien paikallisista asutusvaltuutetuista. Tähän nähden on Muurman-

nin rautatiellä ainoastaan kontrollioikeus, ja se siitä syystä, että varat tätäkin asutusta varten saadaan Muurmannin rautatien asutusrahastosta.

Kolonisatsionivarat.

Kolonisatsionitoimenpiteitä Karjalassa toteutetaan sen rahaston avulla, joka muodostuu Muurmannin rautatielle luovutetun alueen metsävaraston ym. luonnonrikkauksien käyttämisestä. Edellä mainittu yli kolmen milj. hehtaarin laajuinen alue, joka 10 vuotta on Muurmannin rautatien käytettävänä, antaa tarkoitukseen tarvittavat varat. Valtion taholta ei kolonisatsionityötä varten varoja myönnetä. Tästä syystä rahavarojen määrä ja kolonisatsionitoimenpiteitten laajuus riippuu siitä missä määrin rautatielle luovutetulla alueella on kyetty luonnonrikkauksia rahaksi muuttamaan.

Asutuspaikat.

Muurmannin rautatien varrelle, Karjalan Tasavallan ja Muurmannin läänin alueelle toukok. 1 p:vään 1925 mennessä muodostettu yhteensä 21 asutuspaikkaa, joissa 72 eri lohkoa, joille oli muodostettu yht. 661 uutistilaa. Maata annetaan 5—25 hehtaaria taloutta kohti, riippuen maapalstan suuruus siitä tuleeko tilasta maanviljelystilaa taikka onko se enemmän asutustilan luontoinen, jolloin kiinnitetään huomiota myös teollisuustoimintaan.

Asutuspaikoiksi käytetään ensisijassa teollisuus- ja liikepaikkain läheisyydessä olevia maa-alueita. Käytäntö on kuitenkin osoittanut, että kaikesta tutkitusta maasta on ainostaan noin 15 % kelpoista asutukselle luovutettavaksi.

Minne on varattu maata asutusta varten 1925?

Edellä selostettu koski vuotta 1904. Kulumassa olevana vuonna on lohkomistyöt Karjalan Tasavallan alueella suoritettu seuraavasti:

Työpiirit.	Talouksien luku.	Taloutta kohti maata ha.	Yhteensä maata.
Kontupohja	30	6	180
Maaselkä	40	27	1,093
Segesa - Lindjärvi	52	20	1,040
Nadvoisi	120	20	2,400
Olympia	50	20—25	1,125
Pysäkki N ^o 29	100	13,5	1,360
Louhi	50	20—25	1,125
Tsuba	10	20—25	225
Kantalahti	70	0,3	21
Yhteensä	522	16,04	8,569

Paitsi lohkomistyötä Karjalan Tasavallan alueella, on myöskin Muurmannin läänin alueella toimitettu lohkominen. Siellä se on seuraava:

Työpiirit.	Talouksien luku.	Taloutta kohti maata ha.	Yhteensä maata.
Smändran eteläpiiri	150	16,4	2,459
Valkeajoki	80	16,4	1,312
Muurmannin kaupungin piiri	200	0,3	60
Yhteensä	430	8,9	3,831

Karjalan Tasavallan ja Muurmannin läänin alueella on siis v. 1925 lohkottu 952 palstaa, joiden yhteinen pinta-ala on 12,400 hehtaaria.

Asutusehdot.

Uutisasukkaiksi aikovain on jätettävä asutusviranomaisille anomus, jossa on määriteltävä mistä paikasta maata haluaa ja kuinka suuren palstan, kuinka suuri on perheen jäsenten luku ja montako niistä on työkykyisiä sekä suuriko on hakijan omaisuuden arvo rahaksi muutettu-

na. Tämän lisäksi on hakijan ilmoitettava haluaako saada asutuslainan.

Sen jälkeen kuin hakija on hyväksytty uutisasukkaaksi ja ottanut palstan on hän velvollinen vuoden kuluessa, tiloittumaan palstalle, muussa tapauksessa katsotaan palsta vapaaksi ja palautetaan takaisin maavarastoon, luovutettavaksi uusille siirtolaisille. Palstan vastaanoton on jokainen uutisasukas velvollinen toimittamaan paikan päällä joko itse tahi valtuuttamansa asiamiehen kautta.

Asutustoiminnan edistämiseksi annetaan uutisasukaille seuraavat edut:

1) Heidät, samoin heidän perheensä kutsuntajässä olevat jäsenet vapautetaan sotapalveluksesta 10 vuodeksi tiloittumisesta lähtien, jos eivät kuulu Karjalan—Muurmannin alueen asukkaihin. Niinikään on kaikille siirtolaisille, jotka tiloittuvat Muurmannin rannikolle, määrätty samallaiset huojennukset, vaikkapa ne kuuluvatkin Karjalan—Muurmannin alueen asukkaihin.

2) Karjalan—Muurmannin alueen asukkaihin kuulumattomat siirtolaiset, jotka haluavat tiloittua tälle alueelle, saavat vapaan matkan perheensä ja omaisuutensa siirtoa varten Kulkulaitoskomissariaatin kulkuvälineillä. Tämä etuisuus koskee kaikkia ja kaikkialta Muurmannin rannikolle kalastusta harjoittamaan siirtyviä.

Palstan merkintätilaisuuteen matkustamista varten on uutisasukkaalla oikeus saada asutusviranomaisilta alennus, jolloin matkustusmaksu on ainoastaan 25 % tavallisesta hinnasta.

3) Uutisasukkaat saavat tiloittumaan ryhtyessään rakennuksiinsa tarvitsemansa puuaineen ilmaiseksi, samoin tarvitsemansa polttopuut lähimmästä hakkuualueesta siihen asti kunnes heille on erotettu metsäpalstat.

4) Uutisasukaille myönnetään pitkäaikaisia korottomia lainoja rakentamista varten. Lainan suuruus on 300—500 ruplaan taloutta kohti, riippuen asutusvaikeuksista. Lainoja on ryhdyttävä takaisin maksamaan kahden maksuttoman vuoden kulu-
tua, ja maksetaan ne takaisin 10 vuoden kuluessa saman suuruisina vuosimaksuina ilman korkoa. Mutta jos uutisasukas täyttää täydellisesti hänelle asetetut ehdot, niin saa hän $\frac{1}{3}$ lainastaan anteeksi. Lainoja yleishyödyllisiin tarkoituksiin myönnetään erilaisille yhtymille: osuuskunnille ja arteleille. Tämän lisäksi

voidaan uutisasukkaalle antaa luottoa alennetuilla ehdoilla talous- ja kotitarvekaluston hankintaa varten.

Kolonisatsioonilaki edellyttää vielä tullitonta tuontia ulkomailta, joten näin tuoduilla tavaroilla voidaan varustaa siirtolaisia.

Uutisasukas, joka käyttää hyväkseen yllämainittuja etuja, on velvolinen rakentautumaan kahden vuoden kuluessa ottamalleen palstalle.

Toimeentulon peruslähteet.

Luonto edellyttää Karjalassa karjanhoidolle rakentuvaa maanviljelystä. Eteläosassa on viljan viljelys-kin täysin mahdollista kun käytetään sopivia siemenlaatuja. Etenkin Annuksen kihlakunta on aivan hyvää viljelysseutua. Mutta, Kuten sanottu, on päähuomio maanviljelyksessä kohdistettava heinän viljelykseen ja karjanhoitotuotteiden jalostukseen. Pohjoisessa on myöskin poronhoito tärkeä maatalouden haara. Kalastus ja metsästys antavat myöskin huomattavia lisätuloja. Edellä mainittujen elinkeinolähteitten lisänä ovat tarjolla olevat erilaiset ansiotyö-
ammatit.

Metsä peittää huomattavan osan Karjalan—Muurmannin aluetta. Sitä on noin 10 milj. hehtaaria ja kasvaa se mänty-, kuusi-, koivu ja haapapuita. Alueen eteläosassa on metsä laadultaan hyvää. Uittoväylät ovat vesirikkaita ja johtavat kuin tilauksesta tukit satamiin jalostusta ja markkinoille vientiä varten.

Karjalan—Muurmannin alue on myöskin rikas hyödyllisistä kivennäisistä. Siellä tavataan kultaa, hopeaa, sinkkiä, kuparia, rautamalmia, marmoraa, sungiittiä, rakennuskiveä, kvartseja, katinkultaa, bariittia, tsirkamia ym. Niiden markkinoille valmistus takaa ansiotyön mahdollisuuksia.

Edellä sanotusta selviää, että Karjalan—Muurmannin alue on rikas luonnonrikkauksista. Mutta se on köyhä ihmistyövoimasta. Tästä syys-

tä ovat ulkopuolelta tulleet asukkaat tervetulleita. Uutisasukkaita hyväksytään kuitenkin mieluummin karjalaiseen kansallisuuteen kuuluvien kansallisuuksien ja heimojen keskuudesta sikäli kuin uutisasukkaiksi hakijoita ilmaantuu aluerajojemme ulkopuolelta.

Lopuksi on huomautettava, että vaikka ehdot, jotka uutisasukkailla voidaan tarjota, ovat verrattain hyvät, niin siitä huolimatta on aivan varattominen vaikea päästä alkuun. Jos ei uutisasukkailla ole ollenkaan omia varoja joutuu hän maata korvesta raivatessaan varsin vaikeaan

asemaan — paljain nyrkein taistelemaan luontoa vastaan. Lainat, joita voidaan antaa, eivät läheskään riitä talouden kuntoonpanoon. Tästä syystä — kun tiloja ei voida panna asutusviranomaisten taholta valmiiseen kuntoon — annetaan etuoikeus niille hakijoille, joilla on myöskin omia varoja.

Uutisasukkaaksi halullisten on tutkittava asutusehdot, ja sen jälkeen — jos tulos on myönteinen — kiirehdittävä panemaan asiansa alulle.

Jaakko Mäki.

Puolueen työskentelystä maaseutuköyhälistön keskuudessa.

Tov. Molotovin selostus VKP:n KK:n plenumissa.

Asemamme vahvistuminen maaseudulla. Maaseudulla vallitsevaa nykyistä poliittista tilannetta arvioitaessa täytyy mielestäni tulla siihen tulokseen, että maaseutu on poliittisessa suhteessa parantunut, neuvostovalta siellä vahvistunut. Tämä yleinen johtopäätös ei silti kiittaa niitä puutteita, joita on työssämme talonpoikain keskuudessa, niitä varjopuolia, joita on maaseudun poliittisessa ja taloudellisessa elämässä. Mutta koko maaseutua luonnehtiva yleinen johtopäätös on se, että maaseudulla alkavat poliittiset suhteet parantua ja neuvostovallan auktoriteetti vaikiintua.

Mitä poliittisia tehtäviä maaseutuun nähden puolue asetti itselleen kuluneena vuonna? Havaitsemme kaksi perusetappia. Ensimmäinen niistä on ilmaistu neuvostojen elävöittämis-tunnuslauseessa. Se asetti tehtäväksemme lujittaa puolueen yhteyksiä ja neuvostovallan auktoriteettia köyhän ja keskivarakkaan

talonpoikaiston keskuudessa. Sitten, erikoisesti XIV:ssä puoluekonferenssissa, painostimme puolueen taholta tehtävän johtamis- ja ohjaustyön vahvistamista maaseudulla. Se on toinen etappi. Nyt KK:n vahvistetavana olevassa päätöslauselmassa on jotain uutta. Se mikä siinä uutta on — muutamin sanoin määriteltynä — osoittaa ja alleviivaa mitä teitä, mitä keinoja käyttäen oikeammin voimme toteuttaa neuvostojen elävöittämisspolitiikkaa rinnan puolueen ohjauksen lujittamisen kanssa maaseudulla. Jotta kävisi selväksi mistä nimenomaan nyt on kysymys otan erään esimerkin.

Mihin kulakki pyrkii. Kurskin lääninkomitean sihteeri kertoo, että viime kesän aikana kiristyivät muutamien kylien suhteet erälle soke-ritehtaille kuuluviin neuvostotiloihin nähden. Eräät kylät vaativat osia soke-ritehtaiden maista luovutettavaksi talonpoikain käyttöön. Ensi silmäyksellä näytti siltä kuin vaatimusten takana olisivat kokonaiset kyläkunnat. Myöhemmin selvisi, että

kulakkiaaines oli johtamassa näitä hyökkäyksiä neuvostotiloja vastaan. Saadakseen anastetuksi kappaleen neuvostotilaan kuuluvaa maata muuttamat kulakkitalot kyntivät alan mihin olivat silmänsä iskeneet ja selittivät sitten köyhille talonpojille, että nyt on lähdeittävä Kurskiin järjestämään maan luovutus kylälle. „Sinäkin, köyhä, saat siitä osasi. Maan olemme jo muokanneet, sinunkin osasi olemme kyntäneet, joten ei muuta kuin keväällä kylvät“. Näin toimien saivat varakkaammat, jotka eivät omalla maallaan voineet käyttää kaikkia aineellisia mahdollisuuksiaan, maanvaltauspyyteitensä tukemaan keskivarakkaan ja köyhän. On kuvaavaa, että köyhäkin, joka ei aina voi pitää omaa pientä maatilkkuun ruokossa, joka paikka paikoin on yrittänyt asettua kulakkia vastaan, eikä nytkään ollut valmis heti myöntymään, loppujen lopuksi toimii kulakin kanssa yhdessä. Näissä tapauksissa maaseutu näyttäisi esiintyneen yhtenäisenä ja itse asiassa kulakkien johtamana.

Tästä, toverit, näkyy missä meidän suurin heikkoutemme, missä suurimmat vaikeutemme ovat. Ja juuri nuo vaikeudet ja heikkoudet kohdataan jo ensi askelilla neuvostojen elävöittämissä. Meidän on osattava vetää köyhä ja—mikä paljon vaikeampi—keskivarakas talonpoika kulakin vaikutuspiiristä. Tässä yhteydessä on sanottava, että monet puolueen järjestöt ovat varsin vähän tehneet asian eteen, muutamain paikoin on tehtävä käynyt paikallisille voimille ylivoimaiseksi ja ne ovat menettäneet asemansa neuvostossa, osuustoiminnassa ym. järjestöissä. Meidän on otettava huomioon maaseudun kaikkien yhteiskunnallisten kerrosten poliittisen aktiivisuuden kasvu ja oikein organiseraamalla puolueelle ja neuvostovallalle läheiset ainekset osattava toimia kulakkien poliittisia pyrkimyksiä vastaan.

Köyhimmän talonpoikaiston organiseraaminen. Millä tavalla nyt, nyky-

sissä olosuhteissa, nyt käytettävissä olevin voimin voimme organiseraata köyhän talonpoikaiston tiukasti puolueen ympärille, saada keskivarakas tukemaan puoluetta, proletariaattia ja varatonta talonpoikaa?

Puoluejärjestöjen on ryhdyttävä muodostamaan varattomien talonpoikien ryhmiä. Tällaisten ryhmien järjestömuodot saattavat olla mitä erilaisimpia riippuen siitä missä määrin kerrostumista paikkakunnan väestön keskuudessa on tapahtunut, miten vahva puoluejärjestö on, missä määrin voimme näitä ryhmiä hallita. Mutta perussääntönä tulee kuitenkin olla sen, että nämä ryhmät ovat puolueemme ympärillä ja sen johdon alla. Missä voimat vain riittävät, siellä on tähän työhön ryhdyttävä. Missä tällaisia järjestöjä saadaan syntymään on puolueen huolehdittava siitä, etteivät ne millään muotoa johda yhteentörmäykseen maaseudun keskivarakkaan aineksen kanssa. Päinvastoin on kaikin tavoin koetettava lähentää keskivarakasta yhteiseen toimintaan kulakkia vastaan. Mielestäni ei ole haitaksi, jos neuvostoon, toimenpanevaan komiteaan, kooperatiiviin ym. meidän kannatuksellamme valitut varattomat talonpojat silloin tällöin kutsutaan koolle jonkinlaisina „köyhäläisfraktioina“ ennakolta keskustelemaan yksistä ja toisista käytännöllisistä toimenpiteistä.

Näillä neuvostojen, kooperatiivien ym. yhteydessä olevilla köyhien talonpoikien ryhmillä tai fraktioilla on merkitystä vain siinä tapauksessa, että kommunistit ottavat osaa niiden työhön ja ohjaavat niitä. Tällöin nuo järjestöt saattavat muodostua tosi tueksi puolueelle ja niiden kautta voidaan paremmin johtaa puolueetonta talonpoikaa ja maaseudun järjestöjä. Myöhemmin tulee puolueen KK keräämään ainehistoa tällaisten ryhmien perustamiskokeista ja vasta näin kertyneiden kokemusten pohjalla voidaan saada selville kaikkein onnistuneim-

mat järjestömuodot. Yhden ohjeen voi jo nyt varmasti antaa — toistan vielä — nim. sen, että nämä uudet järjestöt eivät saa toiminnassaan ohjautua keskivarakasta, neuvostoa eikä kooperatiivia vastaan. Keski-varakas ja köyhä talonpoika on saatava toimimaan yhtenä miehenä neuvoston ja kooperatiivin vaa-leissa ym. käytännöllisissä kysymyksissä; kulakki eristettävä, jätettävä yksin.

Lenin suhteesta keskivarakkaaseen talonpoikaan. On ilman muuta selvää, että tuollaisen tehtävän asettamisen täytyy mitä läheisimmin liittyä puolueemme peruslinjaan talonpoikaiskysymyksessä. Me olemme maaseutupolitiikassamme vallankumouksen aikana saaneet siirtyä etapista toiseen. Lähdimme Lokakuun vallankumoukseen tunnuksena yhtynyt **proletariaatti ja köyhien talonpoikaisto.** Sillä tunnuslauseella yhdisti puolue proletariaatin ja maaseutuköyhälistön vallan valtaamiseksi porvaristolta ja riistäjäin riistämiseksi. Mutta meidän on muistettava, että lokakuun päivistä lähtien rinnan proletariaatin diktatuuria vahvistavien toimenpiteiden kanssa, me yhdessä **koko talonpoikaiston kanssa** täydensimme porvarillis - demokraattisen vallankumouksen maaseudulla. Edelleen, keuhällä v. 1918 aloimme vimmaisen taistelun **maalaisporvaristoa, kulakkeja vastaan.** Tätä politiikkaa saattoi toteuttaa vain maaseutuköyhälistön suoranaisten tuen, köyhien talonpoikain tiukan, paikoin aseellisen taistelun avulla. Mutta jo VIII puoluekokouksessa v. 1919 alussa puolue selvästi alleviivasi maaseutukysymyksen uudelleenasettamisen välttämättömyyden, kysymyksen suhtautumisestamme juuri keskivarakkaaseen talonpoikaistoon. Miten asetettiin kysymys silloin. Siteeraan Leninin tässä puoluekokouksessa pitämästä puheesta asianomaisen kohdan, joka on erikoisen tärkeä pitää mielessä vielä nykyäänkin. Hän sanoi: „Jos tehtävämme porvaris-

ton suhteen merkitään sanoilla „taistelu, kukistaminen“, jos sitä proletariaattiin ja maaseudun puoliproletariaattiin nähden merkitään sanalla „tuki“, niin tässä (s. o. suhtautumisessa keskivarakkaaseen talonpoikaan) tehtävämme on epäilemättä mutkikkaampi. Vanhan ajan parhaat sosialismin edustajat, silloin kun he vielä uskoivat vallankumoukseen ja sitä teoreettisessa suhteessa palvelivat, puhuivat talonpoikaiston neutralisoinnista, s. o. keskivarakkaan talonpoikaiston tekemisestä sellaiseksi yhteiskunnalliseksi kerrokseksi, joka, joskaan ei aktiivisesti auttaisi proletariaatin vallankumousta, ei ainakaan häiritsisi työtämme. Tuo abstraktis-teoreettinen tehtävän asettaminen on meille täysin selvä. **Mutta se ei riitä.** Olemme tulleet sellaiseen sosialistisen rakennustyön vaiheeseen, jolloin on laadittava konkreettiset, yksityiskohdaiset, maaseudulta saatuihin kokemuksiin perustuvat säännöt ja ohjeet, joita meidän on noudatettava, jotta **suhteemme keskivarakkaaseen talonpoikaan muuttuu iujaksi liitto-suhteeksi.** Näin määritteli Lenin proletariaatin suhteet keskivarakkaaseen talonpoikaan.

Puolueemme maaseutupolitiikan peruslinja. Sopiiko ylläsanottu nykyiseen vaiheeseen. Siitä ei voi olla epäilystäkään. Jos Lenin v. 1919, jolloin meillä ensi kerran heräsi toivo rauhallisen sosialistisen rakennustyön mahdollisuudesta, osoitti tämän, niin vielä suuremmalla syyllä nyt kun tosiaan olemme siirtyneet siihen, nyt kun maaseudun sosialistiseksi muuttamisen tärkeimpinä esitöinä ovat sen „sivistäminen“, organiseraaminen ja osuustoiminnallistuttaminen, on vahva liitosuhde proletariaatin ja köyhän ja keskivarakkaan talonpojan välillä proletaarisen vallankumouksen kannalta välttämätön. Sen luomiseen ovat tähänneet puolueen viimeaikaiset toimenpiteet: tavarankiertokulun järjestäminen“, sotakommunismin jätteen poista-

minen, maatalousveron huojentaminen, joustava maataloustuotteiden hintain järjestely, talonpoikain avustaminen katoalueilla ym. Maaseutu ei ole proletaarisen valtion siirtomaa, vaan liittolainen ja proletaarisen valtion on tehtävä kaikkensa huojentaakseen talonpoikain asemaa hävittämättä silti vallankumouksen kehityksen perusteita.

Viljan hintain järjestely. Mutta juuri maaseutupolitiikassa kohtaamme joka askeleella mitä suurimpia vaikeuksia. Otan nykyhetkestä erään esimerkin. Viljanhinnoittelupolitiikka on eräs ratkaisevimpia maaseutua koskevista kysymyksistä. Kun syventyy punnitsemaan, mitä linjaa puolueen on siinä noudatettava saa selvimmän käsityksen vaikeuksista ja vaaroistamme maaseutupolitiikan alalla. Meidän täytyy viljan hintapolitiikassa ennen kaikkea pitää silmällä koko proletaarisen valtion etuja, vahvistaa proletaarisen diktatuurin ja sosialismin perusteita. Mutta samalla on tuon politiikan oltava sellaista, ettei liitto keskivarakkaan talonpoikaiston kanssa mene rikki; on tehtävä tuolle talonpoikaiston perusjoukolla sen etuja vastaavia myönnytyksiä. Kun siis tulee kysymys viljan hinnan alentamisesta tai sen estämisestä alenemasta on meidän tarkoin otettava huomioon keskivarakkaan talonpojan edut, edut joiden kuitenkin täytyy olla sopusoinnussa proletaarisen valtion etujen kanssa. Proletaarisen valtion etuja vahingoittavaa politiikkaa emme missään tapauksessa voi ajaa. Mutta toisaalta meidän on estettävä viljan hintoja painumasta niin alas, että talonpoikaistalous rappeutuisi ja keskivarakkaisen talouksien kehitys tyrehtyisi. Sen lisäksi on meidän—kuten esim. nykyään—painostettava viljan hintojen alentamisen välttämättömyyttä, etteivät hinnat olisi ylivoimaiset proletaariselle valtiolle, työläisille ja huomattavalle osalle maa-

seutuköyhälistöä, joka elää ostoviljan varassa.

Kulakin merkityksen ala-arviointi. Näin monimutkaisissa olosuhteissa maaseutupolitiikkaa toteuttaessamme on otettava huomioon kaksi mahdollista ja jossain määrin kiertämätöntäkin vaaraa, poikkeamispyrkimystä toisaalle tai toisaalle oikealta linjalta. Ensimmäinen ilmeni siinä tapauksessa, jos katsottaisiin läpi sormien sitä tosiasiaa, että tavaran kiertokulun kehittämiseen, sotakommunismin jätteen hävittämiseen liittyy, kuten Lenin jo aikoinaan osoitti, kapitalismin elpyminen, kulakin voimistuminen maaseudulla, ettei tuo politiikka itsessään tee mahdottomaksi maaseutuväestön jakaantumista luokkiin ja siten proletariaatille vihamielisten yhteiskunnallisten voimien kasvua. Siis vaara on siinä, että ala-arvioidaan nepin kielteisiä puolia, nepin, jonka pohjalla kasvavat myös kapitalistiset elementit ja lisää tyy maaseudun köyhälistö. Tällaista vaarallista väärin arviointia on jo esiintynyt. Eräs puolueoveri kirjoittaa „Bolshevikissa“: „Mikä on kulakki? Vanhan maailman aave. Missään tapauksessa se ei muodosta mitään yhteiskuntakerrosta, ei ryhmää, ei edes joukkiota. Kulakki on jo sukupuuttoon kuoleva tekijä“. Puolueen on tiukasti taisteltava tuollaisia hämääviä, maaseutuköyhälistön asemaa kaunistelevia ja kulakin merkitystä vähäksyviä ja kieltäviä katsantokantoja vastaan.

On vielä toinenkin vaara: se että aliarvioidaan uuden talouspolitiikan välttämättömyys, aliarvioidaan se tavattoman tärkeä merkitys, mikä keskivarakkaalla talonpojalla on maaseudullamme, eikä panna kyllin suurta painoa siihen seikkaan, että puolueen ainoata oikeaa politiikkaa nykyään on sellainen politiikka, joka saa turvatuksi proletaarisen valtion edut liiton pohjalla keskivarakkaiden kanssa.

Kaikille on tunnettua, että Larinin karkean virheellinen kanta (välttämätön uusi vallankumous maaseudulla kulakkeja vastaan) tässä kysymyksessä ei lainkaan sovi yhteen puolueen oikean politiikan kanssa, vaan rikkoo sen. Toinen virheellinen kanta on esitetty Harkovissa ilmestyvän „Kommunistin“ heinäkuun numerossa. Siinä puolustetaan vähäväkisten komiteain säilyttämistä ja vastustetaan silloin käsiteltävänä ollutta Ukrainan vähäväkisten komiteain reorganisoimissuunnitelmaa mm. sillä perusteella, että ne „puolustavat koko köyhälistön etuja, jotka joka askeleella törmäävät vastakkain kulakkien ja keskivarakkaiden etujen kanssa“ ja että ne „ovat ainoa poliittinen perusta, johon nojautumalla puolue voi maaseudulla ajaa politiikkaansa“.

Tätä toiselle puolelle menevää liiottelua vastaan täytyy puolueen päättävästi taistella. Sillä siinä asetetaan köyhä ja keskivarakas vastakkain. Selitetään että köyhän ja keskivarakkaan edut ovat useimmiten sovittamattomat, „joka askeleella“ vastakkaiset.

Tämä kanta on ehdottoman virheellinen eikä puolueemme voi sitä hyväksyä. Ilmeisesti ei ymmärretä keskivarakkaan osaa proletaarisen vallankumouksen tässä vaiheessa. Lenin puhui siitä, että proletariaatin ja keskivarakkaan talonpoikaiston edut eivät ole vastakkaiset, että proletariaatin diktatuurin aikana näiden kummankin luokan täytyy ja ne voivat sovinnolla järjestää suhteensa, rikkomatta välejä, „mikä olisi tuhoisaa Neuvosto-Tasavallelle“. Vielä paremmin voivat neuvostojärjestelmän aikana sovinnolla järjestää suhteensa maaseudun keskivarakkaat ja vähävaraiset. Päätävä taistelu tuollaista syrjähyppäystä vastaan, tuollaista käsitystä vastaan, joka asettaa vastakkain keskivarakkaan ja köyhän ja joka siten työntää keskivarakkaan kulakkien

syliin, on nyt puolueetyössämme aivan välttämätön.

Puolueen politiikka maaseudulla ei saa tulla yleisestä politiikasta irralliseksi. Mutta vaikka meidän täytyy nyt tunnustaa välttämättömäksi tavara-vaihdon laajentaminen maaseudulla, vaikka tunnustamme, että kapitalismi ainakin lähiaikoina tulee maaseudulla kehittymään, on politiikkamme maaseudulla kuitenkin puolueemme koko politiikan erottamaton osa. Jos repäsemme puolueen politiikan maaseudulla puolueen yleisestä politiikasta irralliseksi, jos repäsemme puolueen politiikan maaseudulla irralliseksi puolueen politiikasta kaupungissa, jos pidämme maaseudun kehitystä riippumattomana kaupungin kehityksestä, s. o. riippumattomana neuvostovallan taloudellisen pohjan lujittumisesta, riippumattomana proletariaatin diktatuurin lujittumisesta, proletariaatin voimien kasvusta riippumattomana, riippumattomana maamme koko kehityksestä ja puolueemme koko politiikasta, niin horjahtelujen vaarasta tulee realinen vaara, ja siinä tapauksessa käy oikea politiikka maaseudulla mahdottomaksi.

Meidän täytyy kyetä ajamaan sellaista politiikkaa joka tekee mahdolliseksi „yhteiselämän“ keskivarakkaan kanssa vissiksi ajaksi, „yhteiselämän“ pikku tavarantuottajan kanssa, joka vain vähitellen on osuustoiminnan kautta vedettävissä sosialistiseen rakennustyöhön. Samalla on saatava meitä lähinnä olevat kerrokset, maaseudun köyhälistö aktiivisemmin tukemaan puoluetta ja taisteltava kulakkien riistopyrkimyksiä vastaan. Mutta tämä politiikka antaa proletaariselle valtiolle välttämättömän tuloksen vain siinä tapauksessa, että se nojautuu taloutemme sosialististen ainesten kehitykseen kaupungissa (valtion teollisuus), työväenluokan poliittisen diktatuurin lujittamiseen, proletariaatin voimien vahvistamiseen, puolueemme koko politiikkaan. Se tietää sitä, että

proletaarisen vallankumouksen kehitys voi perustua vain proletariaatin ja talonpoikaiston liittoon, sellaiseen tilaan, joka lujittaa proletariaatin johtoasemaa talonpoikaistoon nähden. Vain neuvostovaltion suurteollisuuden kehitys ja massojen kulttuuritason nousu avaa talonpojille (ja varsinkin maalaisköyhälistölle) mahdollisuudet taloudelliseen nousuun, saa heidät yhä suuremmissa määrin todella sosialismia rakentamaan.

Köyhälistön avustamistoimet. XIV puoluekonferenssi ja edelliset KK:n täysistunnot ovat viitottaneet puolueen oikean politiikan. Nyt on yhä voimakkaammin organisoitava ja suorastaan aineellisesti avustettava niitä köyhälistökerroksia, jotka ovat kipeimmin avun tarpeessa. Pääosa tässä lankeaa osuustoiminnan ja vähäväkisten talonpoikain kollektiivisten talouksien sekä maatalousluoton osalle. Hyvin tärkeätä on että nyt asetetaan erikoinen rahasto, josta annetaan tuotanto-luottoa maaseudun köyhälle väelle, ja yleensä maatalousluoton täytyy pyrkiä antamaan enemmän apua köyhille talouksille. Vaikka tuo erikoisrahasto tulisi aluksi pienikin, on se kuitenkin realinen askel köyhälistön taloudellisessa avustamisessa.

Talonpoikain avustuskomiteat, jotka yhdistävät talonpoikaiston keskinäisen avustuksen, puutteenalaisten auttamisen pohjalla, ovat nykyisissä olosuhteissa kaikkein välttämättömiä järjestöjä maaseudulla. Meidän on asetettava erikoistehtäväksemme näissä köyhälistön järjestöissä toimiminen, organiseerattava varaton väestö niihin ja liitettävä niiden toiminta mitä kiinteämmin neuvostojen ja kooperatiivien toimintaan. Neuvostot ja kooperatiivit ovat neuvostollisen ja varsinkin taloudellisen rakennustyön perusjärjestöt maaseudulla. Keskinäisen avun komiteain y. m. järjestöjen, joilla on suuri merkitys varattoman väestön yhdistämisessä ja joihin köyhällä väellä on erikoista harrastusta, täy-

tyy osata saattaa maaseudun vähävaraiset ainekset ottamaan osaa neuvostojen ja kooperatiivien työhön, jotta tulisivat tuntemaan ja käsittämään, että juuri neuvostot ja osuustoiminta ja lopuksi köyhälistön kollektiiviset taloudet ovat ne järjestöt, jotka voivat köyhää maaseutuväestöä aineellisesti auttaa.

Ammattiliittojen ja puoluejärjestöjen toiminta maaseudulla. Jo nyt on maaseudulla noin 1½ milj. maatyöläistä, päiväläistä. Niistä kuuluu maa- ja metsätyöntekijäin liittoon vain pieni osa. Maaseudun proletariaattia ja puolproletaareja on ryhdyttävä ammatillisesti järjestämään. Puolueen on kiinnitettävä erikoista huomiota maa- ja metsätyöläisliiton työhön.

Lopuksi muutama sana maaseudun puoluejärjestöistä. Ne ne joutuvat kaikkein selvimmin tuntemaan puolueen asettaman tehtävän vaikeudet. Ei riitä, että vain toteamme niiden tähänastisessa toiminnassa ilmenneet heikkoudet ja puutteet; meidän on läheisemmin ja konkreettisemmin suhtauduttava niiden työhön. Mitä muutamalla paikkakunnilla olemme menettäneet maaseudun yhteiskunnallisen yläkerroksen „elpymisen“ takia ja sen takia, ettei ole osattu lähteä tekemään työtä oikeasta päästä, se on vallattava takaisin. Maaseudun puoluejärjestöjen työtä on tehostettava ja työtä tehtävä tunnuslauseena: paremmin organiseerattava maaseudun varaton väestö, liitettävä se puolueen ympärille ja niin että keskivarakaskin saadaan mukaan. Maaseudun puoluejärjestöjä on autettava, kiinnitettävä niihin puolueetyöntekijöitä. Maksoi mitä maksoi, on päästävä siihen, että talonpoikaiston enemmistö on puolueen ja proletariaatin puolella, että keskivarakas ja köyhä talonpoikaisväestö ryhmittyy puolueen ympärille ja kulakkiaines jää yksin. Se on suuri työ. Mutta puolueen viitoittama maaseutupolitiikka takaa myönteiset tulokset koko tulevassa työssämme.

Vastavallankumouksen pääapostoli—Karl Kautsky.

Noskelaiset eivät aina näytä todellisia kasvojaan. He verhoavat ne kernaasti korusanojen taa. Varsinkin „vasemmistolaiset“, jotka jopa leikittelevät „vallankumous“-sanalakin. Suhtautumisessa Nevostoliittoon ja yleensä Venäjän vallankumoukseen on heidän keskuudessaan vallalla periaatteellinen ja käytännöllinen sekamelska ja tekopyhä valheellisuus. Sitä varten tuntuu ihan virkistävältä lukea Kautskyn viime kirjasta, jossa ukko ei suinkaan pane kynttiläänsä vakan alle. Sen nimi on „Internationale ja Neuvosto-Venäjä“. Pituudella ei se myöskään ole pilattu, sillä mitään todistelua ei kirjottaja pidä tarpeellisenä esittää. Hän vaan huiskii väitteitään.

Alkaa Marxista—kuinkas muuten. Selittää kuinka Marxin Internationalen päätehtäviä oli taistelu Venäjän itsevaltiutta vastaan. Ja hänen mielestään on se yhäkin „Sosialistisen Työväen-Internationalen“—jolla nimellä II Internationale nyt esiintyy—päätehtävä. Lukija on tietysti kysymysmerkinä, mutta Kautskylle on asia hyvin yksinkertainen: sitä itsevaltiutta edustavat nyt—bolshevikit. Nämä bolshevikit, sanoo Kautsky, olivat kyllä kerran tovereita ja käytiin niiden kanssa taistelua henkisillä aseilla proletariaatin sielusta. Ja silloinkin ne kyllä „yrityivät terrorisoida muita puolueita“—Kautsky ei selitä miten. Ja kohosi bolshevismi vallankumouksen pyrkimysten „tarmokkaana ja häikäilemättömänä taistelijana“.

„Mutta kun kapitalistit ja suurtalalliset olivat poisjuuritetut, todelliset valkokaartilaiset lyödyt takasin, osottautui että pelkkä omistavien rosvoous, jota jokainen varas ja rosvo osaa, ei ole mitään sosialismia ja

että sen rakentamiseen puuttuu bolshevikki-Venäjällä kaikki edellytykset, niin että tuotantoprosessi yhä enemmän tukkeutui, joukkojen kurjuus kävi yhä suuremmaksi, mitä enemmän bolshevistinen valtiovalta lujittui. „Työväki nousi bolshevikkeja vastaan. Nämä raivosivat työväkeä vastaan, „socialisteja alettiin vainota, voittaen siinä tsarismin kauhut“. Niin on—Kautskyn mukaan tultu siihen, että Kominternissa voivat viihtyä vain „luonteettomat lurjukset kuten myös tietämättömät, ajattelemattomat haaveilijat“, ja että Neuvostovallan päätehtävänä nyt on „orjuuttaa, rappeuttaa, herpasta ja tyhmentää proletariaattia Venäjän sisä- ja ulkopuolella, s. o. tehdä sitä yhä kykenemättömämmäksi vapauttamaan itseään“. Ja „sen toiminta, jos se menestyisi, ei johtaisi kansainvälistä proletariaattia lähemmäksi vapautustaan, vaan loitontaisi siitä yhä enemmän“.

Sitten laukasee Kautsky suurpanoksensa: „Se (bolshevismi) on tällä hetkellä työväen nousun voimakkain este maailmassa „jopa pahempi kuin Horthyn pahamaineinen komento Unkarissa tai Mussolinin Italiassa, jotka sentään eivät tee kaikkea proletariaatin oppositionin ilmausta niin täysin mahdottomaksi kuin neuvostokomento“. Neuvostohallitus on Kautskyn käsityksen mukaan „proletariaatin vaarallisin vihollinen“) ja sen voittaminen on „sosialistisen työväen-internationalen tärkeimpiä tehtäviä“. Ja „tästä tehtävästä pitäisi meidän kaikkien olla yksimieliset. Nyt on vain kysymys, kuinka se ratkaistaan“.

„Rauhallinen tie on aina paras, vähemmän uhreja kysyvä“, sanoo Kautsky, „jos se vie perille!“ Niinkuin se onkin. Mutta hän tietää,

että ihmisten teitä eivät määrää heidän toivomuksensa. Ja bolshevismien tapainen „hirmuvalta“ ei kukistu muutoin kuin väkivallalla. Koomillisella tekopyhyydellä huokaa hän, että muka „ei mikään olisi ollut ihanampaa kuin jos me bolshevismien arvostelijat olisimme olleet väärässä“. Mutta ei, „enemmän kuin arvostelijainsa haukkumaryöppyjä ei se ole kyennyt tuottamaan“. Kautsky selittää nuuskavii-saasti, että jos bolshevikit voisivat antaa vähänkin vapautta, niin vielä olisi toivoa, mutta nyt täytyy niiden yhä enemmän turvata pistimiin ja pyöveleihin.

Ja hänellä on hyvä vertauskoh-takin: „Amerikassa on lukuisia miljonäärejä, jotka nuoruudessaan oli-vat köyhimpiä proletaareja. Niiden proletaarinen alkuperä ei estä niitä myöhemmin tulemasta proletariaatin siekaillemattomiksi ja kovasydämi-siksi riistäjiksi. Saman näemme bolshevikeilla“, jotka eroavat muista valtuokista vain „erikoisen raakuu-den ja häpeämättömyyden kautta“.

Ja juhlallisesti julistaa Karl Kautsky: „Kuten jokainen muu sotilasdespotismi, kuten Romanovien, Habsburgien, Hohenzollernien sotilasmonarkiat, lienee sekä vain väkivallalla voitettavissa“.

Kautsky ei voi sanoa, nouseeko bolshevikkeja vastaan „demokraat-tinen kapina“, joka yhdellä iskulla valtaa koko valtialueen — ja vain sellainen nousu voi voittaa“, vai tu-leeko hajakapinoita, „kuten ne nyt Venäjällä ovat jokapäiväiset!“ Jäl-kimäisessä tapauksessa kulkee Venäjä kohti yhä suurempaa rappiota kuten viime vuosisadan Turkki! Pian on hänen mielestään saavutettu aste, jolloin „jokainen demokraatti-nen liike Venäjällä on toivoton“.

Mutta pieni valon pilkku kuitenkin hänelle vilkuttaa: bolshevikkien täytyy käydä kauppaa. Ja „tähän voi Internationale käytännöllisesti tarttua“.

Mutta ennenkuin tulemme Kauts-kyn „käytännölliseen“ ohjelmaan, voimme seurata häntä teoretisoimi-sen alueelle. Hän sanoo: „Bolshe-vistinen ajatustapa, joka ei pidä teorian abstartioneja (ajatustajon-daisia) asiain yksinkertaistuttamis-keinona, vaan todellisuuden tark-koina kuvina, ei näe mitään ylimenokausia. Se näkee vain pääoman diktatuurin tai proletariaatin dikta-tuurin, kaikinpuolisen kapitalismin tai kaikinpuolisen sosialismin, ei mi-tään sillä välillä“.

Tämän lauseen johdosta täytyy kysyä, onko Kautsky itse noin tie-tämätön vai luottaako hän toisten tietämättömyyteen. Kuka on tarkemmin kuin Lenin — esim. „Luon-taisverosta“ kirjassaan — selittänyt ne lukuisat taloudelliset järjestelmät ja välimuodot, joita Venäjällä pa-raikaa on! Jokaista valtiotakennetta katsovat leniniläiset myöskin vain analysoimalla sen luokkasisältöä: mikä luokka tai mitkä luokat käyt-tävät valtaa? Ja tämä tarkka todellisuustutkimus osoittaa meille, että Kautskyn ja kumpp:n yleisinhimil-lisenä demokratiana, luokkien ylä-puolisenä „kansanvaltana“ julistama järjestelmä nyk. Europan maissa ym. on huonommin tai paremmin verhottua porvarillista diktatuuria.

On lorua jutella, etteivät bolshe-vikit voi muka ajatellakaan muun-laista demokratiaa kuin porvariston diktatuurin peitteenä olevaa. Olihan Leninin tunnussanana 1905—17 „työ-väen ja talonpoikain demokraattinen diktatuuri“ ja määritteli hän tarkoin, mitä sillä tarkotti. Kautskyn tukema ja Ebertin edustama Saksan „demokratia“ sensijaan on osottautunut siksi, miksi me kommunistit sen alun alkaen leimasimme — porvaris-ton diktatuuriksi. Ja mitä dikta-tuuriin tulee, on sen käsitettä (abstraktionia) Kautsky koettanut määrittellä, mutta tehnyt sen huonosti, epämarxilaisesti, kuten Lenin on pätevästi osoittanut kirjassaan

„Proletaarinen vallankumous ja luopio Kautsky“.

Mutta palatkaamme Kautskyn „käytännölliseen“ (asiallisesti: mielikuvitukselliseen) „analyysiin“. Hän selittää, että kun bolshevikit nyt ovat syöneet puhtaaksi Venäjän, niin ei heillä ole muuta pelastusta kuin „rosvota paljoa rikkaampi Länsi-Europa“. Ja sitä varten tarvitsevat he sitä mailmanvallankumousta! Mutta kun sitä ei ole kuulunut, ovat bolshevikit ruvenneet pyrkimään rauhaan ja kanssakäymisiin kapitalististen hallitusten kanssa. Kautskyn järjen mukaan, „sulkee tämä päämäärä pois mailmanvallankumouksen“. Bolshevikit ovat kuitenkin epäjohdonmukaisia: käyvät kauppaa ja uskovat samaan aikaan mailmanvallankumoukseen. Tämmöinen on „bolshevismien johtaville päille sitä vähemmän vaikea, kun he alkujaankaan eivät ole pyrkineet siihen, että proletariaatti vapauttaisi itsensä. He pitävät proletariaattia siihen kykenemättömänä“. — Tämä väite, kuten muutkin, on Kautskysta niin itsestään selvä, ettei hän yritäkään sitä millään perustella.

Nyt ymmärtää Kautsky — höpe-ryydestään huolimatta—että hänelle tullaan muistuttamaan, että täytyy niissä bolshevikeissa sentään jotain kapitalismin vastaista olla, kun kaiken mailman porvarit niitä niin vihaavat ja pelkäävät. Hän sanoo sen takia: „Mutta tämän kautta ei heistä ole tullut pääomalle ystävällinen valta“, he — nuo kavalat bolshevikit — „eivät halua luovuttaa asemaansa („työväen riistäjinä“) kapitalistiluokalle“. Ja „siksi ovat he nyt proletariaatin ja pääoman yläpuolella, yrittävät käyttää niin toista kuin toistakin välikappaleena“. — Kas siinä oikea „marxilaisuuden“ mestarinäyte: on valta joka ei ole työväen eikä porvarien!

Imperialisteille mieliksi toistaa Kautsky, että „nämä herrat yhtä lailla komentavat III Internationaalea kuin neuvostodiplomatiaakin“. Ja

samaan aikaan kun kapitalistit kaikissa maissa käyvät oikein ajojahtia kommunisteja vastaan ja niiden lehdistö kiihkeästi agiteeraa bolshevikeja vastaan, uskottelee Kautsky, että „mailmanvallankumouksen peikko lakkaa pelottamasta hallituksia Venäjän ulkopuolella“.

— Entä silminnäkiäin kuvaukset Venäjältä?—Kautsky ymmärtää, että näin voi joku hänelle huomauttaa, kun hän julistelee Venäjän talouden olevan toivottomasti rappiolla. Siksi selittää hän, että „3/4 siitä mitä mailmalle Venäjältä kerrotaan, on valetta“. Ja hän määrittelee tarkemminkin: „selostuksissa, joissa Venäjän olot maalataan mustiksi, on toinen puoli totta, toinen valetta“, ja „kutakuinkin kaikki on väärää silminnäkiäin ruusuisissa kuvauksissa“. — Kuinka ihmeen yksinkertaisia ja selvää: eivät vain bolshevikit ole „valehtelijoita ja valapattoja“, vaan kaikki Venäjällä käyneet sos.-dem. työläiset, ammatilliset johtajat ja porvarit — kaikkien silmät ovat nuo kavalat bolshevikit kääntäneet. Kautskyn mielestä on selvää, että bolshevikit eivät tahdo kansan valistamista, vaan sitä pimitävät. Tietenkään ei noin sanojan passaa selittää, että bolshevikit julkaisevat valtavina painoksina ei vain Marxin ja Engelsin, vaan myös Plehanovin, samoin kuin Kautskynkin teoksia. Taitaa pitää Kautsky jo omaakin aikaisempaa tuotantoaan vaarallisena.

Yksi keino olisi Kautskyn mukaan jotain aikaansaada: lainat. Ne ovat hänen tietojensa mukaan „kapitalismin alusta alkaen olleet voimakas keino joko helpottaa tai vaikeuttaa vapauksien saavuttamista“. Mutta hän pelkää, että sekään keino ei pysty bolshevikkeihin. Ja niin ollen niille lainain antaminen vain lujitaisi niiden „hirmuvaltaa“. Hän siis pikemmin varottaa kuin kehottaa kapitalisteja antamasta lainoja. Mutta armollisesti hän myös selittää, ettei „kansainvälisellä sosialismilla“ ole

asiaa vaatia bolshevikkeja maksaan tsaarin velkoja. Hän huomauttaa, että onhan se Saksankin hallitus setelitulvan avulla pakko-luovuttanut omaisuuksia. Kautsky vakuuttaa, että sos.-dem. ovat kummanlajisen pakkoluovutuksen vastustajia, mutta kun se nyt on tehty, niin mikä sitä menee muuttamaan.

Pääasia on tässä se, että Kautsky ei näe juuri mitään mahdollisuuksia „rauhalliseen kehitykseen“ Venäjällä, vaan panee kaiken toivonsa bolshevikkien väkivaltaiseen kukistamiseen. „Se häikäilemätön ryöstöviljelys, jota bolshevismi harjottaa Venäjän taloudellisiin voimiin nähden, tekee sellaisen lopun hyvin todennäköiseksi“. Mutta nyt tulee eteen vaikeus: jos pitää kapinaa bolshevikkeja vastaan välttämättömänä, niin eikö siitä seuraa, että menshevikit tulevat aseellisen kapinan puolueeksi Venäjällä?—Kautsky on olevinaan hyvin ovela, kun selittää, ettei suinkaan sitä tarkoita. Hän ihan „teoreettisesti“ selittää, kuinka aseellisen kapinan valmistaminen nykyisellä kehityksen asteella muka on toivoton yleensäkin. Ja erikoisen toivoton se on bolshevikkien maassa, sillä näillä on „mailman kurinalaisin armeija“ ja „tsheka“, jolla ei ole nykymailmassa eikä historiassa vertaistaan!

Kautsky on keksinyt huvittavan teorian, jonka mukaan heikäläiset — s. o. kaiken mailman menshevikit — eivät alussa tunnustaneet kapinaa bolshevikkeja vastaan oikeutetuksi, koska nämä silloin vielä „nojautuivat proletariaatin ja talonpoikain vahvoihin kerroksiin“. Tosin nuo nosket — Kautskyn mukaan — tiesivät silloinkin, „että heidän (bolshevikkien) keinonsa eivät tulisi viemään perille“, jopa ne „lykkäisivätkin proletariaatin vapautusta“. Mutta silloin oli vielä (!) pelko että bolshevikkien kukistaminen auttaisi valtaan valkokaartilaisia. Georgiassa ainoastaan ei selaista vaaraa ole ollutkaan.

Nyt tietää jokainen, että tätä Kautskyn historiankirjotusta on roimasti oikaistava: ensiksikin ovat menshevikit tapelleet aseilla neuvostovaltaa vastaan, ja juuri silloin kun se taistelu — Kautskynkin todistuksen mukaan — auttoi valkokaartilaisia. Toiseksi on bolshevikkien kannatus nykyisin koko joukon laajempi kuin noina kovien koettelemusten aikoina. Ja kolmanneksi ovat menshevikkien kaikki ennustukset — että „huomenna ne kukistuvat“ — osottautuneet tuulen pieksemiseksi. Mutta mistään viisastumatta hosuu Kautsky entistä hurjemmin.

Ja hänen johtopäätöksensä on, että nyt on kaikkinaisen kapina bolshevikkeja vastaan oikeutettu. Mitään taantumuksen pelkoa ei ole. „Siitä yksinkertaisesta syystä, että siellä ovat bolshevikit panneet käytäntöön kaikki, mitä vaan oli mahdollista taantumusta Venäjällä“. Kukaan ei voi enää suurempaa taantumusta panna toimeksi. Jokainen hallitus, joka tulisi bolshevikkien tilalle, olisi edullisempi. Ja yksi sen uuden, vastakumouksellisen hallituksen eduista“ olisi Kautskyn mielestä se että se olisi — älkää naurako — heikko! Hänen mielestään on se hallitus paras, joka ei ole yhtenäinen!

Että heikko hallitus tekisi maan imperialistien astinlaudaksi, että sisäisesti ristiriitainen hallitus tekisi kaiken uudistustoiminnan mahdottomaksi — nämä alkeelliset totuudet eivät mahdu Kautskyn kalloon. Hän tahtoo saada Venäjälle heikon ja hajanaisen hallituksen. Ja kapinan kautta. „Meidän ei enää tarvitse pelätä aseellisella nousulla edistävämme taantumusta“, vakuuttaa hän yhä uudelleen. Jokainen muutos Venäjällä edistäisi hänen mielestään — vapautta.

Kautskyn mielestä pitäisi senkin täkia kiiruhtaa bolshevikkien kukistamista, että ne „yrittävät kaikissa Idän valtioissa saada aikaan tulenpesiä, sopivana hetkenä pannakseen

mailman liekkeihin ja rosvotakseen sen puhtaaksi". Siinä Kautskyn yksinkertainen käsitys Aasian kansojen vapautustaisteluista. Ja hän julistaa juhlallisesti, että „ei tule kysymykseenkään, että sosialidemokratit koettaisivat pelastaa bolshivistista järjestelmää“. Puolueettomuus sellaisessa tilaisuudessa olisi „poliittinen itsemurha“.

— Missä tilaisuudessa?—No, siinä yleisessä kansan kapinassa, joka Kautskyn mukaan pian nousee bolshevikkeja vastaan. Mutta jota menshevikit eivät saa valmistaa. Mutta johon heidän pitää mennä joukolla mukaan. „Olot Neuvosto - Venäjällä ovat niin kauheat, huudattaa hän, sen hallituksen politiikka on niin hirveä, että on otettava lukuun sellaisen kapinan mahdollisuus“. Ja „Internationale ei voi tuomita osanottoa tällaisiin nousuihin“.

Vielä käsittelee Kautskyn kysymystä interventioista, Venäjän oloihin ulkoa sekaantumisesta. Hän tietää, että aseelliset yritykset ulkoa päin ovat osottauneet „epätarkotuksen mukaisiksi ja vahingollisiksi“. Kokonaan hän ei hylkää sellaista puuttumista. Myöntääpä sen Internationalen velvollisuudeksikin. Mutta on sillä haittansakin. Jne.

Mutta riittääköön Kautskyn kirjasta. Ensi katsauksella tuntuu kuin olisi koko kirja pelkkää vanhuksen hupsutusta; siksi mielettömät ovat sen ylimalkaiset väitteet ja ennustukset. Mutta tarkemmin aatellen on kuitenkin todettava, että tällainen kirjanen tulee kuin tilauksesta imperialistien juuri rakentaessa yhteisrintamaa ja harkitessa, miten sen saisi käännettyksi Sos. Neuvostoliittoon vastaan. Se ei näet ole aivan helppoa. Mailman työväen sympatiat ovat niin selvästi Neuvostovalian puolella. Täällä käyneet lähetyskunnat ovat tuoneet luokkatovereilleen niin epäämättömiä terveisiä, että vanhoillisimmisakin työläispiireissä harkitaan näin: taitaa siellä neuvostomaassa sitten-

kin tapahtua jotain, joka kuuluu meille kaikille. Epäämätöntä on, että suurtuotanto, liikenne ja kauppa ovat valtion käsissä — siis kansallistutetut, jota kaikkien maiden työväki vaatii. Selvää on myös, että Venäjällä ovat edistyneisimmät työväensuojelulait: 8 tunnin työpäivä ym. Palkat nousevat ja maan talous kohoo. Niin myös kulttuuri. Työväellä on ainakin laaja osanotto talous- ym asiain hoitoon. Kansa yleensä on opiskeluhommissa niin kuin ei koskaan (lukutaito, koulut, kurssit, tiede, kirjallisuus).

Työväen käsitys on, että tuon pitää saada kehittyä edelleen. Monissa maissa (Saksassa, Englannissa) on työväen välittömänä etuna, että Venäjälle viedään teollisuustuotteita ja sieltä tuodaan raaka-aineita ja leiväksiä. Ja jos he ovat ylipäänsä vastaan kaikenlaisia sotia, niin aivan ehdottomasti sotapuuhia Venäjää vastaan. — Miksi sotaa? kysyvät he. Mitä syytä olisi? Ja vastaus on selvä: kapitalistit vihaavat Neuvostovaltaa. Mutta sellaisen syyn perusteella ei kansa voi lähteä sotiin.

Näin ollen on imperialisteille erittäin terveellut sellainen „todistelu“, että Venäjällä ovat niin hirveät olot ja sellainen työväen sorto, että jokainen toimenpide mokomaa valtaa vastaan on oikeutettu. Ja jos he saisivat aikaan sotansa, niin miljoonaisissa painoksissa levittäisivät he Kautskyn kirjasta. Se on sen ensimmäinen merkitys.

Toinen on se, että se on Toisen Internationalen johtajien sisäinen ajatus, jota kyllä ei joka maassa voi noin julkeasti julkii lausua. Nuo sosialistipetturit eivät kyllä ylipäänsäkään paljoa teoretisoi — he ovat „käytännön miehiä“. Tekevät ruokkottomuuksiaan niitä sen syvemmin perustelematta, kuin että nyt on tämä välttämätöntä „tilanteen pelastamiseksi“ tai „työväen etujen vuoksi“ tms. Mutta ei heillä ole mitään vastaan, jos nyt Kautsky —

joka heitä on ennen marxilaiselta kannalta arvostellut — jos hän nyt ihan „marxilaisesti“ todistaa, että kaikin voimin on taisteltava bolshevikkeja vastaan. Se on heille erittäin mieluista, sillä bolshevikit ovat heille tehneet niin paljon pahaa: villinneet työväen heitä vastaan, järkyttäneet heidän byrokratiansa auktoriteettia. Heillä on pahat aavistukset, että siitä koituu vielä ikävämpää: eivät enää valitse virkoihin eikä valtiopäiville. Siksi kommunistit hiiteen. Mutta asialla on noskelaisille nurjakin puolensa. Ja sen ymmärtävät „vasemmisto“-nosket. Tuollaisella puheella menetetään joukkojen kannatus. Ne eivät, hyvin yksinkertaisesti, usko sitä. Niille pitää sanoa, että kyllä olisi hyvä se mitä bolshevikit sanovat hommaavansa, mutta ne eivät osaa. Me teemme tuon kaiken paremmin. Kunhan sopiva hetki tulee. Nyt ei ole. — Ja vielä taitavammat nosket sanovat: kyllä se mitä Venäjällä on tapahtunut, on ollut suuri ja välttämätön vallankumous. Ja kyllä se on bolshevikkien ansio, että se on niin häikäilemättä suoritettu. Mutta se on ollut talonpoikainen ja porvarillinen vallankumous. Bolshevikkien virhe on, että yrittävät siitä tehdä sosialistista. Se ei menesty. Ei voi menestyä. On liian aikaista. Siis — kaikki kunnia bolshevikkeille. Mutta — heidän aikansa on hävitä. Ja he tulevatkin häviämään. Mutta me emme auta heitä kukistamaan. Tehköt sen porvarit ja talonpojat. Niin syntyvässä valtiossa — millainen se sitten tulee — ovat menshevikit työväen puolue, oppositionissa porvareita vastaan. Ja sosialismia voidaan Venäjällä yrittää vasta paljoo myöhemmin kuin länsimaissa. Joka tapauksessa on nyt sotain ja kumousten aika ohi. Ei siis pidä hosua. Pitää vain käydä „luokkataistelua“, jopa „leppymätöntä luokkataistelua“. Vanhaan kautskylaiseen malliin.

Näin haastavat vasennosket. Eikä niille Kautskyn kirja ole ollenkaan

tervetullut. Pilaa hyvän pelin. Siksi nousevat he sitä vastaan. Lehdissä ja Marseillen kongressissa selittää itävaltalainen vasennoske O. Bauer, niiden pääteoreetikko, että „bolshevikit ovat epäilemättä Venäjän proletariaatin erään osan kannattama, epäilemättä vallankumouksellinen ja epäilemättä sosialistinen puolue“. Ja siksi ei niiden kukistumista saa edistää. Niitä vastaan pitää vaan muuten, mielipiteillä, „taistella“.

Tästä asiasta, suhteesta Venäjään, yritti tulla Marseillessa umpiperä. Mutta noskelaiset ovat tottuneita diplomaatteja. Kuten porvarilliset mestarinsa, niin hekin keksivät sopivan „formulan“, sanontatavan. S. o. kun eivät voi jostain asiasta sopia, lykkäävät he kannanoton ja hyväksyvät lausunnon, joka ei sano mitään. Marseillen kokoukselle olivat eräät puolueet — Suomen julkean vastakumouksellinen sosialidemokratia mukana — esittäneet, että Neuvosto-Venäjä on ehdoton vaara rauhalle. Englantilaiset ym. nousivat jyrkästi tällaista vastaan. Ja niin tehtiin kiero päätös, jossa kehitään että SSSR on saanut tunnustuksen porvarillisilta valloilta etupäässä heidän — noskein! — avulla. Ja tämä antaa heille oikeuden (!) kehottaa Venäjän kansaa pyrkimään demokratiaan ja vapauteen sekä vastustamaan hallituksensa hyökkäävää valotuspolitiikkaa! — Ja tällaiseen suostuivat „vasen“ - nosketkin. Niiden omatunto on tyydytetty. Ja nyt saavat he selittää työväelle, että ei he ole hyväksyneet Venäjän oloihin sekaantumista. Mutta Kautsky saa selittää, että eipäs julistettu Marseillessa joka kapinaa bolshevikkeja vastaan vastavallankumoukselliseksi.

Hän on näet Itävallan noskelaisessa aikakauskirjassa julaissut pari kirjoitusta, joissa vatkuttaa väitteitään ja lisää muutamia uusia ruokottomuuksia. Kun venäläinen menshevikki Dan'kin on esittänyt hänen kirjaansa vastaan samantapaisia

väitteitä kuin Bauer¹⁾, sanoo Kautsky, että nämä toverit ovat Martov-vainaan kannalla, mutta hän taas luottaa Axelrodiin. Ja hänen mielestään tuollaisen „mielipide-eroavaisuuden“ ei mitenkään tarvitse „häiritä käytännöllistä yhtenäisyyttä“. Yhtä arvokas todistus kuin koomillinen toteaminen: Toisessa Internationalessa saavat toiset pitää bolshevikkeja rosvoina ja taantumuksellisina, joiden kukistamiseen osanotto on jokaisen rehellisen ihmisen velvollisuus, ja toiset taas saavat uskoa, että ne ovat sosialisteja, joiden kanssa on kyllä „erimielisyyksiä“, mutta joiden kukistuminen edistäisi vastakumousta. Kuinka he molemmat voivat kuulua samaan „Internationaleen“ — sen saavat he selittää niille työläisille, joita moiset arvotukset vielä huvittavat.

¹⁾ Hauskinta on että Venäjän vastakumouksellisen porvariston johtaja Miljukovkin on selittänyt Kautskyn väitteitä pätemättömiksi.

Meille riittää kun voimme todeta, että Karl Kautsky, joka jo ennen sotaa yhä pahemmin alkoi poikkeilla pois marxilaisuudesta ja sodan aikana tuli noskelaisten parhaaksi apuriksi selittämällä, että internationale ei olekaan sodan ajan vaan rauhan ase (sodassa pitää tappaa toisiaan eikä veljeillä), ja joka sitten Venäjän vallankumoukseen — kuten Saksan vallankumoukseenkin — suhtautumisessaan osottautui täydelliseksi luopioksi, on nyt johdonmukaisesti osottanut, että luopuruudesta käy tie petturuuteen, ja vastavallankumouksen epäsuorasta auttamisesta sen suoranaiseen — ei vain tukemiseen, vaan saarnaamiseen. Ja se on hyvin merkille pantava saavutus. Kautsky on repinyt rikki noskelaisuuden naamarin ja osottanut että „vasemistolaisetkin“ sen naamarin takana pelaavat aivan samaa peliä julkeitten porvariston lakeijain kanssa, ollen vain näitä raukkamaisemmat, kierrommat ja inhottavammat.

Y. S.

Marx ja Engels valtiosta ja vallankumouksesta.

Marx: «Jos työläiset porvariston diktatuurin tilalle asettavat oman vallankumouksellisen diktatuurinsa... murtaakseen porvariston vastuksen.. työläiset antavat valtiolle vallankumouksellisen ja väliaikaisen muodon...»

Engels: (Vallankumouksessa) «voittanut puolue on ehdottomasti pakoitettu tukemaan valtaansa sen pelon avulla, jota taantumuksellisissa herättävät sen aseet. Ellei Pariisin Kommuuni olisi käyttänyt aseistetun kansan auktoriteettia porvaristoa vastaan, niin tokkopa se olisi pysynyt pystyssä yhtä päivää kauvemmin? Emmekö päinvastoin ole oikeutettuja

syöttämään Kommunian siitä, että se liian vähän käytti tätä auktoriteettia?»

Engels edelleen: «Koska nyt valtio toki on vain väliaikainen laitos, jota taistelussa, vallankumouksessa, käytetään hyväkseen väkivaltaisesti kukistaakseen vastustajansa, niin on sulaa järjettömyyttä puhua vapaasta kansan valtiosta: niin kauvan kuin proletariaatti vielä tarvitsee valtiota, niin se ei tarvitse sitä vapauden hyväksi vaan kukistaakseen vastustajansa, ja heti kun voi olla puhe vapaudesta, silloin valtio sellaisenaan lakkaa olemasta...»

Locarno.

Lokakuun 16 päivänä päättyi Locarnon konferenssi. Siinä allekirjotettiin n. s. takuusopimukset, joilla taattiin Versaillesin rauhan määrittelemät Saksan ja Ranskan, Saksan ja Belgian, ja Puolan sekä Saksan ja Tšekkoslovakian väliset rajat. Samalla Saksa suostui liittymään Kansain Liittoon. Englannin edustajat kyllä vakuuttelivat, että tulevaisuudessa Saksan itäiset rajat tullaan „korjaamaan“.

Ymmärtääksemme mitä Saksan tekemät—tosin vielä lopullisesti ratifioimattomat—myönnytykset merkitsevät on meidän tutustuttava varsinkin Kansain Liiton ohjesäännön pykälisiin 16 ja 17. Niiden sisältö on seuraava:

§ 16. Jos Kansain Liiton jäsen ryhtyy sotaan vastoin sitoumuksia, jotka sisältyvät pykälisiin 12, 13 tai 15, niin tämän jäsenen katsotaan ryhtyneen sotaan Kansain Liiton kaikkia muita jäseniä vastaan. Liiton muut jäsenet velvotetaan heti katkaisemaan kaikki kauppa- ja finanssisuhteensa sen kanssa, kieltämään kaikki suhteet kansalaistensa ja ohjesääntöä rikkoneen valtion kansalaisten välillä, ja katkaisemaan kaikki finansi-, kauppa ja persoonalliset suhteet tuon valtion kansalaisten ja jokaisen muun valtion kansalaisten välillä riippumatta siitä, onko se Kansain Liiton jäsen vai eikö.

Tällaisessa tapauksessa on Kansain Liiton Neuvoston velvollisuus tehdä asianosaisille eri hallituksille ehdotus sen maa-, meri- ja ilmavoiman määrällisestä kokoonpanosta, jolla Liiton jäsenet ottavat osaa aseellisiin voimiin, joiden tehtävänä on ylläpitää kunnioitusta Kansain Liiton velvoituksia kohtaan.

Sitäpaitsi sitoutuvat Liiton jäsenet tukemaan toinen toisiaan niiden taloudellisten ja finanssitoimenpiteiden käytäntöön panossa, joi-

hin tämän pykälän nojalla on ryhdyttävä, supistaakseen minimiin niistä mahdollisesti johtuvat tappiot. Samoin osottavat ne keskinäistä tukea vastustaakseen jokaista toimenpidettä, jonka ohjesääntöä rikkonut valtio tähtää jotakuta vastaan niistä. Ne (jäsenet) hyväksyvät välttämättömiä päätöksiä helpottaakseen alueidensa kautta kulkua Liiton jokaisen jäsenen voimille, jotka ottavat osaa yhteiseen toimintaan kunnioituksen ylläpitämiseksi Liiton velvoituksia kohtaan.

Liitosta voidaan erottaa jokainen jäsen, joka tekee itsensä syyppäksi jonkun ohjesäännöstä johtuvan velvollisuuden rikkomiseen. Erottamispäätös tehdään kaikkien muiden Liiton Neuvostossa edustettujen Liiton jäsenten äänillä.

§ 17. Jos syntyy riita kahden valtion välillä, joista toinen on Kansain Liiton jäsen tai joista kumpikaan ei kuulu siihen, kutsutaan Liitosta sivussa oleva valtio tai valtiot alistumaan sitoumuksiin, jotka ovat sen jäsenillä, tarkoituksena riidan ratkaiseminen ehdoilla, jotka Neuvosto tunnustaa oikeuden mukaisiksi. Siinä tapauksessa, että kutsu tulee hyväksytyksi, sovelletaan §§:n 12—16 määräyksiä noudattamalla muutoksia, jotka Neuvosto katsoo välttämättömiksi.

Kun kutsu on lähetetty, ryhtyy Neuvosto tutkimaan riidan yksityiskohtia ja ehdottaa sellaista toimenpidettä, mikä siitä näyttää parhaimmalta ja tehokkaimmalta kyseessä olevassa tapauksessa.

Jos kutsun saanut valtio, kieltäytyen ottamasta päälle Liiton jäsenen velvollisuuksia riidan ratkaisemiseksi, turvautuu sotaan Liiton jäsentä vastaan, niin sovelletaan siihen nähden 16 §:n määräyksiä.

Jos molemmat puolet kieltäytyvät ottamasta päälle Liiton jäsenen

velvollisuuksia riidan ratkaisemiseksi niin Neuvosto voi ryhtyä kaikkiin toimenpiteisiin ja tehdä kaikkia ehdotuksia, jotka saattavat estää vihamieliset toiminnot ja johtaa riidan ratkaisuun.

§§:ssä 12, 13 ja 15 määritellään valtioiden ja Kansain Liiton välillä syntyneiden riitakysymysten ratkaisukeinot.

Toveri Radek selvittelee §§:n 16 ja 17 merkitystä näin:

Näillä pykälillä on merkitystä siinä tapauksessa, että Saksa ryhtyisi sotaan jotain naapuriaan vastaan samoin kuin siinä tapauksessa, jos sotaan ryhtyisi SSSR.

Saksa luopuu itsenäisesti ratkaisemasta, onko sen elettävä sovussa naapuriensa kanssa vaiko sodittava niitä vastaan. Se alistaa politiikkansa Kansain Liiton määrättäväksi. Eräät saksalaiset poliitikot selittävät, että Saksa ei nyt kykene sotaan käymään eikä se siis luovu mistään realistisesta oikeudesta; jos Saksa lähi-aikana alkaisi sodan, niin Entente olisi sitä vastassa riippumatta siitä, onko Saksa Liiton jäsen tai ei.

Kysymys ei ole näin yksinkertainen. Jos Saksa ryhtyisi sotaan olematta Liiton jäsen, niin mailman yleisen mielipiteen edessä olisi vain se tosiasia, että Versaillesin sopimus on pakottanut Saksan ase kädessä puolustamaan oikeuksiaan. Saksaa vastaan nousisivat vain ne valtat, joiden edut vaativat Versaillesin sopimuksen säilyttämistä.

Toisin on asia, kun Saksa vapaaehtoisesti allekirjottaa kansainvälisen sopimuksen, jolla se luopuu oikeudesta puolustaa etujaan ase kädessä. Samoin kuin aikaisemmin eivät monet käsittäneet sitä moraalista merkitystä, mikä oli Saksan takaaman Belgian puolueettomuuden rikkomisella, samoin ei nyt käsitetä, että kansainvälisen sopimuksen rikkominen Saksan puolelta tekee sen vihollisille mahdolliseksi niiden maiden pikuporvariston mobilisoimisen, joiden edut eivät välittömästi vaadi tappele-

maan Saksaa vastaan. Suostuessaan yhtymään Kansain Liittoon, Saksa joko aikoo vakavasti luopua puolustamasta oikeuksiaan ase kädessä taikka aikoo hyväksyä tuon sitoumuksen vain voittaakseen aikaa.

Olemme vakuutettu siitä, että Saksassa ei ole ainoatakaan poliittista toimihenkilöä, joka uskoisi että Saksa voi aseita käyttämättä selvittää tilanteesta, jossa se nyt on. Sentähden pidämme mitä kevytmielisimpänä tekona Saksan liittymistä Kansain Liittoon ja pykälien 12, 13 ja 15, puhumattakaan pykälästä 16, hyväksymistä sen puolelta. Saksan poliitikot toivovat, että ennenkuin Saksa tulee kykeneväksi ase kädessä puolustamaan etujaan, on Kansain Liitto jo hajonnut. Sitä ei kuitenkaan kukaan voi tietää, ja se on vain lohdutus niille, jotka tuntevat tekevänsä virheen, mutta tuudittelevat itseään toiveella, etteivät he joudu virheestä maksamaan.

Mutta Saksa allekirjottaa myöskin pykälän 17, joka määrää Saksan velvollisuudet siinä tapauksessa, että Kansain Liittoon kuulumaton valtio kieltäytyy alistumasta Kansain Liiton päätöksiin. Se saattaa asettaa Saksan sen välttämättömyyden eteen, että sen, Kansain Liiton määräyksestä, on otettava osaa yrityksiin, jotka on suunnattu SSSR:ää vastaan. Kun tästä on puhe, niin Saksan poliitikot usein sanovat, että § 17 ei muuta mitään faktillisessa tilanteessa. Saksa on riisuttu aseista. Siksi ei mikään Kansain Liiton päätös voi pakottaa Saksaa ottamaan osaa sotatoimintaan SSSR:ää vastaan. Ja mitä tulee Saksan alueen, Saksan rautateiden käyttämiseen sotaväen ja aseiden kuljettamiseen SSSR:ää vastaan, niin Saksa ei kykene vastustamaan tällaisia Ententen päätöksiä siinäkään tapauksessa etteiliity Kansain Liittoon. Samoin kysymyksessä SSSR:n blokadista voi Entente pakottaa Saksan alistumaan tahtonsa; Englannin laivat ovat herrona Itämerellä, Ranska on herrana Puo-

lassa, ja voivat siis katkaista yhteyden. Tällaiset argumentit ovat kuitenkin perin keuhkoja. Jos Saksa ei olisi Kansain Liiton jäsen täytyisi Ententen väkivallalla pakottaa Saksa alistumaan tahtoonsa, sen täytyisi polkea jalkoihinsa Saksan puolueettomuus. Ja tällainen Ententen teko kohtaisi vastustusta Saksan väestön taholta, eikä Ententellä olisi toimintavapautta vaikkei Saksa asevoimin kykenisikään vastustamaan Englannin väkivaltaa. Eikähän ole kysymys transportista ilmojen kautta, vaan poliittisen selkäpuolen luomisesta Ententelle. Siksi tahtoo Entente saada Saksan yhtymään Kansain Liittoon. Ellei Entente ymmärtäisi näiden sitoumusten tavatonta merkitystä ei se niin sitkeästi yrittäisi saada Kansain Liittoon samaista Saksaa, jota se ei siihen millään päästänyt v. 1919.

Liittyessään Kansain Liittoon osoittaa Saksan hallitus Ententelle olevansa halukas työskentelemään sen kanssa käsi kädessä. Saksan hallitus pyrkii siten jouduttamaan Reinin alueiden vapauttamista ja saamaan lainoja. Mutta samalla Saksan hallitus on pakotettu mukautumaan Englannin maailmanpolitiikkaan. Astuessaan Kansain Liittoon, allekirjottaessaan §§ 16 ja 17 Saksa siirtyy johtavien kapitalististen valtojen puolelle, yhtyy voittaja-valtojen rintamaan. §§ 16 ja 17 hyväksyminen merkitsee sitä, että Saksan hallitus ottaa itselleen ainakin velvollisuuden luoda luja selkäpuoli Ententelle siinä tapauksessa, että tämä hyökkää SSSR:n kimppuun. Se ei tiedä sitä että Saksan hallitus katkaisisi suhteet SSSR:n kanssa—ei sitä ole tehnyt Englantikaan.

Näin toveri Radek.

Puolueemme pää-äänenkannattaja „Pravda“ kirjottaa:

Jo Lontoon konferenssi riisti Ranskalta reparatsioonikysymyksen, joka oli sille keinona Saksan kiristämiseksi, siirsi sen englantilaisten ja amerikalaiden pankkiirien käsiin,

jotka saivat ratkaisevan vaikutusvallan Saksan valtionpankkiin, Saksan rautateihin, valtion budjettiin, lyhyesti: koko Saksan talouteen. Suurin vaikutusvalta keskittyi amerikalaisen pääoman käsiin... Viime vuoden Lontoon kompromissi merkitsi Englannin vaikutuksen tavatonta lisääntymistä Saksan politiikkaan.

Locarno täydentää Lontoon kompromissin. Locarnon sipimus merkitsee, että Saksa menee pitemmälle kuin Versaillesin sopimuksen sitoumukset ja vapaaehtoisesti toistaa luopumisensa Elsass-Lothringista. Se luovuttaa vapaaehtoisesti Englannin käsiin ratkaisuvallan kysymyksessä Saksan menettelystä Ranskan suhteen ja siten lisää omaa ja Ranskan riippuvaisuutta Englannista. Kysymyksissä, jotka tietoisesti jätettiin Locarnossa ratkaisematta, kysymyksissä Ranskan valtaamien Saksan alueiden puhdistamisesta on Saksa täysin riippuvainen Englannista ja on siksi yrittävä ansaita Englannin sympatiat. Se tekee Saksan Kansain Liitossa Englannin politiikan sekundantiksi. Englantilaisten lupailut korjata tulevaisuudessa Saksan rajoja idässä vain kärjistävät Saksan suhteita Ranskan ja Puolan kanssa ja tekevät Saksan yhä enemmän riippuvaiseksi Englannin tuesta.

Locarno merkitsee Saksan vapaaehtoista polvistumista Englannin edessä. Se tekee Saksasta Englannin politiikan pelinappulan. Locarno ei merkitse Rapallon sopimuksen (v. 1922 SSSR:n ja Saksan välillä tehty sopimus) muodollista rikkomista, mutta kyllä tietä, jolla tuskin käy mahdolliseksi Rapallon politiikan jatkaminen.

Maailmanpolitiikan kannalta merkitsee Locarno ennen kaikkea Saksan alistumista Englannin tahtoon ei ainoastaan suhteessa SSSR:ään, vaan myöskin suhteessa läheiseen ja kaukaiseen Itään ja suhteessa Ranskaan. Englannista tulee Ranskan ja Saksan suhteiden säännostelijä, ja toistaiseksi

päästämättä Ranskaa ja Saksaa tap-
lepemaan keskenään Englanti samalla
visusti valvoo, ettei pääse tapahtu-
maan Ranskan ja Saksan lähenty-
minen, joka saattaisi olla manner-
maaliiton alkuna Englantia vastaan.
Tässä mielessä merkitsee Locarno

Ranskan hegemonian täydellisen lik-
vidoimisen alkua porvarillisessa Euro-
passa. Arvioipa Locarnon merkitystä
miltä puolelta tahansa, on se Englannil-
le suuri voitto, joka verhotaan pasifis-
min lipulla, mutta joka sisältää run-
saasti tulevien konfliktien siemeniä.

„Konna on konna“.

Ruotsin „yleinen mielipide“ ei ole ollut
eikä ole Suomelle suopea. Huolimatta
historiallisista muistoista, niin kuin
niitä isänmaalliset väärentäjät kummal-
lakin puolen Pohjanlahden ovatkin rekla-
moineet, ja huolimatta siitä että kirjallinen
kulttuuri on ollut ja on aika suuressa
määrässä yhteinen, ovat välit pysyneet
kylmänä. Osaksi on siihen antanut aihetta
Suomen ruotsinmielisten antama nurja
kuva suomalaisesta «rodusta» — josta
heistä kyllä suuri osa on kotoisin — mutta
on tuolla nurjuudella riittävästi todellista-
kin pohjaa. Suomen ja Ruotsin kapitalis-
tit ovat kilpailijoita mailman markkinoilla
(länsimaiden puutavaramarkkinoilla ja
Venäjän markkinoilla), kun sen sijaan
nämä maat voivat antaa toisilleen verrat-
tain vähän. Ruotsin työväelle esitettiin
aikoinaan brantingilaisen sosialidemokra-
tian taholta Suomen «veljespuolue» äkki-
jyrkkänä penikkatautisena, joka v. 1918
vielä asettui «edesvastuuttoman» kapinan
johtoon. Luokkasodan raakuus kauhis-
tutti ruotsalaisia; esittiväthän useat hei-
dän porvarilliset silminnäkijänsä sekä
punaset että valkoiset samanlaisina «raa-
kalaisina». «Itsenäisen» Suomen ulkopo-
liitiikan näkivät ruotsalaiset provokateori-
sena Venäjään nähden ja halusivat pysyä
siitä erillään. Olivathan suomalaiset akti-
vistit mailmansodan aikana tehokkaasti
auttaneet militaristista hovikoplaa pro-
vosoimaan sotaa Saksan puolesta Venäjää
vastaan, mikä oli tuiki vastenmielinen
ajatus suurelle osalle Ruotsin porvaristoa-
kin, puhumattakaan pikkuporvareista, ta-
lonpojista ja työväestä. Suomen puolella

on kylmäkiskoisuus jopa vihakin ruotsa-
laisuutta kohtaan elänyt voimakkaana
jälkimaininkina Suomen suomalaisen kan-
san kansallisuus- ja luokkataistelusta
ruotsalaista ylimystöä — byrokratiaa ja
aristokratiaa vastaan. Tuota vasten-
mielisyyttä edustaa nykyisin räikeinnä
maalaisliitto.

Mutta mailmassa on voimia, joiden
edut vaativat Suomen ja Ruotsin «lähen-
tämistä». Paitsi kummankin maan suur-
riistäjiä ja militaristeja, jotka pyrkivät
edelleen kehittämään liittoaan, on varsin-
kin Englannin imperialisteilla vahvana
pyrkimyksenä käyttää molempia kansoja
tykinruokana hankkimassaan sodassa
SSSR vastaan. Sitä varten on varsinkin
parina viime vuonna pantu liikkeelle vah-
voja voimia vastenmielisyyden hälvettä-
miseksi ja sotaliiton aatteelliseksi val-
mistamiseksi. Jouluna 1923 suositti Ruot-
sin ulkoministeri Hederstjerna julkisessa
puheessa tuollaista liittoa, mutta nostatti
vastaansa niin voimakkaan mielipiteen,
että sai erota. Sen jälkeen on sitä aatosta
kehitetty varovammin. Kaikenlaista «kult-
tuuri-lähentämistä» on yritetty. Kirjaili-
jat, laulajat, kunnallismiehet, asutusvir-
kailijat, suojeluskuntalaiset lottineen jne
ovat vierailleet vuoroon kummassakin
maassa. Ruotsin laivasto kävi toissa ke-
sänä Ruotsinsalmen tappelun vuosipäi-
vänä Helsingissä, ollen juhllilla vahva ve-
näläisvastainen sävy. Ja niin oli päästy
niin pitkälle, että viime kesäkuussa saat-
toi Valko-Suomen presidentti käydä vie-
railulla Tukholmassa, ja Ruotsin kunin-
gasta juhliittiin Suomessa.

Ruotsin sos. dem. puolue, jonka hallituksen päämies Sandler jo alkuvuodesta oli valtuuston suomalaisille toimeenpanemassa juhlassa Tukholman kaupungintalon kultaissäälissä puhunut kauniita sanoja, tervehti hallituksensa kautta presidentti Relanderia kohteliaasti, ja vain kommunistinen puolue sanoi Ruotsin kansalle totuuden lahtarimaan päämiehestä. Kirjotuksessa «Konna on konna» lausui toverilehti «Politiken» selvät sanat. Seuraus: Suomen ministeri, lahtari professori Verner Söderhjelm kiiruhti s. d. ulkoministerin luo ja pian nostettiin lehden vastaavaa, tov. Ivar Engcrantzia vastaan kanne, joka päättyi langettavaan tuomioon — 4 kuukautta vankilaa.

Tov. E: n puolustuspöytä Tukholman raastuvanoikeudessa heinäk. 28 p. on nyttemmin ilmestynyt kirjaseinä nimellä «Konna on konna. Selostus valkosuomalaisista työläisten murhaajista». Kirjaseinä kansilehdessä on kuvattuna «Suomen Sosialidemokraatin» numero vltta 1918, jossa on sivun täysi murhattujen työläisten kuolinilmoituksia ja lahtari presidentin kuva. Kirjottaja huomauttaa ensin, kuinka yl. syyttäjä on jättänyt syyttämättä paria muuta lehteä — joiden kirjoitukset Relanderin visiitin johdosta samalla julaistaan — puhumattakaan siitä, että yl. syyttäjä ei ole katsonut olevan aihetta nostaa syytettyä räikeimmistä Venäjää vastaan kohdistetuista lehtikirjoituksista. Osottaa siten kuinka kanne on aiheutunut Suomen lähettilään käynnistä ulkoministerin luona. «Olen tähän asti luullut, että Sandlerin ministeristö on ruotsalainen hallitus, mutta nyt osottautuu, että se on valko-Suomen terrori- ja haudanhäpäisijäkommennon kuuliainen välikappale», sanoo syytetty ja lisää, että lehti kirjottaessaan presidentti Relanderista on noudattanut ohjetta, että «on sanottava kissaa kissaksi ja konnaa konnaksi». Todistaa sitten että Suomen valkokomento on «lahtarihallintaa» ja „haudanhäpäisijäkulutturia”. Suuresta valikoimasta todistuksia ottaa syytetty muutamia:

Kirjailijatar Marika Stjernstedt kirjotti 1918, jolloin Ruotsin porvarislehdissä heikot vertatippuvissa kuvauksissa Suomen «punarosvoista», että Suomen kumous «on

osa mailmanliikkeestä, joka väijäämättömästi kulkee tietään eri muodoissa eri tahoilla». — «Emme saa jättää huomioon ottamatta, että Suomen vallankumous kuitenkin oli saman hengen lapsi, jota me — tarkoitan me demokraatit ja sosialidemokraatit — tunnustamme, ja että sitä vastaan taisteleva preussilaishallitus Saksan panssaroidulla avulla tuskin voi olla muuta kuin Suomen myymistä taantumukselle».

Sitten siteerataan Kokkolan sotilaspäällikön R. v. Kraemerin julistus, jossa käsketään jääkärien ym. uhkaamisesta, jos ei syyllistä tavata, telottamaan kolme «vihamielisyydestä isänmaallista liikettä kohtaan tunnettua henkilöä». Esitetään myös kamariherra Linderin kirjoitus valkoisen terrorin johdosta toukok. 1918. Suomalaisille vähemmän tunnetut ovat ruotsalaisten porvarien todistukset valkoisesta terroristista. Esim. Axel Westberg kirjotti toukok. 1918 Ruotsin oikeistolehdessä kuinka esim. Vesilahdella tuotiin kolmisenkymmentä punavankia, jotka lahtarit tarjosivat ruotsalaisten ammuttaviksi ilman muuta. Ruotsalainen on muutamain kasvoissa näkevinään «rikollisenleiman», mutta suurin osa oli «hyväntahtoisia talonpoikia», poikia ja tyttöjä. «Ei mitään kunnollista tutkintoa — pelkkä telotus». — «Sota on päättynyt. Ihmismetsästys alkaa».

Vastaaja esittää lukuisia todistuksia lahtarien summittaisesta terroristista ja vankileirien todistetuista kauhuista ruotsalaisten silminnäkijäin mukaan. «Svenska Dagbladetin» kirjeenvaihtaja Ernst Klein kuvaa muutamia pöyristyttäviä tapauksia: «Kauheita näytelmiä on myös esitetty Tampereella ja Viipurissa. Kummassakaan tilaisuudessa ei yhdenkään ruotsalaisen sanomalehtimiehen sallittu olla läsnä, mutta monen silminnäkijän kuvaukset itse paikalta... ovat antaneet minun mielikuvituksissa elää kaubunäkyjä... Itse näin Tampereella vielä toisella viikolla valtauksen jälkeen miltei päivittäin teloituksia... Joukkotelotukset Tampereella, jotka useimmiten toimitettiin keskellä päivää ja kaupungin keskellä (rautatien tavara-aseman luona) olivat epäilemättä hirveä barhaote... Näitä teloituksia ei toimitettu sillä anka-

ralla ja kauhua herättävällä vakavuudella, jota rankaisevan lain on noudatettava, vaan muistuttivat ne enemmän raivoavan voittajan kosta vihollista vastaan, jonka sitkeä vastarinta on herättänyt hänen raivonsa.

Eräs ruotsalainen kertoo esikuntapäällikön Thesleffin sanoneen hänelle: «Punaset käyvät kuoloon kuni sankarit». Ja itse lausuu hän inhonsa valkoisia kohtaan: «Se oli epäilemättä turvattomain joukko-teurastusta, usein ilman oikeudenkäynnin ulkonäköäkään». Ruotsin nykyinen sisäministeri, G. Möller lausui myös «Sosialdemokratienissa» tuomion lahtareille. Vastakohtana esittää kirjottaja punasen hallituksen määräykset vankien kohtelusta ja esimerkkejä punasten ritarillisuudesta.

Sitten on puolustuskirjotuksessa erään suomalaisen työmiehen kirje, jossa selostetaan, mikä on miehiään presidentti Relander: lahtari ja sen hallituspuolueen jäsen, joka 1923 raivosi työväenjärjestöjä ja lehtiä vastaan, kuten G. Brantingin kirjasta lähemmin selviää. Vastaaaja lausuu, että hän ei odota vapauttavaa tuo-

miota, sillä hän tuntee hyvin tuomioistuimen luokkaluonteen. «Ruotsin porvariluokka ja Suomen roistonteoilla hallitseva luokka tuomitsee nyt Ruotsin sos. dem. hallituksen välityksellä «F. D. Politiken» siitä, että se on uskaltanut tuoda julki Ruotsin työväenluokan vastenmielisyyden ja inhon sitä herraa vastaan, joka Suomen verisen porvariluokan etumaisena edustajana kävi luokkaveljiensä vieraana Tukholmassa mm. neuvottelemassa paraasta tavasta masentaa Ruotsin ja Suomen työläisten vapaustaistelua».

Ja lopuksi osottaa tov. Engcrantz, missä on Suomen ja Ruotsin kansainvälinen läheneminen: «Solidarisuus Suomen ja Ruotsin työväenluokan kesken on pysyvä ja ilmenevä elävänä tekona, huolimatta tuomioistuimista ja vankiloista, jotka eivät estä meitä vallankumouksellia sitkeällä, tarmokkaalla, koskaan herpaantumattomalla taistelulla työskentelemästä kapitalistivallan kukistamiseksi koko maailmassa. Eläköön Suomen kiusattu ja sorrettu, mutta yhä taisteleva työväenluokka!»

S.

Suurlakko v. 1905 Suomessa.

Työväenliike tienhaarassa.

Kommunistin heinä-elokuun numerossa tov. Yrjö Sirola alkaa kirjoituksensa „Vuosi 1905 Suomessa“ seuraavalla johdatuksella aineeseensa: „Suomessa ilmenivät vallankumousvuoden tapaukset koko joukon toisissa merkeissä kuin Venäjällä. Samaa tsaaria vastaan taistelu kyllä kohdistui, mutta erilaiselta pohjalta, erilaisin taistelutavoin ja työväelle myös erilaisin opetuksin. V. 1917-18 vasta räikeästi ilmeni kuinka erilaisesti läksyt oli opittu: Venäjällä voittoisa proletarinen vallankumous, Suomessa murhaava tappio, ja vasta sen jälkeen tuli Suomen työväelle tarve saada puolue, joka alkaisi opetella sitä, mitä tov. Lenin jo ennen v. 1905 piti Venäjän työväen silmään edessä kirkkaana. Sitä kuinka marxilainen vallankumouksen oppi ei Suomessa sel-

vinnyt v:n 1905 kokemuksista, olisi tarkoitus selostaa seuraavassa».

Selostaessa historiaa sen lisäksi, että kerrotaan, **kuinka** se ja se tapahtui, „**kuinka** erilailla läksyt opittiin“, „**kuinka** marxilainen vallankumouksen oppi ei selvinnyt“ jne, on tärkeätä, on välttämätöntä myös selittää esitettyjen tapauksien, historian kulun syyt, vastata kysymykseen: **miksi** erilailla opittiin, **miksi** ei selvinnyt marxilainen vallankumouksen oppi Suomessa v:n 1905 kokemuksista jne., ja nämä kysymykset on asetettava heti alunpitäen mainittujen kuinka-kysymysten rinnalle. Miksi? Siksi, että historiasta opittaisiin; ja proletariaatti haluaa siitä oppia eikä huvikseen lukea.

Lainatessani tov. Sirolan johdatuksen, en ole sitä kuitenkaan tehnyt siinä mielessä, että yhtyisin kaikkiin siinä esitettyihin ajatuksiin. Niinpä mielestäni hänen

väitteensä, että vasta v:n 1917-18 murhaavan tappion jälkeen Suomen työväelle tuli tarve saada puolue, joka alkaisi opetella jne., on pelkkä väite, vailla pohjaa ja lisäksi mitä kömpelömmiin lausuttu, mitä tulee siinä annettuun käsitykseen vallankumouksellisesta puolueesta opettelevana. Kyllä Suomen työväellä oli jo paljon aikaisemmin ollut tällaisen puolueen tarve, eikä sen syntyminen tarpeen puutteesta ollut jäänyt näin myöhäseen, vaan muista syistä, jotka on tutkittava ja selvitettävä. Vallankumouksellinen puolue, paremmin ei syntyessään kuin sen jälkeenkään kulje eikä saa kulkea työväenjoukkoihin nähden niiden häntäpäässä ja talutettava, vaan päinvastoin se syntyy työväen tietoisimman, verrattain pienilukuisen etujoukon ponnistuksista nimenomaan työväen suurten joukkojen johdattamiseksi vallankumouksen tielle ja sillä tiellä niitä sitten johtakseen, eteenpäin viedäkseen, ja liittäen riveihinsä sen kuluessa yhä uusia ja uusia etujoukkoon nousseita työläisiä. Tämä tietoinen työväen etujoukko ei kysy, joko nyt työväessä on tai ei ole syntynyt vallankumouksellisen työväenpuolueen tarve, se ei odota sellaisen tarpeen työväessä yleensä ilmoille puhkeamista, vaan luo puolueen, (tai ei-vallankumouksellisessa puolueessa muodosti vallankumouksellisen siiven), nimenomaan mm. myös osottaakseen, opettaakseen työläisille tällaisen puolueen tarpeen, herättääkseen työläisissä sen tarpeen tuntemisen ja tunnustamisen. Kysymys ei siis ole siitä, oliko vai eikö ollut Suomen työväellä vallankumouksellisen puolueen tarvetta vaan siitä, miksi sitä eivät ne luoneet, jotka kulkivat Suomen työväen etunenässä, muodostivat sen etujoukon ja johdon?

Niiden kysymysten selvittämiseksi, jotka 1905:n tapaukset ja sen jälkeinen Suomen työväenliikkeen kehitys meille asettaa, joista kysymyksistä tärkeimmät on yllä esitetty, on välttämätöntä luoda edes lyhytkään katsaus luokkasuhteisiin Suomessa mainittuna ajanjaksona. Mitä ne osoittavat?

Ensiksikin, että Suomi oli edellisen vuosisadan jälkipuoliskolla, varsinkin sen viime vuosikymmenillä ja vuosisadan

vaihteessa kehittynyt tyyppiliseksi kapitalistiseksi maaksi, jossa kapitalismille ominaiset luokkavastakohtat esiintyivät jo kaikessa selvytydessään, ja kuten tavallisesti kapitalismin tällä nousuasteella, mitä räikeimmässä muodossaan. Palkkaköyhälistö laskettiin jo sadoissa tuhansissa ja sen kehittynein osa, teollisuusköyhälistökin, nousi jo sadan tuhannen korville. joka maan vaille kolmeen miljoonaan asukkaaseen suhtaudettuna ei suinkaan ole enään mikään vähäpätöinen tekijä. Syytä, joka edellä mainittiin, ja lisäksi siitä, että maassa sen suomenkielisen rahvaan ja etupäässä ruotsinkielisen vallassäädyn välillä oli kehittynyt vuosisatainen jyrkkä ristiriita, oli Suomen palkkaköyhälistöllä sangen voimakas vastomainen luokkaviha kaikkia herroja, se on, myös nousevaa porvaristoakin vastaan. Luokkarajoja eivät yleensä työväen keskuudessa hämmäntäneet mitkään vaikutusvaltaiseksi kehittyneen työväen kermaakerroksen, sen aineellisesta asemasta johtuneet sovittelupyrykimyksetkään, sillä Suomessa ei tällaista yhteen ryhmittynyttä työväen „aatelia“ ollut vielä juuri nimeksikään syntynyt. Suomen työväenliike sentähden jo aivan alkuvuosinaan ja verrattain helposti, se on, ilman kipuja sen omassa keskuudessa, vapautuikin niistä muutamista porvaris - herroista, jotka siihen olivat alussa yhtyneet ja sitä johtaneetkin, vapautui yhteydestään porvarien nk. vapaamielisiin puuhailuihin nähden ja alkoi kulkea itsenäisenä liikkeenä, puhtaasti köyhälistöläisillä jalollaan. Tämä Suomen työväenliikkeen jo varhainen itsenäisyys ja köyhälistöläisluokkaluonne se sitten eniten Suomen porvareita sapettikin, niin ennen suurlakkoa kuin sen aikana ja vielä sen jälkeenkään. Tässä suhteessa Suomen työväki tarjosi otollisen maaperän ja hyvää ainesta vallankumouksellisen puolueen muodostamiseksi, sellaisen synnyttämiseksi, ja verrattuna Venäjän työväkeen samoilta ajoilta ainakin yhtä hyvin ellei paremminkin.

Mitä luokkasuhteisiin maataloudessa ja maaseudulla tulee oli niissäkin nousevan kapitalismin vaikutuksesta, varsinkin viime vuosisadan toisella puoliskolla ja

tämän vuosisadan alussa tapahtunut syvälle käypä, suuremmin muutos-Kapitalismin tällä asteella edelliseltä ja sitä alkuperäisemmältä talousjärjestelmältä perimänsä torppari-, lampuoti-, muonamieslaitos kasvoi ja laajeni tavattomasti ja ristiriita näiden riippuvaisten ja suureksi osaksi vähämaisten torpparien lampuotien ja mäkitupalaisten sekä niiden riistäjien, kartanoherrain ja manttaali-porhojen välillä oli vuosi vuodelta kehittyneen yhä jyrkemmäksi. Samaan aikaan kasvoi maaseudun tilaton väestö vieläkin huikemmin. Sen taloudellinen asema kapitalismin jalkoihin joutuessa kehittyi mitä kurjimmaksi. Luokkaviha riistäjiä ja yleensä kaikkia herroja vastaan iskee syvästi juurensa tämän yli parisataatuhantisen maalais-puoliproletariaatin ja proletariaatin joukoissa. Yhteiskunnallisessa ja poliittisessa tietoisuudessa se tietysti on vielä sangen pimeätä väkeä, paljon alemmalla asteella kaupunkiköyhälistöä. Mutta että siitä vallankumouksellisen puolueen johtama työväki olisi saanut itselleen Suomessa tarvitsemansa voimakkaan liittolaisen, jonka kanssa ja johtajana työväki olisi ehdottomasti muodostanut Suomessa ylivoimaisen enemmistön, siitä löytyy Suomen luokkataistelun historiasta useitakin todistuksia. Niistä mainittakoon vain muutama: torpparien lakot, torpparien mahtava, melkein maata käsittävä liike yleisine kokouksineen ym. ja aulius yhtyä työväen sosialidemokraattisen liikkeen kanssa, sen johdon alle; se tavattoman laaja kannatus, jota sosialidemokraattinen puolue vaaleissa, ja järjestöminnassaankin sai maalaisköyhälistön, torpparien ja muiden piene-läjiin puolelta osakseen.

Ja kun tarkastamme suhteita näiltä ajoilta työväerluokan vihollisten leirissä, niin ensimmäisenä tärkeänä seikkana havaitsemme, että porvareilla ei ollut yhtään puoluetta, joka olisi erikoisemmin nauttinut työväen tai edes edellämäinnittujen maalaisköyhälistöläisten ja pienviljelijäin luottamusta tai edes laajempaa kannatustakaan. Ruotsalainen puolue, „viikinkiläis“-aateliston, byrokraattien, raha- ja teollisuuskapitalistien puolue oli jo vuosi

kymmeniä ollut suomalaisen köyhän kansan vihaama ja kirooma.

Suomettelainen puolue, joka edellisen vuosisadan viimeisellä neljänneksellä oli taistelullaan „viikinkien“ kansallisen sortoa vastaan voittanut laakereita ja saavuttanut verrattain suuren kannatuksen rahvaankin keskuudessa, menetti sen muutamassa vuodessa bobrikoffilaisuusajalla, puolueen antautuessa venäläisen byrokraatian nöyräselkäksi aseeksi ja siten nousten itse valtion lihapatain ääreen, korkeapalkkaisuun virkoihin kansan niskoille, jolloin se pian byrokraattimaisella työkyvedellään, ahneudellaan ja täydellisellä kylmäkiskoisuudellaan työtätekevien luokkien suhteen osotti, että se oli samaa luuta kuin ruotsalaiset kartanoherrat, pankkiirit ja kaikenlaiset ruukinpatruunat. Nuorsuomalainen puolue oli vielä sekä liian nuori että vähäpätöinen, että se olisi ehtinyt voittaa suurempaa jalansijaa kansan syvien rivien keskuudessa. Lisäksi sen poliittinen ohjelma, se osa siitä, jonka kautta se joukkojen eteen astui, oli liian köyhä, jotta se olisi niitä laajemmin kiinnostanut. Painopisteensä siinä oli kysymys Suomen perustuslakien pyhydestä, „taistelu suomettelaisia isänmaankavaltajia vastaan“ suhteessa Venäjän tsaarivallan ja byrokraatian n. k. venäläistämispoliittikkaan. Aktiivisen vastarinnan puolueesta laajojen joukkojen kannatusta kilpailevana puolueena tuskin kannattaa mainitakaan. Sen olemassaolosta ja toiminnasta eivät monetkaan varsinaisesti mitään tietäneet ja jos tiesivät, kiinnittivät siihen huomiotaan vain sen verran, kuin oli kysymys taistelusta tsaarivallan pahimpia n. k. „suomisyöjiä“ vastaan, mitään muuta laajempaa poliittista merkitystä eivät sille yleensä työtätekevät joukot antaneet.

Kun verrataan tässä suhteessa tilannetta Suomessa tilanteeseen Venäjällä, niin heti huomamme kuinka paljon edullisempi se Suomessa vallankumoukselliselle työväenpuolueelle oli, voidakseen verrattain helposti ja nopeasti voittaa niin laajojen kaupunkilaistyöläisten kuin maalaisproletaarien ja muiden maaseudun vähäväkisten kannatuksen puolelleen. Venäjällä siitä nim. kilpailivat, kävivät

ankaraa taistelua keskenään vähintään kolme, myöhemmin neljäkin eri puoluetta: nim. bolshevikit, menshevikit, ess-errät ja työryhmäläiset, joilla kaikilla oli historiallisesti monivuotiset juurensa syvällä joukkojen keskuudessa, joten bolsheveikeilla oli kerrassaan jättiläisurakka jo yksin tältä suhteelta katsottuna. Suomen työväenliikkeessä eivät menshevistiset „kansallis-sosialistiset“ j. n. e. pyrkimykset olleet kristalloituneet puolueiksi ja niin ollen vallanneet työväen ja työtätekevien riveistä joukkoja varmoiksi kannattajikseen. Suomen työväki oli tässä suhteessa vielä eheä, jakamaton, ja vallankumouksellinen työväen puolue olisi joutunut voittamaan itselleen kannattajansa tästä yleisestä joukosta, eikä yhdeltä tai kahdelta hyvin järjestyneeltä ja toimivalta läheiseltä kilpailijalta.

Edellinen yleispiirteinen analyysi luokka- ja puoluesuhteista Suomessa riittänee osottamaan, että mitä niihin tulee, löytyi Suomessa jo tämän vuosisadan alussa mahdollisuudet ja edellytykset vallankumouksellisen työväenpuolueen syntymiselle ja, kuten niistä näkyy, useissa suhteissa paremmat kuin Venäjällä.

Mutta saadaksemme asiasta täyden vakuuden ei likimainkaan riitä että tarkastamme sitä vain luokkasuhteiden jne., s. o. „olevaisen“ kannalta, vaan on meidän sen lisäksi tarkastettava niiden historiallista „liikuntaa“, tutkittava osottiko Suomen työväki, osottivatko maaseudun mainitut väestökerrokset sitten tapausten kuluessa, luokkataisteluprosessin kuluessa mielialaa, pyrkimyksiä ja toimintaa, jolle vallankumouksellinen työväenpuolue olisi voinut nojautua ja rakentua? Mitä työväki ja maaseudun työ-

tätekevät vähäväkiset näissä suhteissa osottivat, on tarkastettava: 1) suhteessa Venäjän hallituksen suomalaisen sortopolitiikkaan sekä Venäjän sisäiseen vallankumousliikkeeseen, ja 2) suhteessa Suomen omaan yhteiskunnalliseen ja valtiolliseen järjestelmään, omiin vallassaoleviin luokkiin ja niiden pyrkimyksiin.

Taistelu tsaarihallituksen sortopolitiikkaa vastaan.

Ensiksikin, ja se lienee yleensä tunnettua ja tunnustettua — Suomen työväki, vieläpä maaseudunkin laajat väestökerrokset, verrattain hyvin tajusivat että se käänne Venäjän byrokraattien politiikassa Suomeen nähden, jota Bobrikoff lähetettiin toteuttamaan, merkitsi iskua, joka kohdistuen Suomen sisäiseen autonomiaan, Suomen kansan perustuslaillisiin itsehallinnollisiin oikeuksiin, sattuisi nimenomaan työtätekeviin luokkiin, antaisi niidenkin oikeuksille ja taistelulle tuhoisan kolauksen. Työväki olikin sen tähden valmis taistelemaan näitä kansallisia sortotoimenpiteitä vastaan, valmiimpi ja auliimpi kuin vallassaolevat luokat. Sitä todistavat monet tapaukset. Suuren adressin allekirjoittaneista oli valtava osa työläisiä ja maalaisraatajia. Mielenosoituskokoukset juuri työväki paisutti joukoillaan niin valtaviksi kuin ne vuosina 1902 — 05 kasvoivat. Asevelvollisuuslakot olisivat jääneet pelkäsi ilveilyksi, elleivät juuri työtätekevät väestökerrokset olisi antaneet niille valtavaa kannatusta, kuten ne niin eheästi tekivät.

Jatketaan.

«Ja proletariaatin diktatuurista, s. o. sorrettujen etujoukon järjestymistä valittavaksi luokaksi sortajain sortamiseksi, ei voi olla yksinkertaisesti tuloksena vain demokratian laajeneminen. Kansanvaltaisuuden valtavan laajenemisen mukana, joka kansanvaltaisuus ensi kerran muodostuu kansanvallaksi köyhille, kansanvallaksi kansalle eikä rikkaille, on proletariaatin

diktatuurista suerauksena joukko poikkeuksia vapaudesta mikäli on kysymys sortajista, riistäjistä, kapitalisteista. Heidät meidän on sorrettava, jotta voitaisiin vapauttaa ihmiskunta palkkaorjuudesta: heidän vastarintansa on murrettava voimalla —, ja on selvää että siellä, missä on sortamista, on myös väkivaltaa, ei ole vapautta, ei ole demokratiaa». — Lenin.

Suurlakko 1905 ja 1917 Loviisassa

Suuren maailman tapahtumat eivät suuresti vaikuta tähän pieneen kaupunkiin. Eihän tässä puukylässä ole edes mitään huomattavia liikelaitoksia. Elämä tässä kaupungissa oli miltei kuollutta vuoteen 1901, jolloin kaupunkiin valmistui kapearaitainen rautatie. Samalla rakennettiin Valkomiin myös ulkosatama. Tämä satama ja rautatie vaikuttivat siten, että paikkakunnalle alkoi kerääntyä suomenkielistä asutusta, ja se sai vähitellen paikkakunnan työläiset kiinnittämään huomiotaan työväenliikkeeseen, joka oli jo muualla liikekeskuksissa saanut jalansijaa. Vuonna 1903 tai 1904, sitä en tarkalleen muista, perustettiin Loviisaan työväenyhdistys. (Valkomissa se oli jo aikaisemmin toiminut). Mutta Loviisan työväenyhdistys nukahti muutaman kuukauden toimittuaan, ja vasta 1905, vähään ennen suurlakkoa, Valkomin työväestö herätti sen jälleen henkiin.

1905 marraskuun 1 p:nä oli Loviisan työväenyhdistys kutsunut jäsenensä kokoukseen. Tässä kokouksessa valittiin suurlakkokomitea. Lakkokomitea laati suurlakkajulistuksen, ja me pojat saimme tuon vaarallisen paperin levitettäväksemme. Samana yönä me tämän tärkeän paperin liistraillimme katujen kulmiin ja kaupungissa olevien työpaikkojen seinille. Kuvittelimme tehtävämme vähintään romaaneista lukemiemme intiaaniseikkailujen veroiseksi. Sinä yönä olikin koko kaupungin poliisivoima 8 miehen voimalla liikkeellä. Bobrikoffin poliisivormuissa kulkeva virkavalta se meitä hirvitti. Onnellisesti ilman erikoista seikkailua saimme aina paperin paikoilleen poliisin harmiksi.

Marraskuun 2 p:nä oli lakko määrätty alettavaksi ja kutsuttu kansalaiskokous kaupungin torille kello 9 ap. Saapuikin Valkomin työväestö punaisine lippuineen. Se oli ensimmäinen kerta kuin punalippu hulmuili Loviisan kaduilla. Torille kokoontui kaupungin rahvas ja porvaristo sankoin joukoin. Sinä päivänä sotkeutuvat aivan täydellisesti luokkakäsitteet, puheet joita pidettiin kohdistuivat etupäässä venäläistä sortoa vastaan. Päivän polttavin kysymys oli poistaa Bobrikoffin virkavalta, poliisimestari ja poliisit. Tämä suoritettiin isänmaallisuuden ylevässä hengessä, siten että se onneton poliisiraukka joka ei ollut kerennyt luitaan korjata ennen kansan kostavaa kättä, otettiin kortteeristaan eli mistä hänet tavattiin ja ilman muuta, vaimon ja lasten itkiessä, joko perheineen tai yksin, paiskattiin sontakärryihin, herras-huligaanien sykiessä silmille, vihellellä ja kukkopillillä soitellen saatettiin kaupungin tulin ulkopuolelle, jossa kuorma lossattiin

ja lausuttiin häätötuomio ettei enää milloinkaan saa jaloillaan tahrata tätä Loviisan isänmaallista kamaraa. Marraskuun 3 p:nä oli jälleen kansalaiskokous kauppatorilla. Tässä kokouksessa olivat jo yhteiskunnalliset kysymykset etualalla. Helsingistä oli saapunut sos-dem. puhuja, joka selosti mihin työväestö pyrkii tämän suurlakon kautta ja mitä porvaristo ajaa takaa. Tämä puhuja sotki koko kaupunkimme rauhalliseen sovun. Ruotsikot porooni Boornin johtamina ajattelivat valata poliisilaitoksen, joka oli edellisen päivän kokouksen päätöksellä joutunut porvareista ja työläisistä valittujen järjestysmiesten huostaan. Saman päivän illaksi olivat porvarit kutsuneet oman kokouksensa Palokunnan talolle, olivat kutsuneet sinne myös maaseudun talonjussit, joita oli saapunut lukuisa joukko. Mitään erikoisempaa ei kuitenkaan tänä päivänä tapahtunut. Mutta seuraavana päivänä ilmestyi kaduille miehiä, joilla oli valkoiset nauhat hihassaan. Eivät kuitenkaan kerinneet kauan yksin herastella nauhoineen ennenkuin ilmestyi myös miehiä, joilla oli punaiset nauhat. Sähköä tuntui olevan ilmassa. Aseita ei kuitenkaan kummaltakaan puolelta ilmaantunut. Yleisö odotti hermostuneesti punaisten ja valkoisten yhteenottoa, mutta suurlakon lopettaminen esti tilanteen pitemmälle kärjistymästä. Ja suurlakon jälkeen palattiin jälleen rauhalliseen elämään. Työväenyhdistyksen jäsenmäärä kasvoi suurlakon jälkeen moninkertaiseksi.

Suurlakko 1917. Marraskuun 14 p:nä 1917, jolloin työväen pääneuvosto julisti suurlakon, sai suurlakko aivan toisen luonteen kuin 1905. Paikkakunnan porvaristo asettui nyt aivan poikkitelein lakkokomitean päätöksiin nähden. Oivat tehneet keskenään sopimuksen etteivät sulje liikkeitään. Kun allekirjoittanut lakkovahtien kanssa pakoitti liikkeen sulkemaan, avaan-tui se jälleen sitä mukaan kun toista suljettiin. Tätä menoa kesti koko päivän eikä s.lti saatu pysymään liikkeitä kiinni. Illalla ilmestyi jälleen kuten 1905 valkonauhaisia talonjusseja ja herrasrotkijä kaduille. Valtasivat puhelinkeskuksen ja poliisikamarin, sekä seuraavana päivänä oli kaikkien puotien ovet vieläpä ikkunatkin auki. Lahtarikaartin kokous Seurahuoneella teki päätöksen lakkokomitean ja työväenjärjestysmiesten vangitsemisesta, jos työväestö pakottaa liikkeitä sulkemaan. Työväen lähetystö kävi kaupungin isien luona vaatimassa että järjestyksen pito kaupungissa luovutetaan työväestön käsiin. Herrat luonnollisesti vastasivat että kaupungin järjestyksestä

pitää huolen poliisi ja jos vallattomuuksia ilmenee, avustaa sitä suojeluskunta. Näin oltiin jouduttu tilanteeseen joka näytti, että ei ainakaan Loviisassa saada lakkoa onnistumaan. Tämän johdosta kokoontuivat Loviisan salaisen punaisen kaartin jäsenet neuvottelemaan tilanteesta. Päätettiin kääntyä avunpyynnöllä Kotkan punaisen kaartin puoleen. Tämän tehtävän sai allekirjoittanut. Yhteyden saaminen tuotti vaikeuksia, sillä puhelinasema oli lahtarien hallussa. Mutta kun tehtävä oli annettu ja kaupunki oli täysin lahtarien käsissä, täytyi jotain keksiä. Salaisessa järjestössämme oli kaupungin puhelinverkon monttööri, joka täysin tunsi kaupungin ulkopuolella olevat suorat linjat Helsinkiin ja Kotkaan. Lähdimme hänen kanssaan otettuumme ensin tavallisen seinäpuhelimien erään toverin seinältä, ja taivalsimme metsään Porvoon maantien varrelle, sillä pidin välttämättömänä ensin kysyä Helsingistä mitä he tuumaavat meidän meiningeistämme. Saavuimme mielestämme sopivalle paikalle, missä pääitimme yrittää. Toveri koplasi puhelimen ja eristi Loviisan, minä päristelin rukkia, niinpä kuuluikin toisesta päästä Helsinki. Pyysin puoluetoimistoon, jonne heti pääsin, esitin asiani ja ilmoitin soittavani maantien ojasta. En muista kuka oli Helsingissä puhelimen päässä... Mutta hän oli tyytyväinen keksintöömme, hyväksyi esitykseni käski vielä kotkalaisten kanssa keskustella aseiden luovuttamisesta meille. Sanoimme hyvästit. Tämän jälkeen suuntasimme matkamme Kotkan tullia kohden, luonnollisesti kiertäen kaupungin. Täällä samat ensi valmistukset ja nyt vastasi Kotka. Työväen talolla sattuiinkin puhelimen päähän tuttu toveri, jonka kanssa olin kiinteässä yhteydessä Kotkan kaartiin. Esitin asiani ja pyysin ripeätä toimintaa. Kaikki luvattiin. Ilmoitti tulevansa oikien sotalaivan kanssa. Pyysi katkasemaan yhteyden Valkomin ja Loviisan välillä, etteivät lahtarit saisi sieltä tiedoittaa heidän tulostaan. Taas hyvästit. Ja nyt järjestämään Valkomin ja Loviisan yhteyden katkasemista. Saatuamme tietää että Valkomin puhelinkeskus on meikäläisten hallussa lähetimme lähetin viemään sanaa että yhtään puheta Loviisaan ei saa myöntää. Nyt jäimme jännityksellä odottamaan tilanteen kehittymistä. Muuttaman tunnin perästä tuovat kaupungin tulleissa olevat vahdit tiedon että lahtareita painaa hevoskuormittain kaupungista ulos. Ihmettelimme mitä on tapahtunut, ennen kun saamme selvän ettemme olleet ottaneet huomioon Valkomissa olevaa rautatien puhelinta. Heti sotalaivan ilmaannuttua Valkomin rau-

taan oli Valkomin asemapäällikkö soittanut Loviisaan havaintonsa, — tämä se oli, joka sai lahtarit liikkeelle, ja ne pääsivät täten aseineen karkuun, kotkalaiset tulivat laivansa kanssa Loviisaan, jossa alkoivat heti ase-etsinnät. Ne eivät enää antaneet tulokseksi kuin muutaman taskuaseen ja haulikoita jotka takavarikoitiin heti. (Myöhemmin suurlakon päätyttyä luovutettiin miliisilaitoksen kautta metsästysaseet takaisin, mutta taskuaseet ilmoitettiin kuuluvanpunakaartilille, emmekä uskalla niitä takaisin luovuttaa sillä kotkalaiset luovuttivat ne meille tällä ehdolla. Näistä taskuaseista sai kuitenkin punakaartimme työväenyhdistyksen tahtoilta monta haukkumista kuulla, yhdistyksen johtokuntakin teki päätöksiä niiden takaisin luovuttamisesta, mutta punakaartimme oli itsepäinen eikä ollut tietävinnään). Samoin vangittiin muutamia kaupungin herroja, joilta nämä aseet oli takavarikoitu. Heti kotkalaisten saavuttua otettiin haltuumme puhelinasema ja miliisilaitos, johon valittiin kolmihenkinen kollegio hoitamaan miliisipäällikön tehtäviä.

Nyt oli työväestö isäntänä kaupungissa ja tanssitti herroja oman pillinsä mukaan. Kaupatkin sulkeutuivat ilman sen enempää kehoituksia, taisivatpa toiset naulailla lautoja ikkunoiden eteen ikäänkuin osoitukseksi että joutaa olla vaikka ikänsä kiinni. Koska katsoimme valta-asemamme arveluttavaksi saimme kotkalaisilta kiväärejä, joiden kanssa sitten marsitimme punakaartilaisia pitkin katuja, vaihtaen aina miehiä vähän väliä. Niin saimme lahtarit uskomaan että meillä niitä torrakolla on satakaupalla.

Luonnollisesti ei Loviisankaan työväestö tämän suurlakon kautta saanut sen enempää hyötyä kuin muuallakaan paikkakunnilla. Ja kun lakon lopettamismääräys saapui Helsingistä oli vähällä etteivät saaneet selkäänsä ne miehet, jotka tämän päätöksen julki toivat. Ainoa mikä sai mielet asettumaan oli se että saatiin joukot käsittämään etteihän tämä pikkuihin Loviisa yksin mitään mahda kun jokapaikassa jo kuulemma koneet jurraa. Toiset niinkuin kiusaksi olivat vielä päivän ylimääräisessä lakossa. Se mitä paikallisiksi saavutuksiksi voimme lukea oli, että Loviisan kaupungista hävisi poliisivalta, järjestyneet työläiset olivat miliiseinä ja militsipäälliköksi tuli puoluekomitean lähettämä Drokki. Suurlakon jälkeen alkoi kamppailu punasen kaartin ja työväenyhdistyksen välillä, menen joskun niin pitkälle että yhdistyksen johtokunta ehdotti punaisen kaartin lakauttavaksi, mutta se suunta kärsi sentään aina musertavia tappioita.

Hannes Järvimäki.